VANDAAG

LIBERIA-PETERS ...Parijs...

106E JAARGANG — NO.: 136 ZATERDAG 17 JUNI 1989

AMIGOE

Preke

Maria: in Parijs heb ik niet met de Franse slag gewerkt!

Washington betreurt doodvonnissen van Shanghai

Peking wil vasthouden aan hervormingsbeleid

STEUN OPSTAND KOST ZHAO KOP

PEKING — De leider van de Chinese Communistische partij, Zhao Ziyang, is verweten dat hij de studenten heeft gesteund die demonstreerden. Dit gaat hem politiek gezien de kop kosten.

In het zuiden van China zijn de doden massaal herdacht die vielen bij het neerslaan van de opstand van studenten door het leger.

De Verenigde Staten hebben te kennen gegeven dat zij de doodvonnissen betreurt, die zijn uitgesproken tegen leiders van de onafhankelijke vakbeweging.

In Canada hebben enige Chinese diplomaten om politiek asiel gevraagd.

Zhao Ziyang maakte de fout de studenten-'onlusten' te steunen, zo heeft een woordvoerder van de Chinese regering vandaag verklaard. Hij gaf aan dat de 69-jarige hervormingsgezinde Zhao zou worden afgezet. 'Een bepaald individu in de top van de leiding is afgedwaald en heeft de wind gesteund', zo zei woordvoerder Yuan Mu in een vraaggesprek met de Amerikaanse televisiemaatschappij NBC, dat op de Chinese televisie werd uitgezonden. Hij beantwoordde hiermee de vraag van verslaggever Tom Brokaw of Zhao zijn post kwijt is en er een nieuwe partijleider benoemd zal worden. 'Dit probleem zal opgelost worden en spoedig openbaar gemaakt worden', aldus Yuan Mu.

Zhao is al meer dan vier weken niet meer in het openbaar verschenen en algemeen wordt aangenomen dat hij de machtsstrijd verloor van de voorstanders van de harde lijn die China's sterke man Deng Xiaoping steunen.

OPENING

Yuan Mu verklaarde dat de Chinese regering ondanks de binnenlandse situatie de politiek van hervorming en opening naar het buitenland wil voortzetten. Hij sprak de hoop uit dat de Amerikaanse zakenlieden die China verlaten hebben tijdens de 'contra-revolutionaire rebellie' terugkeren 'zodra zij de waarheid hebben vernomen'.

Naar schatting 140.000 mensen uit Changsha in het zuiden van China hebben enkele dagen na het ingrijpen van het leger in Peking de doden herdacht die daarbij zijn gevallen. Dit hebben twee Amerikaanse medewerkers van een universiteit in Changsha vandaag verklaard na aankomst in Hongkong.

John Semivan en zijn vrouw Leigh Burkey, die een jaar als docent verbonden zijn geweest aan de universiteit van Hunan, vertelden dat de studenten in Changsha via buitenlandse radiostations hadden gehoord van het bloedbad, dat het leger op 4 juni had aangericht in Peking. De woensdag daarop organiseerden zij een begrafenisplechtigheid op het station van Changsha.

SHOWPROCES

Washington 'betreurt' de doodvonnissen die donderdag na een 'showproces' zijn uitgesproken tegen drie Chinezen in Shanghai, zo zei gisteren Witte Huis-woordvoerder Marlin Fitzwater.

Niet harde repressie, door middel van arrestaties en showprocessen, maar een dialoog en hervormingen bieden de enige uitweg naar een herstel van de stabiliteit in China, aldus Fitzwater die zei dat de toestand in de Volksrepubliek nog steeds onduidelijk is. Hij negeerde uitlatingen van de Chinese regeringswoordvoerder Yuan Mu, dat er niemand is gedood toen het leger op 3 en 4 juni ingreep op het Plein van de Hemelse Vrede. Fitzwater zei dat de op het plein gemaakte beelden voor zich spreken en bestreed dat ze in scène zijn gezet zoals Yuan stelde.

Sommige Chinese diplomaten in Canada hebben politiek asiel aangevraagd zodat ze voorgoed in het land kunnen blijven. Een officiële woordvoerder in Ottawa wilde niet zeggen om hoeveel en welke diplomaten het gaat om hun familie in China en Canada te beschermen. Maar volgens berichten in de pers zouden het er zes tot negen zijn uit Ottawa en Vancouver. China heeft 35 diplomaten in Ottawa, tien in Vancouver en veertien in Toronto, die allen leunen op een omvangrijke administratieve staf.

WEER DOODVONNISSEN

Een rechtbank in Peking heeft vandaag acht mensen ter dood veroordeeld omdat zij betrokken waren geweest bij de 'rellen' op 4 en 5 juni toen het Chinese leger de betogingen voor democratisering in de hoofdstad in bloed smoorde. Volgens de staatsradio waren onder de acht boeren, werklozen, zwervers, ontsnapte gevangenen en mensen met een strafblad. Zij kregen de doodstraf omdat zij bussen en legervoertuigen in brand hadden gestoken en hadden gestolen.

Zodra de toestand in China is gestabiliseerd, zal Peking een dialoog openen over de hervormingen met studenten en andere personen. Dit heeft regeringswoordvoerder Yuan Mu gezegd in een vraaggesprek met de Amerikaanse omroep NBC, aldus het officiële persbureau Nieuw China.

· Waldheim

WASHINGTON - President Kurt Waldheim van Oostenrijk blijft een ongewenste bezoeker voor de Verenigde Staten. Dit heeft Washington aan Wenen laten weten in antwoord op een diplomatieke notitie met de vraag om Waldheims naam te schrappen van de lijst van ongewenste bezoekers. De naam van de vroegere secretaris generaal van de Verenigde Naties kwam op deze lijst te staan toen bekend werd dat hij een niet vlekkeloos oorlogsverleden heeft. Hij is namelijk betrokken geweest bij de deportatie van joden.

Premier naar Venezuela

WILLEMSTAD —Premier Maria Liberia-Peters vertrekt op 26 juni voor een driedaags bezoek naar Venezuela op uitnodiging van Petroleos de Venezuela.

Het bezoek draagt een privékarakter. Toch zal de Antilliaanse minister-president worden ontvangen door de Venezolaanse president Carlos Andres Perez en door de Venezolaanse minister van Oliezaken Celestinos Armas.

Premier Liberia-Peters zal verscheidene ultramoderne installaties bekijken, terwijl zij tevens op de hoogte zal worden gesteld van de laatste ontwikkelingen op het gebied van de olie-raffinage.

LIBERIA-PETERS: VRUCHTBARE REIS NAAR PARIJS

Wellicht ook groots project op Saba

Zeer grote interesse Franse investeerders voor Curaçao

WILLEMSTAD —De groep Franse, Amerikaanse en Nederlandse investeerders, die onder meer intensieve conacten onderhouden met de Sheraton hotelketen en die gedurende drie dagen Curaçao hebben bezocht, zijn overweldigd door het enthousiasme dat zij op Curaçao hebben ervaren. 'Zij waren diep onder de indruk van de wil van de mensen die ze hebben ontmoet, om iets te bereiken op Curaçao. Dat positivisme moeten we zien vast te houden. Als dat lukt, dan ben ik ervan overtuigd dat het ons zal lukken een gelukkige toekomst op te bouwen', zo zei vanmorgen premier Maria Liberia-Peters tegenover de Amigoe.

De premier is zeer nauw betrokken bij deze groep investeerders, die min of meer onder de vlag werken van het Franse pensioenfonds voor ambtenaren. Deze groep is op Sint Maarten begonnen aan een gigantisch project, Port de Plaisance, dat een investering vergt van 300 miljoen dollar. Dit project wordt geraliseerd aan de zeekant op het Nederlandse deel van het Bovenwindse eiland aan de weg naar Marigot, komende vanaf de luchthaven.

MEEPIKKEN

Liberia-Peters werd in december vorig jaar uitgenodigd om de marina van het project officieel te openen. 'Ik heb toen in mijn toespraak de wens geuit, dat zij hun armen verder zouden uitslaan naar de kleinere eilanden, Saba en Sint Eustatius, zodat die ook iets van de toeristische boom van Sint Maarten zouden kunnen meepikken', zo vertelde de premier.

Een van de topmannen van het project, Alain Christiaens schreef de premier naar aanleiding van die uitspraken van de premier een brief, warin hij verklaarde dat hij met zijn groep op Saba en Sint Eustatius wilde gaan 'kijken'. Begin dit jaar reisde Liberia-Peters met een groep van ongeveer zeventien man naar de eilanden. Christaens had al 'zijn' deskundigen opgeroepen, omdat hij direct een integraal advies wenste.

SABA

De premier: 'Op Saba heeft de groep reeds een lokatie uitgekozen. Er zijn schetsen gemaakt voor een hotelproject. Voor Sint Eustatius is nog geen beslissing genomen. Zij zijn over dat eiland nog aan het wikken en wegen'.

Onlangs reisde de minister-president naar de Franse hoofdstad Parijs, op uitnodiging van de groep. Daar opende zij het Maison de Saint Martin, een instelling die wordt gefinancierd door twee op Nederlands Sint Maarten gevestigde hotels en door twee hotels die gevestigd zijn op het Franse deel van het eiland. Liberia-Peters over die reis: 'Ook daar heb ik een toespraak gehouden. Toen heb ik gezegd, dat er nog twee andere eilanden zijn: Curaçao en Bonaire. Ik heb gezegd: kom kijken! Onmiddellijk beloofde Christiaens dat hij de eerste de beste gelegenheid te baat zou nemen'.

PORTO PASEO

'Drie weken geleden kwam hij naar Curaçao. Hij heeft hier onder meer gepraat met functionarissen van de Dienst Ruimtelijke Ontwikkeling en Volkshuisvesting. Hij is naar verschillende sites geweest en hij heeft uitvoerig gesprekken gevoerd met minister van Financien Gilbert de Paula. Toen al was Christaens diep onder de indruk van bijvoorbeeld het project Porto Paseo in Otrobanda. Christaens zei dat hem de enorme sfeer op Curaçao was opgevallen; hij had hier niet het gevoel op een klein eiland te zijn, hij zei dat dit eiland over een enorme potentie beschikt'.

De premier: 'Vervolgens heeft hij zijn hele team uit Sint Maarten hierheen gehaald voor het voeren van diepgaande gesprekken. Hij wilde ook over Curaçao een integraal advies voor eventuele project-ontwikkelaars. Gisteravond bood de groep als dank voor de medewerking die hij hier ondervonden alle personen en instellingen met wie zij te maken heeft gehad, een cocktailparty aan in Landhuis Zeelandia. Er waren bankiers, notarissen, hoofden van departementen en noem maar op. Er heerste een informele sfeer'.

KLEINZIELIG

Vraag aan de premier: er is veel kritiek geweest op haar reis naar Parijs, met name van de zijde van het DP-Statenlid Frank Rozendal, de voormalige minister van Volksgezondheid en van Verkeer en Vervoer in het vorige kabinet-Martina; terecht of onterecht?

De minister-president: 'De houding van Frank Rozendal vind ik kleinzielig. Kijk, wij moeten beseffen dat wij een klein land hebben. Dit kleine land is sterk afhankelijk van de rest van de wereld. Wij moeten naar de mensen toegaan en niet zitten afwachten of de rest van de wereld naar ons toe komt'.

Maar vindt zij, dat zij iets bereikt heeft met die reis?

Liberia-Peters: 'Ook al komt er geen project van de grond, dan heb ik nog het volgende bereikt: deze belangrijke groep investeerders heeft nu een totaal andere, een betere, indruk gekregen van Curaçao. Indien ik niet naar Parijs was gegaan, was die groep nooit hier gekomen. We moeten afwachten wat er uit de bus komt'.

Tot slot wees de premier er nog op, dat het Franse pensioenfonds voor ambtenaren, dat een holding heeft gevormd, niet alleen actief is op toeristisch gebied: 'Zij investeren in tal van activiteiten'.

ELIJKTIJDIGE BEGRAFENIS SLM-DODEN

Justitie: geen geval van lijkroof geconstateerd

Van 177 doden zijn er 120 geïdentificeerd

AMSTERDAM — Het Rampen Identificatie Team (RIT) van de Rijkspolitie heeft al 120 lichamen geïdentificeerd van de vliegramp met de DC-8 in Suriname. De woordvoerder van de Rijkspolitie, A. Geelen heeft dit gisteravond medegedeeld.

Het RIT heeft tot nu toe 120 lichamen technisch beschreven, terwijl er 'goede hoop' is dat ook de resterende 57 lichamen binnenkort geïdentificeerd kunnen worden. Dit hangt er meer af van de vraag of gegevens die op de lichamen zijn gevonden, overeenkomen met gegevens die bijvoorbeeld in Nederland zijn verzameld via tandartsen en familie.

De Rijkspolitie heeft besloten zeventien leden van het team terug te halen naar Nederland. Ze komen morgenochtend op Schiphol aan. In Paramaribo blijven dan nog tien, voornamelijk technische rechercheurs, achter die belast zijn met het identificeren, aldus Geelof.

Morgenochtend komen ook twee ernstig gewonden op Schiphol aan van wie er een in coma ligt. Deze patiënten worden begeleid door de AWB. Met hun komst naar Nederland blijven nog twee gewonden achter in het Academisch ziekenhuis van Paramaribo, van wie een jongetje van zes, dat in Suriname woont.

MASSAGRAF

De Surinaamse regering heeft besloten om de stoffelijke overschotten die tot morgen niet geïdentificeerd kunnen worden, gelijktijdig te begraven, aldus minister van Justitie en Politie, Jules Ajodhia, die voorzitter is van het regeringscrisisteam, gistermiddag op een persconferentie in Paramaribo.

Hij zei dat er geen sprake zal zijn van een massagraf, omdat elk lichaam in een kist en een apart graf zal worden begraven. Hij benadrukte dat het hier om een voorlopige begrafenis gaat, omdat de identificatie aan de hand van de technische gegevens verder zal plaatsvinden. Alle stoffelijke overschotten zijn volledig omschreven. Alles wat te beschrijven viel van een lichaam, is door identificatiedeskundigen op papier gezet.

GEEN LIJKROOF

Als na de voorlopige begrafenis de identiteit van een lichaam aan de hand van de beschikbare gegevens wordt vastgesteld, zal de familie van het slachtoffer alsnog in de gelegenheid worden gesteld het lichaam elders te begraven. De minister wees erop, dat het uit gezondheidsoverwegingen niet verantwoord is om de lichamen langer te bewaren. De gelijktijdige begrafenis zal maandag of dinsdag in Paramaribo plaatsvinden.

Ajodhia zei dat zowel in Paramaribo als in Nederland berichten in de pers zijn verschenen over lijkroof na de ramp. Er is een diepgaand onderzoek ingesteld, maar geen enkel concreet geval is ontdekt. De Surinaamse regering acht het niet uitgesloten dat er helemaal geen lijkroof heeft plaatsgevonden.

GEEN CONCLUSIE

Over het onderzoek naar de oorzaak van de SLM-ramp op 7 juni kon de minister van Economische Zaken, Ewald Grep, geen nadere mededelingen doen. Hij ontkende ten stelligste dat er al een voorlopig rapport zou zijn uitgebracht. Er zijn slechts gegevens verzameld, maar er is geen conclusie getrokken, aldus de minister. Hij gaf wel toe dat de voice-recorder in de zwarte doos gedecodeerd is in Washington. Maar daaruit kan volgens Grep nog geen enkele conclusie worden getrokken.

NAGY EERVOL (HER)BEGRAVEN

■ *BUDAPEST - Onder grote belangstelling is 31 jaar nadat hij wegens hoogverraad werd opgehangen de Hongaarse ex- premier Imre Nagy eervol ter aarde besteld. Honderduizenden Hongaren bewezen in Budapest de laatste eer aan de leider van de Hongaarse opstand van 1956 welke bloedig de kop werd ingedrukt met Russische steun. Alle kerkklokken luidden vrijdagmorgen en alle fabrieksstirenes loeiden bij het ingaan van een nationale minuut stilte ter nagedachtenis van Nagy. Samen met hem werden vier medestanders op deze manier eervol begraven. Op het Heldenplein in Budapest stonden hun kisten opgesteld. De erewacht bij de kist van Nagy werd betrokken door (vlnr) parlementsvoorzitter Matyas Szuros, waarnemend parlementslid Peter Medgessy, minister president Miklos Nemeth en minister van staat Imre Pozgay. (AFP/ satellietfoto)*

Bedrijven-enquête Business Profile 1988

Curaçao investeert dertig procent meer in economie

WILLEMSTAD — Econometrisch onderzoek geeft aan dat de economie van de Antillen een lichte stijging vertoont. De economische groei minder snel dan in 1987. In 1988 is de omzet van het bedrijfsleven van de vijf eilanden tezamen, gestegen met 0,5 procent. De investeringen namen toe met 5,2 procent en de werkgelegenheid groeide met 2,3 procent. Verantwoordelijk voor de stijging in omzet zijn de sectoren toerisme, industrie, mijnbouw en nutsbedrijven, transport en communicatie en zakelijke dienstverlening. Een daling van de omzet was te zien in de sectoren landbouw en visserij, bouw, handel en overige diensten (private recreatieve en culturele diensten, gezondheidszorg, persoonlijke en huishoudelijke dienstverlening).

Wat betreft investeringen: op Curaçao werd 30 procent meer geïnvesteerd dan in 1987. Op alle andere eilanden daalden de investeringen. Op Bonaire was dat een daling van 17 procent, op St Maarten 5 procent, Saba 80 procent en St Eustatius 13 procent. Op Curaçao steeg de werkgelegenheid met 1,3 procent, op Bonaire met 4,2 procent, op St Maarten met 4 procent, op Saba met 12 procent, op St Eustatius met 26 procent.

De werkloosheid is op Curaçao nog steeds het hoogst : 31,4 procent. Bonaire heeft 16 procent werkloosheid, St Maarten 10, Saba 15 en St Eustatius 7.

Deze gegevens zijn ontleend aan het verslag Business Profile 1988. Gisteravond is deze bedrijven-enquête in de openbaarheid gebracht. Het rapport geeft informatie over de economie van de Antillen als geheel en de eilanden afzonderlijk. Business Profile geeft een indicatie van de ontwikkelingen in de economie maar heeft als tweede doel cijfermateriaal aan te bieden. Er blijken namelijk nogal wat haperingen te zitten in de stroom economische gegevens in de afgelopen jaren. De bedrijven-enquete vervangt de Business Survey 1987.

PROGRESO

De analyse en interpretaties in Business Profile 1988 zijn afkomstig van de intergouvernementele werkgroep en valt binnen het kader van het economisch stimuleringsbeleid van de overheid dat wordt aangeduid met de naam Progreso. De werkgroep adviseert zowel de landsoverheid als het bestuurscollege van Curaçao over het te volgen economisch beleid. In de werkgroep hebben zitting vertegenwoordigers van het departement van Financiën, het departement van Handel, Industrie en Werkgelegenheid, het Sociaal Economisch Planbureau, de eilandsdienst Financiële Zaken en de Centrale Bank van de Nederlandse Antillen. In verband met de importantie van de winkels en horeca van Otrobanda en Punda voor de economie, is medewerking verzocht van Downtownn Management Organization. DMO heeft een bijdrage geleverd over de economische ontwikkelingen van de binnenstad.

Een nieuw overzicht van de bedrijvigheid was nodig vanwege de onvolledigheid van voorgaande rapporten. Evenwel hebben de uitwerkers van de bedrijven-enquête enkele sectoren buiten beschouwing gelaten. Zo is in de sector zakelijke dienstverlening de activiteiten van verzekeringsinstanties en banken niet opgenomen in Business Profile 1988. Hetzelfde geldt voor de offshore-sector en de overheidsactiviteiten.

Voor de bedrijven-enquête heeft men een steekproef genomen uit het totaal van 4874 bedrijven met minder dan twintig werknemers en uit het totaal van 298 bedrijven met meer dan twintig man in dienst. Verreweg het overgrote deel van de bedrijven, respectievelijk 2952 en 212, is te vinden op het hoofdeiland.

De economische groei voor de Antillen als geheel, is te danken aan de toeristische industrie. Deze sector verschafte 19,5 procent meer werkgelegenheid dan het jaar daarvoor.

CURAÇAO

De groei van investeringen op Curaçao met 30 procent wordt veroorzaakt door grote investeringen in de transport- en communicatiesector. Het gaat vooral om verbeteringen in de haven en op het vliegveld. De rapporteurs verwachten dat deze investeringen een positieve invloed zullen hebben op de werkgelenheid. De grootste stijging van de werkgelegenheid was in de hotel- en restaurant-sector: 31,4 procent. De voorspelling is dat in 1989 de groei in deze sector slechts 1,2 zal zijn. De omzet in de horecasector steeg met 13 procent, vermoedelijk door de groei van het aantal bezoekers.

Een andere belangrijke investeringssector was de categorie 'overige diensten'. Met name in het project 'Aktieplan Binnenstad', bedoeld om het hart van Willemstad te revitaliseren, is geld gestopt.

PUNDA EN OTROBANDA

In Punda en Otrobanda groeide de handel met 3,4 procent. De omzetstijging was groter in Otrobanda dan in Punda. De werkgelegenheid in de winkelstraten daalde met 13 procent. In Punda werd meer winkelpersoneel op straat gezet dan in Otrobanda. Het toerisme is verantwoordelijk voor twintig procent van de verkoop in deze twee wijken. 15 procent van de winkelgangers is toerist. Punda moet het voornamelijk hebben van de vakantieganger, terwijl Otrobanda terug kan vallen op de lokale bevolking. Het is de doelstelling van DMO om het percentage toeristen op het totaal van winkelend publiek te vergroten. Een groei van het aantal toeristen is daarvoor nodig. Uit marketing-onderzoek werd duidelijk dat de lokale bevolking ongeveer tien gulden besteedt per bezoek aan de binnenstad. Hoe vaak de geënquêteerde winkelbezoeker per week of per maand naar de stad gaat, werd gisteren niet bekend gemaakt.

BOLIVAR

Drs D. Wardekker, directeur van Downtown Management Organization, merkte op dat de devalutatie van de bolivar duidelijk voelbaar was voor de winkeliers van Punda en Otrobanda.

Wardekker die de economische groei van de binnenstad verwacht van de toeristen, maakte gisteren in zijn toespraak onderscheid tussen onder meer dagtoeristen, familiebezoekers, hotel-vakantiegangers, cruisetoeristen en free zone-toeristen die op Curaçao inkopen komen doen.

De cruise- en chartertoeristen hebben over het algemeen weinig geld te spenderen omdat ze al hun geld hebben gestoken in de dure reis. Zij komen veelal niet verder dan het kopen van een t-shirt voor de kleinkinderen en een lunch in een fast food-restaurant, volgens de karikatuur die Wardekker van deze soort toeristen maakte.

De toeristen uit de regio die hier boodschappen komen doen mogen niet veronachtzaamd worden. De groei in het toerisme komt voornamelijk door Europa en in het bijzonder Nederland. Wardekker vroeg zich tussen haakjes af of voor dit soort toeristen het zinvol is om vijf-sterren hotels te bouwen. Wellicht is het beter om het voorbeeld van het Van der Valk-concept te bestuderen, zo suggereerde hij.

MEER TAX FREE

In verband met de vooruitzichten voor het cruisetoerisme wees Wardekker er verder op dat het aanbeveling verdient het aantal belasting vrije winkels uit te breiden. Als de kledingwinkels van Punda en Otrobanda Taxfree zouden kunnen werken, zou men kunnen concurreren met andere koopcentra in de regio.

In de binnenstad zijn de meeste kledingwinkels van het eiland te vinden. De mode en assecoire-sector is oververtegenwoordigd in de binnenstad.

OPVALLEND

Opvallend in de cijfers van de Business Profile 1988 is dat de omzet gerekend over alle eilanden met gemiddeld 0,5 procent steeg. In het specifieke geval van Curaçao daalde de omzet echter met 0,2 procent. Evenwel stegen de investeringen.

Dit laat zich verklaren uit het feit dat tegenvallende verkoopcijfers bedrijven kunnen prikkelen tot het doen van meer investeringen. Zo zal een winkelier die minder verkoopt, geld stoppen in het aantrekkelijker inrichten van zijn winkel en zijn etalages.

Tussen de daling van de verkoopcijfers en de stijging van de werkgelegenheid is geen direct verband. De stijging van het aantal arbeidsplaatsen hangt meer samen met ontwikkelingen en investeringen van werkgevers in het voorafgaande jaar.

CARIBBEAN HOTEL

Een ander opvallend punt in de cijfers van Business Profile 1988 is het gegeven dat de netto-investeringen in de sector hotel en restaurants met 92,3 achteruit ging. Dit ondanks het feit dat er diverse investeringen worden gedaan in toekomstige hotelprojecten. De optelsom van deze investeringen wordt echter teniet gedaan door de "desinvestering van de verkoop van het Caribbean Hotel", aldus een toelichting van econometriste dra M. Carolina gisteravond. Carolina is een van de samenstellers van het Business Profile.

VRAAGTEKENS

Over de hotelsector had Wardekker enige kritische opmerkingen. Zo vroeg hij zich af wat de toekomstige bezettingsgraad van nieuwe hotels zal zijn als bezettingsgraad van de huidige hotels al minder hoog is als het zou moeten zijn. Wardekker zette überhaupt vraagtekens bij het waarheidsgetrouwe karakter van de bezettingspercentage's die de huidige hotels verstrekken.

Wardekker was bezorgd over de vraag hoe men de hotelkamers van de toekomst denkt te gaan vullen. Dit jaar komen er 175 kamers gereed. Op korte termijn komen daar 400 bij en op lange termijn nog eens ruim 500.

De DMO-directeur adviseerde met klem dat er zou gauw mogelijk gestart moet worden met horeca-opleidingen. "Het zou jammer zijn als we een uitgebreide toeristische infrastructuur hebben maar geen personeel."

Twee conclusies van Carolina waren dat de 30 procent groei in de investeringen wijst op een toegenomen vertrouwen in de economie van het eiland. Carolina wees er verder op dat de werkelegenheid stijgt, maar zij zei van de werkloosheid alleen dat die niet nog groter wordt. Van een afname van de werkloosheid kan blijkbaar nog geen melding worden gemaakt.

HET WEER

WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12.00 uur lokale tijd:
Half bewolkt, tijdelijk zwaar bewolkt met in de nacht- en ochtenduren kans op een plaatselijke bui. Matige, af en toe vrij krachtige oostelijke wind (tussen tien en 24 knopen).

WEEROVERZICHT:
Onder invloed van een zwakke storing in de hogere luchtlagen zal in de komende 24 uur vrij veel hoge bewolking aangevoerd worden. In de onderste luchtlagen zal de aangevoerde lucht ook voldoende vochtig en onstabiel zijn om op de Benedenwindse eilanden een plaatselijke bui tot ontwikkeling te doen komen.

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 0800 L.T. Afgelopen 24 uur

Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	zwaar bewolkt	--	--	0.0
Bonaire	half bewolkt	32	26	0.0
Curaçao	geheel bewolkt	31	26	0.0
St Maarten	neerslag op afstand	30	25	33.5
Amsterdam	licht bewolkt	25	14	0.0
Boston	mist	18	13	sporen
Caracas	geheel bewolkt	26	18	0.0
Chicago	zwaar bewolkt	21	10	1.0
Detroit	licht bewolkt	18	10	0.0
Kingston	licht bewolkt	33	25	0.0
Miami	zwaar bewolkt	32	26	0.0
New York	geheel bewolkt	30	20	3.8
Paramaribo	half bewolkt	32	22	9.2
Philadelphia	geheel bewolkt na regenbui	30	21	2.8
Port-au-Prince	licht bewolkt	35	24	0.0
Port of Spain	licht bewolkt	31	23	1.3
San Juan	zwaar bewolkt na regenbui	31	22	5.8
Sto Domingo	zwaar bewolkt	31	22	6.0

Examen in vak Papiamentu

In de nieuwe vierjarige onderwijzes- opleiding is het vak Papiamentu examenvak. De kandidaat Rensley Wanga legt zijn mondeling examen Papiamentu af. Examinator is dr Enrique Muller. De heer Henry Habibe fungeert als gecommitteerde.

Geslaagden APK-examen

WILLEMDSTAD — De afgelopen weken zijn de uitslagen van de A.P.K.-examens bekend gemaakt. Voor het eerst zijn er afgestudeerden van de nieuwe vierjarige onderwijzers- opleiding. Van de 21 aspirant-leerkrachten (vierdejaars- studenten) hebben er achttien het praktijkjaar (praktijk- examen) succesvol doorlopen. Deze achttien geslaagden zijn nu 'volledig bevoegde onderwijzers'.

Het zijn: Ethline Barbara, Johannes de Boer, Caroline Cardose, Ruthsmayra Dall, Norval Faneyte, Thessalie Getrouw, Monica Goeloe, Marilu de Groot, Marie-Denise Henriquez, Miloushka Petronia, Landsy Pikeur, Charisse René, Ruthline Sambo, Michael Schoop, Irene Sjak Shie, Aishel Statie, Miriam Thodé-James en Graciële Yung.

Voor wat betreft het theorie-examen aan het einde van het derde studiejaar zijn er elf van de zestien kandidaten geslaagd. Deze elf kandidaten zullen in het nieuwe schooljaar hun praktijkjaar als aspirant-leerkracht verbonden aan een basisschool moeten doorlopen.

Het zijn: Maria Bettencourt de Freitas, Earl Brownbill, Frijné Janzen, Ingrid Martina, Eunice Martis. Charlene Merite, Syndra Jaqueline-Osepa. Myosotis Pieters, Morela Symister, Rensley Wanga en Josianne Winklaar.

Informatie-planning

WILLEMSTAD — Ter bevordering van een betere aanpak van de informatisering binnen de organisaties op Curaçao, organiseert de Information Technology Center in samenwerking met KPMG Klynveld Bosboom Hegener een seminar in het ITC gebouw op 20 juni 1989.

Onderwerp van dit seminar zal zijn: Informatieplanning. Dit seminar is bedoeld voor direktieleden en adviseurs van de direktie op het gebied van de informatisering. Het seminar zal worden geopend door de minister van Handel Industrie en Werkgelegenheid drs. C. Smits. De toegang voor dit seminar is geheel gratis.

STOCKHOLM - De a caat van Christer Pe son die verdacht word de moord op de Zwe premier Olof Palme is plan de vrijlating van client te vragen voor geval mevrouw Li Palme niet spo gehoord wordt getuige. Het gerecht heeft mevrouw Palme maandagmorgen als ge opgeroepen. Eerder versc zij niet op de afgesproken als getuige in deze zaak is de enige ooggetuige die e tueel Petersson kan iden ceren. Lisbet Palme heeft aantal voorwaarden ge voor haar getuigenis. de afwezigheid van de dachte tijdens het getu nis dat ook niet op de mag worden vastgelegd.

Cursus 'Quest International'

WILLEMSTAD _ Onlangs heeft het Bestuurscollege samen met het Departement van Geestelijke Volksgezondheid onder auspiciën van Quest International een workshop gehouden getiteld 'Abilidat pa Adolesente'.

Foto: Een deelnemer die zijn kunnen volgens instructies aan juffrouw Zayas toont.

WILLEMSTAD —Op 21 juni organiseert Hubentut 70 een speciale middag, van twee tot vijf uur, voor volwassenen. Er is een cultureel programma samengesteld in de Sede H-70 in de Penstraat.

Er bestaat nog steeds de mogelijkheid kinderen in te schrijven voor het vakantieprogramma van H-70 dat op 6 juli start.

Voor informatie kan men bellen naar: 55170.

Prijzen Curaçao en Bonaire weer gestegen

WILLEMSTAD — Het prijsindexcijfer van de konsumptie van huishoudens voor Curaçao en Bonaire steeg in april met 0,68 vergeleken met maart.

In deze periode van een maand stegen de prijzen het sterkst in de sektoren "vervoer en Kommunikatie" en "Wonen". Daarentegen traden prijsdalingen op in de sektoren "Gezondheidszorg" en "Rekreatie en Ontwikkeling". Gemeten over periode april 1988 - april 1 bedroeg de totale prijsstij 4,1 %. Dit blijkt uit gegev die door het Centr Bureau voor de Statistiek berekend.

Een beduidende prijs ging deed zich voor in de groep 'onkosten t.b.v. vervo middelen. Vooral de stij van de benzine prijzen bl hierop van invloed te geweest.

Strenge voorschriften On- en Offshore verzekeraars

Centrale Commissie Staten behandelt binnenkort ontwerp wet toezicht op het verzekeringsbedrijf

WILLEMSTAD — De ontwerp-landsverordening zake het toezicht op het verzekeringsbedrijf beoogt en regeling te scheppen voor het toezicht op ondernemingen die het verzekeringsbedrijf in de Nederlandse Antillen uitoefenen. Volgens PNP-statenlid Rufus McWilliam zal het wetsontwerp waarschijnlijk over een week door de Centrale Commissie van de Staten besproken worden en minister Gilbert de Paula van Financiën verklaarde dat het wetsontwerp vóór het zomerreces van de Staten per 7 juli in een openbare Statenvergadering behandeld zal worden.

Uitgangspunt is de bescherming van de belangen van de verzekerden. Zowel het levens- als schadeverzekeringsbedrijf worden in het toezicht betrokken. Het toezicht zal worden uitgeoefend door de Centrale Bank. De nieuwe regeling zal van toepassing zijn op onshore verzekeraars en buitenlandse verzekeraars voor wat betreft het bedrijf dat in de Antillen wordt uitgeoefend.

Het grote sociale belang van de levensverzekering, alsmede het bijzondere karakter van het levensverzekeringsbedrijf pleiten voor een zekere mate van overheidsbemoeienis. Dit bijzondere karakter blijkt daaruit dat een levensverzekeraar gedurende jaren insolvent kan zijn, zonder dat daarvan naar buiten toe iets blijkt. Als gevolg van het lange termijn karakter van de verbintenissen zal de levensverzekeraar ondanks zijn insolvente positie voor het voldoen van de opeisbare schulden nog gedurende lange tijd kunnen beschikken over voldoende liquiditeiten.

COMPLEXITEIT

De complexiteit van het bedrijf bemoeilijkt voor een leek de beoordeling van de financiële positie van de onderneming. Als de insolventie van de levensverzekeraar eenmaal vaststaat, kan de verzekerde niet zonder geldelijk nadeel zijn betrekking met de verzekeraar beëindigen. Behalve het nadeel verbonden aan de tussentijdse beëindiging van de verzekering bij de verzekeraar zelf, is de situatie vaak dusdanig dat een nieuwe verzekering elders niet meer of slechts tegen veel ongunstiger voorwaarden mogelijk is. Bovendien zal, zolang de verzekeraar ophoudt te betalen en dit zal niet spoedig het geval zijn, faillissement uitgesloten zijn.

Behalve het vrijwaren van de verzekerde van financieel nadeel (economische funktie), dient ook de sociale funktie van het schadeverzekeringsbedrijf te worden onderkend. Het falen van een schadeverzekeraar heeft naast de financiële schade mede tot gevolg dat het algemeen gevoel van zekerheid wordt aangetast.

Het toezicht op het verzekeringswezen dat ingevolge de landsverordening Toezicht Bank- en Kredietwezen wordt uitgeoefend is ontoereikend en onvolledig. Ontoereikend, omdat de wettelijke regeling met betrekking tot toezicht ontoereikend en onvolledig is, Onvolledig, omdat de landsverordening de facto slechts betrekking heeft op het levensverzekeringsbedrijf en zich niet tot het schadeverzekeringsbedrijf uitstrekt, aldus de memorie van toelichting van het nieuwe wetsontwerp.

Op 12 november heeft de regering bij ministeriële beschikking ingesteld de Commissie Wettelijke Basis voor Onshore Bedrijven. Deze commissie heeft tot taak het opstellen van een of meer ontwerp-landsverordeningen, met regelingen betreffende levens- en schade-verzekeringsmaatschappijen in de Antillen. Naast vertegenwoordigers van de Bank van de Nederlandse Antillen, het departement van Financiën en het Centrale Bureau voor Juridische en Algmene Zaken hebben in de commissie zitting vertegenwoordigers van het georganiseerde verzekerings- en assurantie-bemiddelingsbedrijf. De regering meent zich aldus verzekerd te hebben van de deskundigheid die de kwaliteit van het werk van de commissie moet waarborgen.

Bij de berekening van de vereiste solvabiliteitsmarge is in navolging van het op de Bahamas gevoerde systeem en in afwijking van het ingewikkelde EEG systeem gekozen voor een eenvoudige en verantwoorde methode in de vorm van een vast percentage van de premievoorziening bij het levensverzekeringsbedrijf en van de brutopremie bij het schadeverzekeringsbedrijf. De regering heeft ernaar gestreeft een ontwerptoezichtsregeling in te dienen die beantwoord aan de eisen die aan een adequaat toezicht op het Antilliaanse verzekeringsbedrijf moeten worden gesteld.

TOEZICHT

Het toezicht wordt opgedragen aan de Bank van de Nederlandse Antillen. De controle op de verzekeringsondernemingen is in belangrijke mate gericht op de juiste berekening van de technische voorzieningen. Deze vertegenwoordigen de waarde van de tegenwoordige en toekomstige verplichtingen uit de bestaande overeenkomsten van verzekering. Die verplichtingen dienen volledig te zijn gedekt door aktiva. De aktiva tot dekking van de in de Antillen aangegane verplichtingen dienen in beginsel in de Antillen aanwezig te zijn. Ten aanzien van deze waarden zijn de verzekerden bevoorrecht. Ontheffing wordt verleend mits naar het oordeel van de Centrale Bank de belangen van de verzekerden daardoor niet worden geschaad.

In aanvullen op de technische voorzieningen dient de verzekeraar te beschikken over een bufferreserve of solvabiliteitsmarge. Deze vereiste solvabiliteitsmarge beloopt ten minste een wettelijk vastgesteld bedrag. Gedacht wordt aan een minimum solvabiliteitsmarge van 400.000 gulden voor het levens- en 300.000 gulden voor het schadeverzekeringsbedrijf. Een verzekeraar in de Antillen moet derhalve bij de aanvang van zijn werkzaamheden naast het benodigde werkkapitaal beschikken over dit minimumbedrag.

Indien de financiële toestand van de verzekeraar dusdanig slecht is, dat geen heil is te verwachten van een stille curatele, zal de Bank de vergunning(en) van de betrokken verzekeraar intrekken. Beroep is mogelijk binnen dertig dagen bij de Raad van Beroep. Bij liquidatie van een verzekeraar, welke het gevolg is van het intrekken van de vergunning, is het in het belang van de verzekerden dat geen liquidatie volgens de regels van het faillissementsrecht plaatsvindt. De verzekerden en vooral de levensverzekerden, zijn er niet bij gebaat dat hun verzekeringen worden beëindigd. Het is voor hen van belang dat de verzekeringen zo veel mogelijk in stand blijven door overdracht van de rechten en verplichtingen van de overeenkomst aan andere verzekeraars. Volgens het wetsontwerp zal de Bank met rechterlijke machtiging zorgdragen voor de vereffening.

OVERGANGSBEPALINGEN

Bij het in werking treden van de landsverordening zal voor verzekeraars die reeds werkzaam zijn in de Antillen een overgangsprocedure gehanteerd worden. Deze verzekeraars zullen bij de in werking treding terstond onder de wettelijke toezichts-voorschriften vallen. Zij zullen dan ook over de vereiste solvabiliteitsmarge dienen te beschikken. Doen zij dit niet, dan dient zulks bij de aanvraag van de vergunning te worden meegedeeld. De Bank kan hen daarop onderwerpen aan een saneringsplan of financieringsplan op korte termijn.

Bij het in werking treden van de voorgestelde landsverodening die een specifieke regeling van het toezicht op het verzekeringsbedrijf behelst, zal het toezicht op deze bedrijfstak op grond van de landsverordening Toezicht Bank en Kredietwezen komen te vervallen.

Informatiedag decentralisatie Landsradio

WILLEMSTAD - Op verzoek van leden van de Eilandsraad heeft het Bestuurscollege onlangs een informatiedag georganiseerd. Op deze dag waren behalve leden van de Eilandsraad ook ministers Louis Gumbs en Gilbert de Paula, de directie van Setel; direkteur van de Landsradio en de heren Jager en Seferina van het accountantskantoor van Moret en Limperg aanwezig.

Gedeputeerde Tolinchi Pieters gaf een uitleg over de decentralisatie van de Landsradio en de integratie van Landsradio en Setel, gevolgd door minister Gumbs en Ephraim Cijntje, Bernadina, de Jager en Angel Kook. Hoewel de standpunten van de oppositie- en coalitiepartijen tegenover elkaar stonden, kon gezegd worden dat de informatiedag succesvol is geweest, aldus een mededeling van de voorlichtingsdienst.

Minister Gumbs deelde mee dat de voorbereiding voor de dentralisatie van de Landsradio gereed is. Alleen moet deze nog in het parlement behandeld worden. Minister De Paula van zijn kant heeft een uitgebreide uitleg gegeven over de financiële consequenties die decentralisatie voor de Centrale en eilandsregeringen met zich meebrengt. Andere zaken die door de overige aanwezigen naar voren zijn gebracht betroffen technische, personele en organisatorische zaken.

WILLEMSTAD —Het nieuwe bestuur van Inisiativa Partikular Korsou is als volgt samengesteld: Adrie Williams, voorzitter; Cesar Isenia, vice-voorzitter; Glenda Sintiago, secretaris; Helen Albert, tweede secretaris; Richard Albertus, penningmeester; Cliff Belfor, tweede penningmeester. De commissarissen zijn: Marina Bonifasio, Julien Larmonie, Lindley Harrigan, Rithline Sopphia, Casilda Martha, Eugenia Martina, Xiamara de Windt.

BEWAKING BIJ GEZAGHEBBER

WILLEMSTAD - Afgelopen donderdag zijn 22 bewakers van de Controle- en Veiligheidsdienst geslaagd als buitengewoon agent van politie. De beëdiging vond plaats in aanwezigheid van gezaghebber Elmer Wilsoe en bureauchef Oswin Dorand.

Drs Chucho Smits over de leider van de Nederlandse delegatie bij Gemengde Commissie:

'Engering dacht misschien dat hij in de Antillen een minister was'

WILLEMSTAD —Minister van handel, Industrie en Werkgelegenheid drs Chucho Smits wil niet direct reageren op de kritiek die de voormalige premier van de Nederlandse Antillen, ir Don Martina, gisteren in de Amigoe heeft geuit naar aanleiding van de houding van de Nederlandse delegatieleider van de Gemengde Commissie, drs F. Engering, tijdens en na de vierde bijeenkomst van de commissie op Curaçao.

Martina stelde gisteren tegenover de Amigoe voorts, dat minister Smits en gedeputeerde Dito Mendes de Gouveia op een andere wijze hadden moeten reageren op de openlijke uitspraken van Engering. De voormalige premier, die momenteel leider is van de MAN-fracties in de Staten van de Nederlandse Antillen en in de Eilandsraad van Curaçao, benadrukte, dat Engering 'een ambtenaar en geen minister is'. Voorts benadrukte Martina, dat Engering zich niet heeft te bemoeien met interne Antilliaanse aangelegenheden.

AKKOORD

Minister Smits vanmorgen tegenover de Amigoe: 'Om te beginnen het volgende: wanneer staatssecretaris Van Rooy van Nederland op reis gaat, wordt zij betiteld als minister en heeft zij de status ook. Indien Nederland zegt, dat Engering de delegatie leidt, die hier komt praten over een akkoord tussen Nederland en de Nederlandse Antillen, is hij nog geen minister maar wél delegatieleider en dus geen 'gewoon' ambtenaar meer'.

'Waar het om gaat', zo zei Smits, 'is dat de Antillen aanvaard hebben dat Engering als leider van de Nederlandse delegatie zou optreden. Die Gemengde Commissie is opgericht naar aanleiding van een bezoek van de voormalige minister van Economische Zaken Van Aardenne aan de Antillen. Toen is afgesproken, dat de Antilliaanse delegatie zou worden geleid door de Antilliaanse minister voor Economische Zaken (HIW; red.) en dat Engering de Nederlandse delegatie zou leiden. Die overeenkomst heeft de toenmalige Antilliaanse regering getekend. Zo heeft Martina in de tijd dat hij premier was het ook moeten accepteren dat Engering delegatieleider was'.

'VAL

'Vraag: maar zijn u en gedeputeerde Mendes de Gouveia niet in de 'val' van Engerings getrapt door ook openlijk te reageren op zijn scherpe woorden over het beleid van de Antilliaanse regering en van het Curaçaose Bestuurscollege?

De bewindsman: 'Neen. Als ik wat zeg, zeg ik het naast Engering. Ik had het natuurlijk ook later kunnen zeggen. Maar waar hij bijzat, heb ik gezegd: onzin! Ik heb, naast hem gezeten, gezegd: het is gekheid hetgeen u stelt, indien u kijkt naar de resultaten die jullie bereikt hebben in Nederland gedurende twee kabinetten-Lubbers. Na twee kabinetten hebben jullie het doel nog niet bereikt. U moet goed bedenken: het is niet eenvoudig om te bezuinigen'.

'Ik heb ook tegen Engering gezegd: die lumpsumregeling, dat is een enorme ingreep. Dat zie ik Lubbers ons nog niet zo nadoen. Wij vinden, dat wij een goede job hebben gedaan. We zijn echt op de goede weg!'

PERSOON

Minister Smits maakte tot slot nog de volgende kanttekening: 'De afspraak was, dat wij woensdagmiddag tijdens een persconferentie de media te woord zouden staan. Ik heb me afgevraagd wat die man, Engering, heeft bezield om buiten die persconferentie om toch met journalisten te praten. Wat bezielt die man om zich zo te profileren?, vroeg ik mij af'.

'Want', aldus Smits, 'ik weet dat hij geen politicus is. Hij heeft weliswaar op de nominatie gestaan om staatssecretaris te worden namens de VVD, maar een politicus is hij niet. Misschien dacht Engering op Curaçao, dat hij hier was als minister. Maar dat is het ook niet, want dan had hij zich als een minister moeten uitdrukken, veel diplomatieker. Zoals hij sprak, sprak hij als een ambtenaar.

Ik denk, dat het gewoon aan de persoon Engering ligt'. Tot zover minister van Handel, Industrie en Werkgelegenheid Chucho Smits.

ST EUSTATIUS- In de week van 5 tot en met 10 juni 1989, verbleven op de bovenwindse eilanden de P.T.T/ deskundige F.Lintjes en ir. H. Liemburg, in het kader van hun onderzoek naar de mogelijkheid tot verzelfstandiging van de Antilliaanse Posterijen.

Tijdens het bezoek informeerden de twee deskundigen de gezaghebbers en de gedeputeerden over het doel van hun werkbezoek en de voortgang van de werkzaamheden in verband met de eventuele verzelfstandiging van de Posterijen, Nederlandse Antillen.

FKP - wachtlijst

WILLEMSTAD — FKP (Fundashon Kas Popular) stuurt binnenkort iedereen die op de wachtlijst voor een huurwoning staat een brief. Dit om na te gaan of degenen op de lijst nog steeds geïnteresseerd zijn in een woning.

De wachtlijst voor huurwoningen wordt dagelijks steeds groter, terwijl er aanwijzingen zijn dat niet iedereen op de lijst een ander huis nodig heeft. Verschillende malen is het voorgekomen dat mensen die in aanmerking voor een huis willen komen, of niet meer op Curaçao wonen, of reeds een andere oplossing voor hun woningprobleem hebben gevonden.

De vragenlijst die binnenkort verstuurd zal worden bevat vragen over de huidige woningsituatie van de ingeschrevene. Het is zeer belangrijk dat degenen die nog steeds geïnteresseerd zijn dit formulier invullen en naar FKP sturen. Op de envelop hoeft geen postzegel geplakt te worden.

Degenen die de vragenlijst niet binnen de vastgestelde tijd terugsturen beschouwt de FKP als zijnde niet meer geïnteresseerd in een huurhuis van FKP. Hun naam zal van de lijst verwijderd worden.

OFFICIËLE OPENING

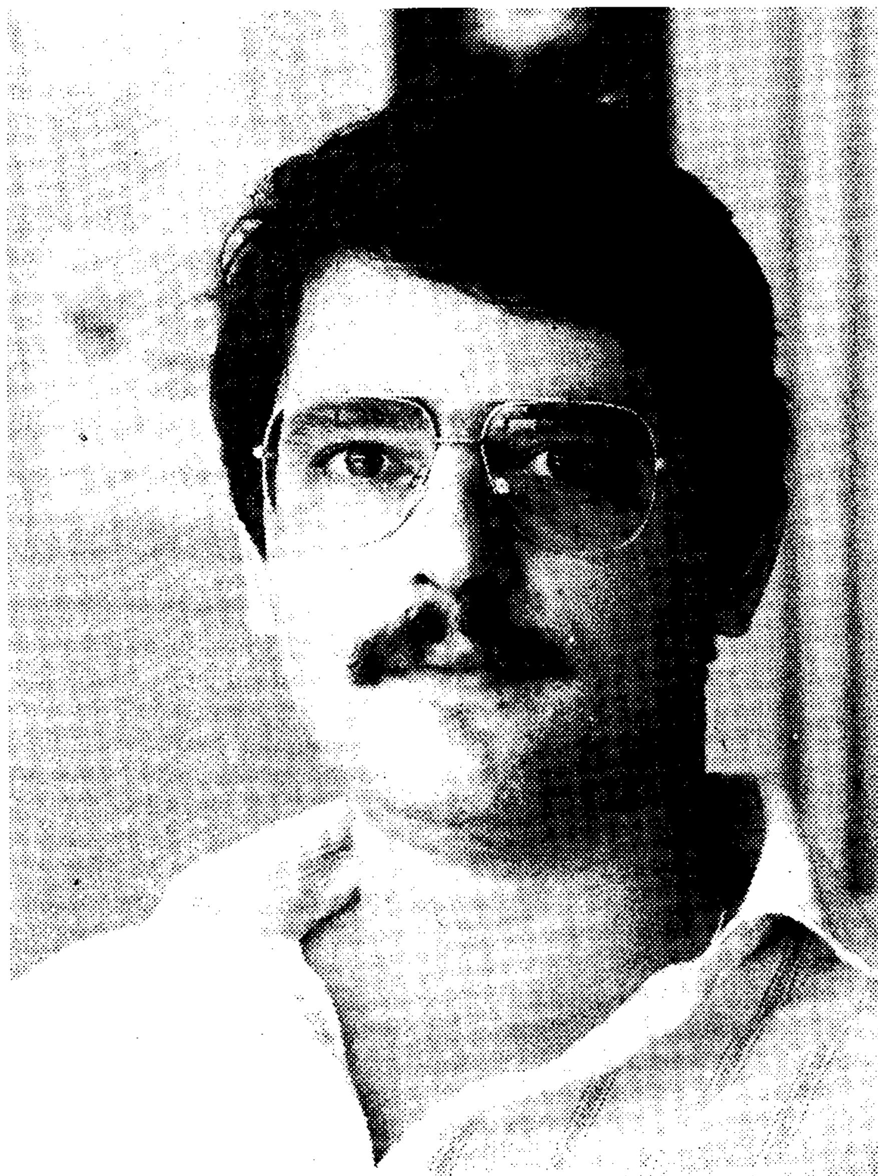
Etalage Showroom
Trading Company
Sun Import / Export

WILLEMSTAD - Gisteren hebben Jan en Rosaly Wortman de Trading Company Sun Import / Export geopend in het International Trade Center, ITC. Het is het eerste bedrijf in de Nederlandse Antillen dat zich specialiseert in [illegible] voor het etaleren en inrichten van winkels en kantoren. Zo worden etalagepoppen te huur aangeboden en kan men bovendien alle mogelijke [illegible] om een etalage of winkel aantrekkelijker te maken.

MASHA PABIEN!!

Een vraaggesprek met Peter Govers en René Schuurman, beiden leraar aan het Radulphus College, over onderwijs

Op Curaçao een HAVO-MEAO combinatie?

EIND MEI stuurden twee leraren een ingezonden stuk naar de Amigoe waarin zij hun ideeën uiteenzetten over de uitbreiding van het onderwijs op Curaçao met een MBO, een MMO, een MTRO en een KMBO-opleiding. Deze afkortingen staan voor Middelbaar Beroeps Onderwijs, Middelbaar Middenstands Onderwijs, Middelbaar Toeristisch en Recreatief Onderwijs en kort Middelbaar Beroeps Onderwijs. De heren P. Govers en R. Scheerman zijn beiden economieleraar aan het Radulphus College en zij zochten de uitbreidingen vooral in de economische richting, een richting waarin nog volop werk te vinden is en naar hun idee ook altijd werk te vinden zal zijn. Maar leerlingen met alleen een HAVO of MAVO diploma zijn niet goed opgeleid voor het kantoorwerk.

Naar aanleiding van dit ingezonden stuk had de Amigoe een vraaggesprek met hen waarin zij hun ideeën wat meer toelichtten.

'De afstand MAVO-HAVO is te groot'

Waarom wilt u deze uitbreiding van het onderwijs op Curaçao?

Govers: "Wij hebben ervaren dat er veel leerlingen mislukken als ze van de MAVO naar de HAVO overstappen. Het aantal leerlingen dat van MAVO naar HAVO gaat is enorm toegenomen maar zittenblijven is normaal geworden. De afstand MAVO-HAVO is te groot".

Kan dat niet opgelost worden door de HAVO- top driejarig te maken?

Govers: "Wij vinden van niet. Er zijn nu veel MAVO-leerlingen werkeloos. Als ze daarna twee jaar HAVO hebben gedaan zijn ze vaak nog steeds werkeloos. En als ze van het HAVO naar het HBO gaan, is er weer een aansluitingsprobleem. Dat wordt niet minder als je de HAVO-top drie jaar maakt. Eerder erger. De leerling went aan een te laag tempo en komt dan zelfs op MBO-niveau te laag binnen".

ONDERZOEK

Is daar onderzoek naar gedaan?

Govers: "Het aantal onvoldoendes is enorm toegenomen de laatste jaren. Wij hebben op het Radulphus College een cijferonderzoek gedaan. De MAVO- instroom deed het slechter dan de HAVO- drie leerlingen, hoewel dat niet voor alle vakken opging. We kunnen de problematiek ook verplaatsen naar drie-HAVO."

Scheerman: "We geven allemaal algemeen vormend onderwijs. Het is niet praktisch gericht en daar heeft de motivatie onder te lijden. Als je van een HAVO-top drie jaar maakt en je verandert niets aan de inhoud van de vakken, ben je bezig met dezelfde inhoud over drie jaar uit te smeren zonder een extra dimensie toe te voegen. Dat vinden wij bezwaarlijk."

Waarom wel een MBO in een drie-jarige cyclus?

Govers: "De bezwaren vallen daarmee weg. Het is praktisch gericht onderwijs. Ik zal een voorbeeld geven: Het vak handels- wetenschappen op HAVO is een samenraapsel van bedrijfs- administratie, bedrijfs-economie en commerciële economie. Het is wel breed, maar niet erg diepgaand. Niet diep genoeg om er op beroepsniveau mee te werken. Het is geen eindonderwijs. De handelsrichting op het MBO splitst zich in drie afzonderlijke vakken, wat eventueel nog wordt aangevuld met computerlessen en stages".

Scheerman: "Ook de talen zijn op HAVO- niveau meer algemeen en er wordt een ruime plaats ingenomen door de literatuur. Taalonderwijs op het MBO gaat om de schrijf- en spreekvaardigheid. Ze leren handelsbrieven schrijven. Literatuur valt dat af en dat is voor een groot aantal leerlingen positief. Er is in Nederland ook een enorme groei van het MBO gaande, vooral van het MEAO".

Govers: "Een ander voorbeeld is het vak handvaardigheid. Dat kun je ook een praktische dimensie geven met etaleren en reclametekenen. De praktische gerichtheid komt uit in het stagelopen".

Scheerman: "Omgangskunde, een van de vakken voor het toeristische onderwijs, wordt meer beroepsgericht aangeleerd, dan met maatschappijleer het geval is. Het gaat om een sociale vaardigheid."

AANSLUITING

Govers: "Een tweede belangrijk voordeel van het MBO boven het HAVO is de betere aansluiting die het geeft op het HBO en op de UNA. Daarover zijn cijfers beschikbaar. De Hogeschool Haarlem volgt het elk jaar. Het MEAO geeft de beste aansluiting op het HEAO, daarna het VWO, hoewel dat de laatste jaren steeds moeilijker wordt. Vanaf het HAVO lukt het helemaal niet. HAVO-leerlingen worden nog amper toegelaten".

Hoe past het Middelbaar Middenstands Onderwijs in dit geheel?

Scheerman: "Ook het MMO heeft vooral een praktische benadering. Het is typisch gericht op mensen die uiteindelijk een winkel o.i.d. beginnen. De MEAO is wat ruimer en diepgaander."

Scheerman gaat door met zijn uitleg: "Het is ons vooral te doen om een uitbreiding van het hele MBO. En binnen het HAVO zou je een MBO zo kunnen modelleren dat je ook een KMBO kunt aanbieden. Dat is voor de zwakkere MAVO- leerlingen een korte opleiding van ongeveer een jaar. In Nederland is deze ontwikkeling in volle gang: ze verdelen de stof in hapklare brokken; na zo'n blok maken ze een test en dan kunnen ze naar de volgende module. Zo krijgen de leerlingen de mogelijkheid bepaalde modules te doorlopen.

Het is op deze manier mogelijk bepaalde certificaten bij elkaar te sprokkelen: een ontwikkeling naar streaming binnen het onderwijs. Wel gaan de scholen daardoor groeien. Je krijgt grote kolossen van 2 a 3000 leerlingen. Of dat hier ook nodig is, moet eerst onderzoek worden".

U.S.A.

Gaat het op deze manier niet de richting uit van het onderwijs in de U.S.A.?

Scheerman: "Het heeft er wel wat van weg, maar ik ben te weinig op de hoogte om dat precies te zeggen. Dat moet je vragen aan iemand die het onderwijs in de USA goed kent. We moeten zoeken naar een Antilliaanse oplossing met een Nederlands eindniveau."

U stelt voor de MBO-opleiding in te passen binnen het HAVO-onderwijs. Wat zijn daarvan de voordelen?

Govers: "Allereerst het schaalvoordeel. Zo kunnen we bestaande faciliteiten beter benutten. Er zijn beter gevulde klassen, dan als we een aparte MEAO vormen. De leerlingen kunnen naast de gerichte vakken ook een aantal vakken op algemeen niveau volgen. Een nadeel is dat het managen van zo'n grote school moeilijker is.

Een ander voordeel is, dat het MBO onderwijs is op tweedegraads niveau, zodat er minder eerstegraads- leraren nodig zijn. Er hoeven minder leerkrachten uit Nederland aangetrokken te worden".

FLEXIBILITEIT

Scheerman: "Er is ook meer flexibiliteit mogelijk binnen de school: als het op de HAVO niet lukt, kun je naar het MBO. Je kunt de leerlingen beter sturen. Zo kan iedereen binnen twee of drie jaar een beroepsopleiding afronden."

Govers: "Ook dat is een bezuiniging. Dan hoeven er minder leerlingen naar Nederland om te studeren. Er hoeven geen beurzen meer gegeven te worden voor het MBO".

Scheerman: "En het geeft ouders de gelegenheid hun kinderen in de Nederlandse Antillen te houden. Dat geeft een psychische motivatie voor de ouders. Als je ze met zestien of zeventien jaar naar Nederland moet sturen valt het niet mee."

Govers: "En dan natuurlijk het bedrijfsleven: dat profiteert van een goede beroepsopleiding."

Zou zo'n MBO-opleiding niet beter bij het MAO gevoegd kunnen worden?

Govers: "Daar hebben we geen bezwaar tegen. Zoals het nu is, is het MAO echter veel te beperkt. Ons voorstel MBO is een veel uitgebreider voorstel. Het MAO is tien jaar geleden hier gesticht. Het MAO heeft alleen een bedrijfs- economische en een secretariële richting. Het MEAO heeft ook een commerciële - economische richting".

Scheerman: "De ontwikkelingen zijn zeer snel gegaan en die ontwikkelingen zijn niet binnen het MAO omgezet in andere onderwijs- vormen. We stellen voor uit te breiden met MMO, KMBO, MEAO en MTRO. Als je dat kunt bereiken en het kunt koppelen aan dezelfde wendbaarheid en flexibiliteit, is dat een mogelijkheid. Want dat is een van de voordelen van het in de HAVO schuiven.

Naar onze mening is er eerst een voorstudie vereist en een bekend maken van de mogelijkheden van het MBO. Velen kennen die mogelijkheden niet".

Dus u stelt voor het in te passen in de HAVO- opleiding?

Govers: "Ja. Hier kennen wij de problemen. Je kunt leraren verschuiven. Veel in elkaar passen. We moeten streven naar goedgevulde klassen. Want waar komen de leerlingen vandaan? Er blijven drie HAVO- scholen op Curaçao bestaan en er komt er nog eentje bij ook. Er zijn ook al contacten met MBO- opleidingen in Nederland. En alle leraren hier komen er mee in aanraking. Ze zullen uren moeten geven op het MBO en leren hoe het werkt. Als de MBO-opleiding buiten de school wordt gehouden is de flexibiliteit minder. Men zal niet vlug zeggen: dit kind kan beter naar het MBO. Ze weten dan niet hoe dat werkt".

'Het is ons vooral te doen om een uitbreiding van het MBO'

Er zijn drie middelbare scholen op Curaçao. Stelt u voor het drie keer te organiseren?

Scheerman: "Ons plan is een onderwijsplan. Daarvan kunnen wij de voordelen opnoemen. Het gaat erom de leerlingen beter te laten doorstromen en ze een onderwijs te bieden. Ook om ze beter gemotiveerd te maken. De logistiek is aan iemand anders".

Is dit plan financieel haalbaar?

Govers: "Als je praat over MBO en je praat over een bakkers- opleiding, is Curaçao gauw vol. Als je je echter richt op het toerisme, moet je goed gekwalificeerd personeel hebben. Dat bereik je niet met een HAVO- diploma. Daar komt bij: als je een stapel specialisten uit Nederland moet laten komen, heeft het plan geen effect. We moeten het met onze eigen mensen realiseren.

Onderzocht moet worden aan welke beroepen behoefte bestaat. Dat is trouwens al onderzocht. Die studie wordt nu afgerond. Of we nu het HAVO uitbreiden met een MEAO of het MAO uitbreiden tot een MEAO, het heeft beide voordelen. We moeten doormeten wat het beste is en dat zal uiteindelijk wel een politieke beslissing worden."

Is het niet beter ook de MTS en de MBO- opleiding aan de huishoudschool in te passen?

Govers: "Wij zijn economieleraren. Dat straatje kennen we: toerisme, commercie, financiën, die kant. De specifieke beroepskeus in de technische richting is sterker. Die is minder wendbaar. Ook de markt daarvoor is vlugger vol, de markt voor de MEAO is minder vlug vol."

Hoeveel leerlingen kan men opleiden tot de markt volloopt?

Scheerman: "Je hoort vaak: het MBO is te duur voor Curaçao. Maar waarom is er dan wel een UNA? De markt is voorlopig niet vol. Daarom denken we ook dat dit voorstel haalbaar is. Het stikt hier van de kleine zaakjes".

PUBLICITEIT

U heeft uw voorstel gepubliceerd in de krant en het ter hand gesteld aan de leraren o de drie middelbare scholen. Zou voor een dergelijk voorstel een andere weg niet beter zijn?

Scheerman: *"We hebben voor de krant gekozen om een breed publiek te bereiken. Voor die tijd is het voorstel aan de gedeputeerde, meneer Mendes de Gouvea aangeboden. Hij heeft nog niet naar ons toe gereageerd. Wel zijn er besprekingen over gevoerd met de ambtenaren van het eilandgebied. Er is ook contact opgenomen met het R.K. Centraal Schoolbestuur. Daarmee wordt ons voorstel deze week besproken".*

Heeft u niet al eerder een dergelijk voorstel gedaan?

Govers: "Wij hebben twee jaar geleden een voorstel in die richting gedaan — binnen de school. Dat is naar het R.K. Centraal Schoolbestuur gegaan, maar daar is verder niets meer mee gebeurd. Het commentaar was: we hebben een MAO. Er was geen kans. Nu doen we de herkansing. Overigens met een veel breder voorstel."

En hij gaat verder: "Toen ik zeven jaar geleden op Curaçao kwam, was ik nieuw in het onderwijs en nieuw op Curaçao. Ik ben de eerste tijd heel druk geweest met mijn lessen. Daarna met het maken van examen handelskennis voor het MAVO. Ik maakte daarvoor een nieuw programma, ook praktischer gericht met een betere aansluiting op het HAVO en samen met Charles Davelaar heb ik voorstellen gedaan tot een nieuwe methode.

Ik was bezig met een ander stuk onderwijs. Ik heb geen ervaring bij het MEAO. Twee jaar geleden kwam Rene Scheerman hier, die van de MEAO kwam. Wij raakten aan de praat en begonnen samen plannen te maken.

Dit voorstel is een reactie op de vergadering over het uitbreiden van het HAVO tot zes jaar. Wij willen een alternatief bieden".

PUBLIEK

Scheerman: "Ik heb op een MEAO gewerkt en ik weet wat mogelijk is. Dat heb ik naar voren gebracht tijdens de studiedag. Nu hebben we er een publiek stuk van gemaakt. Op die studiedag hebben we de meningen gepeild van de deelnemers. 79% Was er voor. We moeten natuurlijk niet rucksichtlos allerlei vakken introduceren. Er moet een goede voorlichting komen over wat mogelijk is".

Er is een ontwikkeling geweest van Openbare Handelsschool (OHS), naar Hogere Burgerschool (HBS), naar HAVO (Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs) en nu weer terug naar MEAO (Middelbaar Economisch en Administratief Onderwijs), opnieuw handelsonderwijs dus. Hoe komt dat?

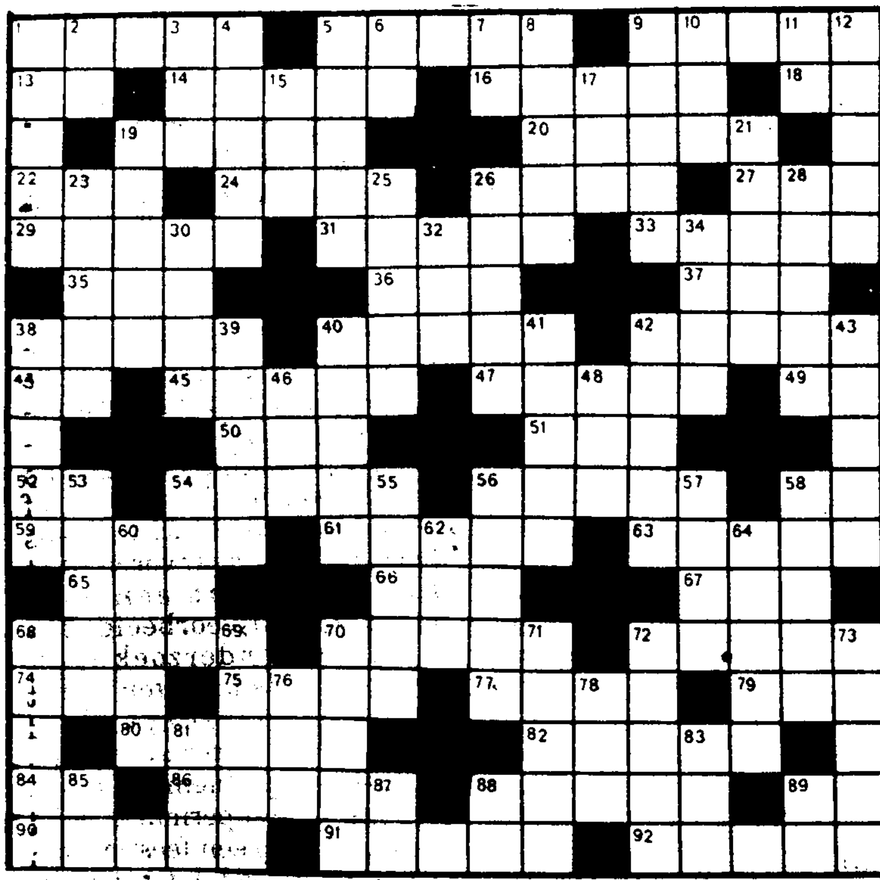
Govers: "Dat moet je een filosoof vragen."

Scheerman: "Er worden te weinig vakken gegeven. Het is te specialistisch, maar zes of zeven vakken. We bieden te weinig. Dat gaat niet in de praktijk. Dat is enerzijds, anderzijds is het onderwijs te algemeen".

Govers: "We zien hier op het Rafulphus College de problemen elk jaar groter worden. Over heel Curaçao worden elk jaar 9 HAVO- drie klassen tot ongeveer 24 HAVO-vier klassen. Er is een gigantische instroom van leerlingen die geen keuze- mogelijkheden hebben. Daar moet een oplossing voor komen."

NEL CASIMIRI

KRUISWOORD-PUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Plaats in Friesland; 5. Grondvlak; 9. Elektrisch geladen deeltjes; 13. Familielid; 14. Kanaal; 16. Waterrijk land; 18. Persoonlijk voornaamwoord; 19. Verschil van bruto- en netto-gewicht; 20. Beddegoed; 22. Familielid; 24. Kaartspel; 26. Waterkant; 27. Overste; 29. Stuk; 31. Wapen; 33. Communicatiemiddel; 35. Groef; 36. Mop; 37. Bestek; 38. Nog te behandelen wasgoed; 40. Bouwstijl; 42. Boek met openbaringen van Mohammed; 44. Van de wind afgekeerde zijde; 45. Zaadpluis; 47. Mager; 49. Persoonlijk voornaamwoord; 50. Korrelig; 51. Vreemde munt; 52. Peuter; 54. Gunstig toeval; 56. Dobbelspel; 58. Bolgewas; 59. Aspekt; 61. Dierensnuit; 63. Gespierd; 65. Muzieknoot; 66. Engels bier; 67. Gering; 68. Muz. oefenstuk; 70. Op het achterhoofd gebonden haar; 72. Winterbedekking; 74. Boom; 75. In tijd gevorderd; 77. Broodbeleg; 79. Mythologisch figuur; 80. Effen; 82. Sober; 84. Oude lengtemaat; 86. Verbonden; 88. Soort vis; 89. Insekt; 90. Naaigerei; 91. Keizerlijke titel; 92. Bepaalde hoeveelheid.

VERTIKAAL: 1. Geest; 2. Voorzetsel; 3. Eerste vrouw; 4. Noordelijk deel van het Dinarische gebergte; 5. Onbebouwd; 6. Deel van de Bijbel; 7. Getij; 8. Plaats op Sumatra; 9. Bijenhouder; 10. Lofdicht; 11. Landbouwwerktuig; 12. Zonder korting; 15. Woonboot; 17. Plechtige gelofte; 19. Veelhoevig dier; 21. Dichterbij; 23. Soort mengsel; 25. Genotmiddel; 26. Produkt van een palm; 28. Muskus; 30. Guitig; 32. Dwaas; 34. Toestand van razernij; 38. Groef; 39. Schildpad; 40. Vettige kleiaarde; 41. Gaping; 42. Kunstgreep; 34. Boos; 46. Vaas; 48. Woonboot; 53. Afgescheiden godsdienstige volksgroep; 54. Betaalmiddel; 55. Konsument; 56. Stichtelijke rede; 57. Tocht; 58. Nachtvogels; 60. Snit; 62. Soort onderwijs; 64. Ingetogen; 68. Dwinggeld vragen; 69. Groot hert; 70. Haar verliezer; 71. Plaats in Mexico; 72. Geologisch tijdperk; 73. Deel van een raam; 76. Streling; 78. Voorzetsel; 81. Vrijgevig; 83. Mythologisch figuur; 85. Muziekinstrument; 87. Selenium; 88. Frans persoonlijk voornaamwoord; 89. Voorzetsel.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

E. de Jong
Doormanweg 48
Curaçao

De winnaar kan zijn prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe op Scherpenheuvel (tot 15.00 uur 's middags).

Oplossingen moeten ingediend zijn op Curaçao vóór donderdagmorgen tien uur en op Aruba vóór woensdagmiddag vijf uur en duidelijk op de envelop-pe vermelden: KRUISWOORDPUZZEL.

Curaçao - P.O.B. 577; Aruba - Nassaustraat 110 en Bonaire - Kaya Gobernador Debrot 154, t.n.v. de heer Hubert Linkels.

DE GOEDE inzending had er aldus uit moeten zien:

OPLOSSING

HORIZONTAAL: 1. Bestand; 6. Sappeur; 11. De; 12. Sirocco; 13. Af; 15. Idool; 17. Pa; 18. At; 19. Marga; 21. Leep; 22. DP; 23. Slik; 25. Noen; 26. Boon; 28. Pent; 30. M.K.; 32. Cognac; 34. Fuut; 36. Ka; 37. Morene; 39. Mak; 41. Ineens; 43. Arend; 44. Melasse; 46. Lat; 47. Het; 48. Bot; 49. Let; 50. Pap; 51. Toe; 52. Kamelot; 54. Linze; 56. Wellen; 58. Nom; 59. Zondag; 60. In; 61. Arak; 63. Regent; 65. K.O.; 67. Kaas; 69. Leut; 71. Teug; 74. Lamp; 75. Vr.; 76. Pats; 78. Inleg; 79. Ro; 80. Ja; 81. Serum; 82. Ga; 83. Idolaat; 85. Le; 86. Kleiner; 87. Prairie.

VERTIKAAL: 1. Bede; 2. Stop; 3. As; 4. Nippon; 5. Dra; 6. Scalp; 7. Actief; 8. Po; 9. Elan; 10. Rage; 11. Dilemma; 14. Fantast; 16. Oer; 20. Ros; 22. Doge; 24. Knuist; 26. Bond; 27. Nameten; 29. Tune; 31. Korhoen; 32. Cent; 33. Cal.; 35. Te; 36. Knapzak; 38. Reeël; 40. Kalomel; 42. Eland; 44. Mom; 45. Set; 48. Banaal; 50. Pint; 51. Twintig; 52. Kerk; 53. Lor; 54. Lont; 55. Egoïsme; 57. La; 59. Zeur; 62. Kaarde; 64. Gevaar; 66. Bul; 68. Smoor; 70. Kar; 72. Enak; 73. Gene; 76. Peer; 77. Tule; 80. Jap; 83. In; 84. Ta.

Amnesty International

AMNESTY INTERNATIONAL is bezorgd over de voortdurende doodsbedreigingen en pesterijen van leden van de Sindicato di Trabajadores del Instituto de Electrificación (Stinde); de unie van electriciteitsarbeiders van Guatemala. Op 22 mei 1988 trokken verscheidene mannen naar de woning van Victor Hugo Pérez Saso, vice-voorzitter van de Frente de Trabajadores de El Petén (arbeidersfront van El Petén) en lid van Stinde. Ze bedreigden hem en zijn familie met de dood als hij niet stopte met zijn vakbondsactiviteiten.

Twee andere Stinde-leden, Carlos Molina en Rolando Gomez Caal ontvingen ook doodsbedreigingen in juli 1988. Julio López, ook lid van Stinde, was door mannen in burgerkledij met een mes gestoken, vanwege zijn vakbondsactiviteiten.

Een ander geval was dat van Stinde-persvoorlichter, Isidro Manfredo Mazariegos Calderón, die tot tweemaal toe was aangesproken en bedreigd door mannen in burgerkleding. Maar niet alleen in Guatemala, óók in Brazilië, Perú, Turkije, de Sovjetunie en Zuidkorea, worden, net als in dit geval, vakbondsmensen met de dood bedreigd of vermoord.

Wilt u hierover meer informatie of wilt u meedoen aan de schrijfacties van Amnesty International, afdeling Curaçao, dan bent u van harte welkom.

Iedere tweede maandagavond van de maand om acht uur aan de Emancipatie Boulevard/hoek Prof. Kernkampweg (tel.: 75317).

Iedere tweede dinsdagavond van de maand om acht uur in Kas di Orashon te Soto en

Iedere vierde zondag van de maand, na afloop van de kerkdienst in de Tamarijn.

Tijger in China uitgestorven

DE Mantsjoerijse tijger is in het wild waarschijnlijk uitgestorven, vreest de Chinese dierenbescherming. Tijdens observatie- vluchten in 1987 boven het noordoosten van China, het enige gebied waar de soort nog voorkwam, werd geen enkele tijger meer gezien. In de jaren '70 werden er nog zeven waargenomen.

Voor een gezonde populatie zijn zeker 4000 tijgers nodig aldus de dierenbeschermers, die de ondergang van de Mantsjoerijse tijger wijten aan vernietiging van de bossen en stroperij op grote schaal. In Chinese dierentuinen leven nog ruim twintig Mantsjoerijse tijgers.

Studeren in Amerika

Studentenhuisvesting

DE VERENIGDE Staten hebben een groot aanbod op het gebied van studenten- huisvesting. Over het algemeen heeft ieder College of University een bepaald type huisvesting. Het Smith College heeft woonhuizen voor de studenten, het Penn Central College heeft appartementen waar 2 tot 4 studenten wonen en John's Hopkins heeft studentenflats. Universiteiten met studentenflats hebben ook mensa waar de studenten terecht kunnen voor al hun maaltijden. Grotere Universiteiten zoals de Universiteit van Pensylvania, hebben meer dan een type studenten- huisvesting.

Als je eenmaal door een Universiteit bent aangenomen en je hebt je eerste betaling verricht, krijg je bericht over de huisvesting. Je moet een lange vragenlijst invullen en vaak moet je een deposito (voorschot) storten. De informatie die je bij het invullen van de vragenlijst verschaft, wordt gebruikt om de juiste room-mate voor je te kiezen. Soms kun je al van te voren met je room-mate corresponderen.

CAMPUS

Veel Universiteiten eisen van de freshmen, dat zijn eerstejaars- studenten, dat zij op de campus van de universiteit wonen. Dat betekent dus dat de student genoegen moet nemen met het type huisvesting dat de Universiteit biedt. Op de campus liggen alle aktiviteiten op loopafstand van elkaar. Door de studenten te dwingen op campus te wonen probeert men de overgang naar het studentenleven zo soepel mogelijk te laten verlopen. Studies hebben aangetoond dat studenten die hun eerste studiejaar op de campus doorbrachten daar over het algemeen goede ervaringen mee op gedaan hebben. De meeste voorkomende vorm van studenten- huisvesting is de dormitory. Dormitories zijn grote gebouwen met twee- tot vierpersoons kamers. Iedere student krijgt een bureau, een bed, commode met spiegel, een stoel en een kast.

INRICHTEN

De student moet zelf voor een lamp, linnengoed, vloerkleedjes enz. zorgen. Meestal komt de familie van de studenten die samen een kamer delen tijdens de oriëntatiedagen bijeen om gezamenlijk de kamer in de richten.

Na het eerste jaar ben je vrij om te gaan en te staan waar je wilt, je hoeft niet meer op een door de Universiteit aangewezen plaats te verblijven.

Veel Universiteiten hebben een international House voor buitenlandse studenten. Er zijn nogal wat verschillen tussen de verschillende International Houses, maar het belangrijkste is dat ze bepaalde diensten verschaffen aan buitenlandse studenten. Dat kan varieren van de verhuur van kamers tot een compleet systeem waarin de buitenlandse student wegwijs wordt gemaakt in de Amerikaanse samenleving. International houses bieden ook vaak de gelegenheid om je vakanties in de USA door te brengen.

SAMENWONEN

Wonen buiten de campus, "off campus housing", kan ook. In dat geval huur je een huis, appartement of kamer buiten het Universiteits- terrein. Veel studenten die met vrienden willen samenwonen, doen dat. Wat zijn daar de voordelen van? Sommigen vinden dat goedkoper, anderen vinden het er rustiger omdat je er met minder mensen woont.

Wat zijn de nadelen? Vaak lijkt het goedkoper maar is het dat niet. Je krijgt met allerlei onvoorziene kosten te maken. Je moet meer zelfdiscipline kunnen opbrengen want je bent er vrijer dan op de4 campus. Je hebt ook kans dat je het gevoel hebt er niet helemaal meer bij te horen omdat je ergens anders woont. Of je nu wel of niet op de campus woont, een auto heb je bijna nooit nodig. Als je buiten de campus woont, zit je meestal toch nog op loopafstand en anders kun je gebruik maken van openbaar vervoer.

STUDENTENCLUBS

Tenslotte nog een wijze waarop studenten in de USA wonen. Fraternities en Sororities zijn studentenclubs voor respectievelijk mannelijke en vrouwelijke studenten. Vaak hebben zij hun eigen woongelegenheden. Als je hiervan gebruik wilt maken moet je eerst uitgenodigd worden om lid te worden.

De ervaring leert dat buitenlandse studenten het beste op de campus kunnen gaan wonen, of het nou verplicht is of niet. De meeste Amerikaanse studenten wonen het eerste jaar op campus. Het valt niet altijd mee je aan te passen aan het studentenleven; daarom is het erg belangrijk op campus te wonen omdat je daar het snelste leert hoe alles in elkaar steekt.

Als je eenmaal je eerste jaar doorgemaakt hebt, en je beter weet wat je wilt en kunt, is het makkelijker om te besluiten of je voortaan op of buiten de campus wilt wonen.

JILL HASSLER **vertaling: P. CASIMIRI**

KIESKEURIG

Vormgevingsonderwijs

VERSCHILLENDE kunstacademies zijn er toe over gegaan een propadeutisch jaar in te stellen om studenten in de gelegenheid te stellen kennis te maken met diverse uitdrukkingsvormen van kunst. Het eerste studiejaar is een algemeen oriënterend jaar. Het heeft tot doel de creatieve en beeldende vermogens verder tot ontwikkeling te brengen, te stimuleren en te onderzoeken.

Een belangrijk aspect binnen de propadeuse is de eigen meningsvorming door middel van bestudering van de kunst- en cultuurgeschiedenis in relatie tot maatschappelijke verhoudingen.

Na het propadeutisch jaar acht men de student in staat een verantwoorde keuze te doen wat betreft zijn verdere opleiding. Men kan kiezen uit het volgende aanbod: Grafische kunst, Schilderkunst/tekenen, Monumentale vormgeving, Sculptuur, Keramische sculptuur, Modevormgeving/mode- illustreren, Publiciteits- en grafische vormgeving, Fotografische vormgeving en Architectonische vormgeving-interieur. Ditmaal aandacht voor de Architectonische vormgeving- interieur.

Het doel van deze opleiding is studenten op te leiden tot ruimtelijke vormgevers, die als zelfstandig architectonisch vormgever of in teamverband hun werkterrein zullen vinden op gebieden als architectuur, interieur- vormgeving, design. Het zwaartepunt van de opleiding ligt in het vormgeven van het architectonisch object (bijv. meubelen) en de architectonische ruimte (bijv. de wachtkamer van de tandarts). Men streeft naar een zo breed mogelijke ontwikkeling van de student. In het opleidings- programma zijn vakken opgenomen als architectonisch ontwerpen, meubelontwerpen, perspectivisch tekenen/schetsen, bouw- en materialenleer, kleur en licht, bouwkunde en constructieleer, kunstgeschiedenis/geschiedenis van bouwkunst en stijlontwikkeling.

TOELATING

De selectie van de kandidaat- studenten geschiedt door middel van een toelatings- onderzoek naar creatieve en beeldende vermogens.

Bij dat onderzoek moeten eigen werkstukken, zoals schilderijen, tekeningen, foto's, boetseerwerk, enz. meegebracht worden. Het is dus zaak daar in een vroegtijdig stadium mee te beginnen. Zo'n verzameling geeft een goede kijk op de ontwikkeling die een kandidaat- student heeft doorgebracht.

Als je een studie wilt volgen aan een kunstacademie, en je bent ouder dan 18 en jonger dan 30 jaar, dan kom je in aanmerking voor studiefinanciering WSF 18+. De studie wordt verdeeld in een 1e fase van vier jaar en een 2e fase van 1 jaar.

De studie in de 2e fase is bedoeld als specialisatie vanuit de 1e fase.

In de 1e fase volgen studenten de propadeuse van een jaar, vervolgens een jaar algemeen inleidende vakstudie en twee jaar voortgezette vakstudie en eindstudie. Voor meer informatie: Hogeschool West-Brabant, sektor Kunst en Vormgevings- onderwijs, St. Janstraat 18, 4811 ZM Breda.

P. CASIMIRI

In Uruguay

Schadeloosstelling voor slachtoffer militair bewind

MONTEVIDEO - Het ministerie van Defensie van Uruguay moet zo'n vijftig miljoen dollar uitbetalen aan een vabondsleider die onder het militaire bewind gevangen heeft gezeten. Dit stelde een burgerrechter vast in Montevideo. Rechter Carlos Maria Berlangieri baseerde zich hierbij op het billijkeidsprincipe in de grondwet dat bepaalt dat de staat mensen en goederen moet respecteren. Het ministerie gaat tegen het vonnis in beroep. De vakbondsleider om wie het gaat heeft vanaf begin 1976 anderhalf jaar onrechtmatig vastgezeten en is als gevolg van martelingen blijvend invalide verklaard.

HOMEOPATHIE

DE GRONDLEGGER van de Homeopathie is Christian Friedrich Hahnemann (1755 - 1843). Hij was een begaafd arts die in Erlangen was afgestudeerd en daarna verbonden als lector aan de medische faculteit van Leipzig. Op 55-jarige leeftijd publiceerde hij zijn methode die hij had gevonden in het boek 'Organon der Heilkunde'; daarin kon de verbaasde vakwereld lezen wat hij de HOMEOPATHIE noemde.

Hij was bij zijn onderzoekingen een middel tegengekomen dat volgens hem geschikt was, bij malaria de koorts te doen dalen en de ziekte te genezen: n.l. de bast van de Kinaboom. Hahneman wou de proef op de som nemen en daarom liet hij de kinabast komen en slikte er wat van in. De dagen daarna kon hij bij zichzelf alle symptomen van een malaria-aanval observeren. Toen was hij op het idee gekomen dat een middel, dat ziekten kan genezen, ook wel gezonde mensen ziek zou kunnen maken. Te weten dezelfde ziekte die het middel kan genezen.

Het was voor de gehele homeopathie een barre tegenslag dat Hahnemann dit inzicht basseerde op het voorbeeld van zijn zelfonderzoek met kinine. Want na hem hebben vele medische studenten die proef op zichzelf gedaan, maar geen van hen kreeg na het innemen van kinine ook maar enige reactie op malaria lijkende klachten. Men ontdekte WEL dat Hahnemann in zijn jeugd eens malaria had gehad en wellicht daarom op kinine had gereageerd. De Homeopathische geneesmiddelenheer is in feite de gedetailleerde omschrijving van het geneesmiddeleneffect op de gezonde mens, en wel als totaliteit.

De symptomen zijn voor de homeopaat veel belangrijker dan de ziekte zelf. Volgens Hahnemann zijn echter de belangrijkste drie regels zelf:

1. de gelijkenis-regel
2. de proef met het eventuele geneesmiddel op de gezonde mens.
3. de leer van de inwerking van het medicament in minimale dosis.

De gelijkenisregel houdt in dat zodanige stoffen die, in ruime dosis toegediend, bij de gezonde mens bepaalde ziektesymptomen oproepen, geschikt zijn om in kleine doses ziekten met vergelijkbare symptomen te genezen.

Overeenkomstig dient derhalve door overeenkomstig te worden genezen. Het begrip homeopathie is afgeleid van het Griekse woord homois, dat gelijksoortig of lijkend op betekent.

Voor de tweede regel stelde de arts zichzelf, zijn vrouw Melanie en een handjevol vurige aanhangers ter beschikking. Hahnemann en zijn medestanders beproefden ruim 110 stoffen op homeopatische bruikbaarheid. Tegenwoordig is dit aantal uitgegroeid tot meer dan 10.000 middelen die in de homeopatische praktijk kunnen worden voorgeschreven.

Nu de derde regel: de voor de homeopaat en de leek soms de allermoeilijkste want in de vorm van krachtige prikkels schaden de homeopatische geneesmiddelen, ze maken ziek. Maar als zwakke prikkels stimuleren ze, oefenen een heilzame invloed uit. Een zwakke prikkel staat voor een grote 'verdunning'. Hoe komt zo'n verdunning nu tot stand? Wat betekent D1, D30, of D100? De homeopaat neemt van de uitgangsstof van het geneesmiddel, de zogenaamde oertinctuur, die steeds door het teken O wordt aangeduid. Al naar de aard van het geneesmiddel wordt deze oertinctuur met melksuiker tot poeder verwreven of met alcohol tot een oplossing geschud.

HONINGBIJ

Als voorbeeld nemen wij de honingbij oftewel 'Apis Mellifica'. Als u geprikt word door een bij dan heeft u behalve pijn ook nog roodheid, zwelling en bemoeilijkte beweging van het gewricht. Op het moment dat een patient met gewrichtsklachten, pijnlijkheid bij beweging, pijn bij druk, roodheid van het gewricht en zwelling bij een homeopaat komt, dan gaat er direct een lichtje branden bij de homeopaat en hij vergelijkt de symptomen veroorzaakt door de prik van een honingbij met de arthritis (gewrichts-) klachten.

Als de homeopaat beslist om een bepaalde patient te behandelen met de honingbij dan neemt hij een hele honingbij en deze wordt fijngewreven in een vijzel met alcohol, in de verhouding 1:10. (met andere woorden 1 druppel Apis Mellifica oertinctuur op 10 druppels alcohol). Dat levert de eerste decimale potentie op: D1.

Als we van deze oplossing weer 1 druppel nemen en deze oplossen in 10 druppels alcohol dan krijgen we de potentie D2. Indien we de potentie D6 willen dan moeten we dezelfde handeling nog maar 4 maal herhalen. Na elke verdunning moet de oplossing krachtig geschud worden. Nu zie ik de grijns op het gezicht van de sceptici al en dan is na enkele seconden denken direct het voorbeeld achter deze schijnbare intelligente grijns: 'Om de potentie D20 te verkrijgen dan zou men een liter oertinctuur met alle watermassa's van de hele aarde tot een gelijkmatige oplossing moeten omroeren, en dan van dat mengsel neemt de patient......... een vingerhoedje?'

Ik ben dan altijd geneigd om daarop dan direct te antwoorden 'Ja,.... als u maar blijft roeren'.

MOLECUUL

Het is natuurlijk wel zo dat volgens chemici en fysici na het overschrijden van de potentie D30 men er wel zeker van kan zijn dat er geen molecuul meer in de oplossing aanwezig kan zijn van de werkzame stof (althans niet in elk deel van de oplossing). De homeopaten trekken zich van deze stelling niets aan, en zeggen hierop dat zelfs als er geen molecuul van de werkzame stof meer aanwezig is in de oplossing, deze toch de therapeutische informatie bevat. Potenties van D100 en zelfs hoger worden gewoon voorgeschreven.

De geschikste potentie wordt door de homeopaat bepaald; hij houdt rekening met de duur van de ziekte. In het algemeen kan men stellen dat hoe acuter de ziekte, hoe langer de potentie; Hoe chronischer de ziekte, hoe hoger de potentie. Indien u van plan bent homeopatische middelen aan te schaffen dan moet u onthouden dat 'hoe lager de potentie, des te sterker de oertinctuur in de oplossing aanwezig' en 'hoe hoger de potentie, des te minder de oertinctuur in de oplossing aanwezig is'.

Op het eiland zijn er al bij verschillende apotheken een verlegen hoeveelheid homeopatische middelen te verkrijgen. Bekende merken zoals V.S.M., Vogel, Staufen Farma, Nelson en Dolisos geven het vertrouwen bij de 'alternatievelingen'. Voor de nieuwkomers geldt een ernstige waarschuwing: Behoeft u voor zelf gemaakte 'homeopatische geneesmiddelen'. Haal uw homeopatische middelen alleen in een apotheek. Homeopatische middelen zijn veilig in gebruik en hebben over het algemeen geen bijwerkingen. Uiteraard is het nooit gezond om zelf te gaan 'dokteren' of 'Vogelen'. Raadpleeg altijd uw huisdokter of homeopaat.

De volgende keer een uitleg over enkele homeopatische (Vogel) produkten die hier op het eiland verkrijgbaar zijn.

RUDOLF DE WIT

Vraaggesprek met schrijver proefschrift over Saba

De Sabaan houdt van huisartsen bezoek

— door Jos de Roo —

HET EILAND SABA heeft een gezonde bevolking, luidt de conclusie van het proefschrift "Doctor on Saba" van Robert Mol. Toch bezoekt de Sabaan zijn huisarts per jaar twee keer zo vaak als een Nederlandse patiënt zijn arts. Dat komt door de andere functie die de arts op Saba heeft, en door een nationale sport: het opmeten van de bloeddruk. Huidkanker, suikerziekte, staar en verhoogde bloeddruk zijn de meest voorkomende klachten.

Op het kleine eiland kan de verhouding van de arts tot de politiek soms heel delicaat zijn. Dat speelt vooral een rol bij de verwijzingen naar de specialisten op andere eilanden. Sommige Sabanen willen maar al te graag worden verwezen naar een specialist, niet omdat ze ziek zijn, maar omdat ze willen shoppen of familie willen bezoeken. Een klacht over een weigerachtige huisarts is dan gauw ingediend bij de gedeputeerde. Met een beetje onderhandelen probeerde Dr. Mol dergelijke problemen te ondervangen. Soms draaide het er dan op uit dat de gedeputeerde de "zieke" naar een specialist verwees.

'HOED OP TEGEN HUIDKANKER'

Drie en een half jaar was dr. Mol huisarts op Saba. Hij gebruikte zijn vrije tijd daar voor het verzamelen van gegevens voor een proefschrift. Lachend vertelt hij dat zijn motivatie daarvoor, al ontstond voordat hij naar Saba ging.

"Van mijn voorganger vernam ik dat een verblijf als arts op het eiland betekende, dat je een goeie stoel moest meenemen omdat je de helft van de dag niet veel te doen had. Toen kreeg ik het idee om een hoogleraar in Groningen te schrijven. Groningen, omdat de medische faculteit een affiliatie heeft met het eiland Curaçao. Ik vroeg hem wat hij ervan vond als ik een toen nog onbekend onderzoek ging doen, want het was mij toen nog onduidelijk wat er zich op het eiland afspeelde".

SOCIAAL CONTACT

Ook al telt het eiland Saba maar duizend inwoners en bestaat een normale huisartsenpraktijk in Nederland uit drieduizend patiënten, de stoel heeft dr. Mol niet nodig gehad. In een hoofdstuk van zijn proefschrift beschrijft hij minutieus twee dagen van zijn praktijk op Saba. Daar blijkt uit dat hij zo'n acht uur per dag bezig was. Zijn er dan zoveel zieken op Saba?

Dr. Mol: "Ik kan niet zeggen dat er zoveel zieken op Saba zijn, er zijn wel veel mensen die de huisarts bezoeken. Ze zijn niet allemaal ziek, maar hebben een bepaald klachten- patroon, er is behoefte om de huisarts eens te zien. Op Saba heb je dan ook nog eens te maken met het feit dat een groot deel van de bevolking bestaat uit wat oudere mensen die op een of andere wijze de huisarts toch als een sociaal contact zien".

"Je zat er ook in een functie waarin alles op je afkomt, wat met de gezondheidszorg van het eiland te maken heeft, omdat ik de enige arts was op het eiland. Je was naast huisarts ook controlerend geneesheer en adviseur van het eilandgebied".

POLITIEK

Een van Mols stellingen is dat duidelijker moet worden aan wie de huisarts op Saba verantwoording schuldig is. "Het was niet altijd duidelijk aan wie je verantwoording moest afleggen. Er zijn in het verleden dan ook wel eens situaties geweest waarin artsen door hun alleenstaande positie toch wel met de rug tegen de muur kwamen te staan. Een goed voorbeeld is een van mijn voorgangers, die eind vijftiger jaren vond dat het ziekenhuis in St. Johns niet op die plaats moest worden gebouwd, vanwege de ongunstige windligging. Men heeft toen gezegd dat de locatie politiek al was uitgezocht, hij had maar gewoon te adviseren dat het op die plaats moest komen".

De medische sector op Saba omvat meer dan alleen een arts en een verpleegster. Mol: "In mijn tijd was ik hoofd van de gezondheids- dienst, mijn vrouw was door de Sabaanse overheid aangesteld als hoofdverpleegkundige, daarnaast waren er zeven verpleegkundigen, helaas zonder erkende opleiding maar met een inzet waar Nederlandse verpleegkundigen af en toe wel een voorbeeld aan kunnen nemen. Dan was er een verzorgings- huis, wat je ook kan zien als een verpleeghuis er als een bejaardentehuis, het was eigenlijk één huis waarin deze drie facetten waren samengebracht, met een hoofdverpleegkundige en acht bejaarden- verzorgsters, daarbij was dan nog een ambulancechauffeur en een hygienic officer. In totaal dus heel wat meer dan twee mensen in de gezondheids- zorg op Saba".

"Saba mag trots zijn op een zeer goed geoutilleerd ziekenhuis, iets te goed geoutilleerd misschien. Het is gebouwd op een niet- fundamentele basis, er zijn spullen in aangebracht waarvan je als Nederlandse arts zegt: had dat niet iets eenvoudiger gekund? Maar aan de andere kant kan ik zeggen, dit is een ziekenhuis wat zo'n eiland meer dan verdient. We kunnen erin opereren en er kunnen röntgenfoto's worden genomen, dat soort faciliteiten zijn er allemaal.

UITGEDOKTERD

Mol heeft nauwkeurig uitgedokterd hoe vaak een Sabaan naar de huisarts gaat. Dat is 5,9 maal per jaar. "Ongeveer twee keer zo hoog als in Nederland, maar je kan niet zeggen, dat dat met de gezondheidstoestand van het eiland te maken heeft, want als je alles op een rijtje gaat zetten, is de bevolking van Saba in wezen goed gezond te noemen, te vergelijken met een geïndustrialiseerd land in het westen".

In zijn proefschrift noemt dr Mol een aantal factoren waardoor het huisartsen- bezoek op Saba relatief hoog is. Naast de leeftijd van de inwoners speelt ook een rol dat de wondverzorging te wensen over laat. "De eerste maanden viel me dat op. In Nederland komt ook iemand met een wond naar een huisarts, maar als je de mensen op Saba na een week terug zag was het opvallend dat vee wonden pussend werden bezorgd en dat is voor mi een reden geweest om te zeggen dat we de controle intensiever maakten. Men tilde niet zo zwaar aan de wondverzorging en misschien heeft het klimaat er wat mee te maken, dat zorgt misschien wel voor een minder goede en snelle wondgenezing dan wij in Nederland zijn gewend".

Verder is op Saba opvallend dat zoveel patiënten naar de huisarts gaan om hun bloeddruk te laten opmeten. Mol: "Dat is een van de grootste oorzaken van een bezoek aan de dokter. Op het eiland Saba heeft een groot aantal mensen een te hoge bloeddruk, daardoor komt het dat de mensen toch op een of andere wijze gerustgesteld zijn met een regelmatige controle van de bloeddruk. Bovendien wordt er in Amerikaanse televisieprogramma's vaak aandacht besteed aan de hoge bloeddruk, dat is voor de Sabaan een extra reden om naar de dokter te gaan".

BLIKGROENTEN

Ook aan het voedsel besteedt Mol aandacht. Vroeger was Saba self-supporting, tegenwoordig wordt tweederde deel van het voedsel ingevoerd. "Bij de invoer is gelukkig ook verse groenten en vlees, maar helaas is er ook een groot stuk blikgroenten bij waar de Sabaanse bevolking erg van houdt. Op dit gebied heb ik niet al te veel onderzoek verricht maar ik constateer wel dat de Sabaanse baby's en kinderen ondanks die ruime invoer niet achterblijven in groei en gewicht".

Een van Mols aanbevelingen is dat een arts op Saba er niet langer moet zitten dan drie jaar. "Ik heb er geen keiharde gegevens voor, want je kan iemand niet verplichten na drie jaar weg te gaan, als hij nog één of twee jaar wil bijtekenen. Ik vind wel dat de arts die daar drie jaar zit ervan doordrongen moet zijn dat Saba klein blijft. Daar kan Saba niks aan doen, het is nu eenmaal zo, de bevolking bestaat uit maar duizend mensen. De aangeboden ziektes die je krijgt, zijn dus in principe beperkt, alhoewel de veelheid bezoeken twee keer zo hoog is als in Nederland. In zo'n kleine gemeenschap ben je als arts sociaal ontzettend beperkt, ook wat betreft het contract met je collega's of het volgen van nascholings- cursussen. Contact per telefoon zoals ik dat op Saba had, is toch altijd minder persoonlijk en duidelijk dan wanneer het persoonlijk plaats vindt".

Mol beschrijft hoe hij probeerde toch zoveel mogelijk medische contacten te onderhouden. "Wekelijks belde ik dr. Bakker op St. Eustatius, die zag het niet als een nascholing, hij vond het toch ook een sociaal karakter hebben. Ik vond het toch een soort nascholing want ongemerkt had je die week toch patiënten gezien over wie je vragen had over het therapeutisch beleid".

HUIDKANKER

Een van de meest voorkomende ziekten op Saba is huidkanker. "Er was nooit onderzoek gedaan naar de vraag hoe die huidkanker voorkomt. Ik ben daar als eerste ingedoken. Helaas waren niet alle gegevens meer voorhanden die ik had willen gebruiken. Ik had goede cijfers over de periode 1976-1986. Dan blijkt dat Saba gelukkig een huidkanker heeft die goed behandelbaar is en die niet snel uitzaait, ook al is ze kwaadaardig. Er is ook een soort huidkanker, melanoom, die komt uit mijn studie amper naar voren. De huidkanker komt alleen maar voor bij het blanke deel van de bevolking, het is gelukkig de minst kwaadaardige vorm die we kennen".

"Men had al gauw in de gaten dat ik de huidkanker als een soort hobby had. Dat is het grappige van zo'n klein eiland: als verpleegkundigen merken dat je geïnteresseerd bent in bepaalde dingen, gaat dat als een lopend vuurtje over het eiland. De meeste tumoren die op plaatsen zaten buiten het gezicht, haalde ikzelf weg, het hing er een beetje vanaf hoe groot ze waren. Ik stuurde de tumor op naar Curaçao naar het pathologisch laboratorium om met gedegen gegevens te komen, dat was het doel van mijn onderzoek. De tumoren in het gelaat, en de vorm die op Saba voorkomt zit nogal eens op vervelende plaatsen, zoals de neus, deed ik niet zelf. Ik ben nogal geneigd om ook naar het cosmetische aspect te kijken, dus heb ik de Sabaanse overheid geadviseerd om daarvoor een plastisch chirurg te laten overkomen. Het laatste jaar dat ik op Saba heb gewerkt, was hij twee keer per jaar op Sint Maarten en toen heb ik hem zover kunnen krijgen dat hij één of twee dagen erbij plakte en naar Saba kwam. Hij liet de nazorg aan mij over en hij heeft de mensen ervan kunnen doordringen dat de tumoren weliswaar niet zo ernstig zijn, maar als je ze lang laat zitten kunnen ze verwoestend zijn. In het verleden zijn er mensen op Saba overleden doordat ze de tumoren te ver door lieten doorgroeien".

HOED

Het voorkomen van huidkanker op Saba is heel simpel. Dr. Mol: "Het kost niets en is zeer doeltreffend. De blanke Sabanen droegen vroeger een grote hoed. Mijn advies is dat de blanke bevolking ervan doordrongen moet worden dat ze zich tegen de zon beschermt, hetzij door een hoed, hetzij door een zonlicht beschermende crème".

Naast huidkanker komt ook suikerziekte vaak voor op Saba. "Gelukkig als een ziekte die niet met insuline hoeft te worden behandeld. De meeste mensen hebben genoeg aan een dieet. Verder komen soorten staar opvallend veel voor en als risico- factor de hoge bloeddruk".

Een opmerkelijk onderzoek dat dr. Mol verricht, is naar zijn eigen verwijzingen. Hij gaat na hoe vaak zijn diagnose juist was. Is het gebruikelijk dat iemand in een proefschrift zijn eigen handelen onderzoekt? Dr. Mol: "Mijn promotor Prof Bremer heeft zelf een dissertatie geschreven waarin hij zijn eigen diagnose heeft getoetst aan die van de specialist. Een heleboel artsen durven dit nog steeds niet, want uit literatuur- onderzoek blijkt dat dit onderzoek nooit herhaald is. Je begeeft je op glad ijs omdat je laat zien dat je diagnose niet altijd op het niveau van de specialist is geweest. Uit mijn onderzoek blijkt dat ik toch in 90 procent van de diagnoses die ik gesteld heb op dat niveau zat, dus wat dat betreft denk ik dat ik niet onderdoe voor de gemiddelde Nederlandse huisarts. Maar ik moet eerst de Nederlandse huisarts nog zien die het nog een keertje overdoet".

Bij dat onderzoek gaat hij ervan uit dat de diagnose van de specialist juist is. "Dat stelde professor Bremer indertijd. Je moet ergens een criterium stellen en zo bleef dit onderzoek ook vergelijkbaar met dat van Prof. Bremer. Ik ben het er niet helemaal mee eens, want wie geeft aan dat de diagnose van een specialist volledig juist is? Aan de andere kant kan je zeggen dat de specialist zijn diagnose niet alleen stelt op grond van zijn klinische blik maar ook met laboratorium- onderzoek, met röntgenfoto's, eventueel na een operatie, dus ik ben geneigd om te zeggen: hou de diagnose van de specialist maar voor juist".

VERWIJSBRIEF

Het verwijzen naar een specialist leverde op Saba wel eens problemen op, bijvoorbeeld als een patiënt eigenlijk familie wilde bezoeken op Sint Maarten. "Niet alleen voor familieonderzoek, maar ook in de seizoenen als de koopjes er waren en het shoppen de hoofdreden was. Het familiebezoek en het winkelen staan in de verwijzing vaak centraal," aldus dr. Mol.

Als Mol in de gaten had dat er geen medische noodzaak was om iemand te verwijzen naar een specialist, werd het vaak een kwestie van een beetje onderhandelen. "Op een gegeven moment kan de patiënt een gedeputeerde inschakelen. Dan maakte ik in ieder geval de afweging wat de echte noodzaak was van de verwijzing, zette ik op een rijtje wat we op Saba hadden gedaan en wat er eventueel nog gedaan zou kunnen worden en soms nam ik het besluit: laten we het ter geruststelling toch maar doen, maar dan deed ik het altijd in overleg met de gedeputeerde, omdat ik wist dat het een extra financiële last was voor het eiland waar ik niet echt achter stond. En soms liet ik het ook aan de gedeputeerde over, dan zei ik: "Verwijs jij maar, dan ben jij verder de verantwoordelijke man".

In zijn stellingen bepleit Mol dat patiënten naar Sint Maarten moeten worden verwezen als de specialisten daar zijn. Dat betekent dat het ook wel eens anders gebeurde? "Soms stonden er mensen op om naar Curaçao of naar Puerto Rico te worden verwezen. Dan schakelde ik de overheid in en stelde voor ze zelf de extra kosten te laten betalen en dat gebeurde dan ook vaak".

Speciaal onderzoek heeft Mol ook gedaan naar de gezondheids- toestand van baby's en kinderen op Saba. "In 1956 heeft Prof. Kuiken onderzoek gedaan naar de gezondheidstoestand van de schoolkinderen op Saba. Het blijkt dat het Sabaanse kind de afgelopen dertig jaar gemiddeld vijf centimeter is gegroeid en dat ze gemiddeld zwaarder zijn geworden. Ze hebben een groeipatroon dat vergelijkbaar is met dat van de Amerikaanse en de Nederlandse schoolkinderen, waarbij de Sabaanse kinderen zwaarder zijn als je hun gewicht tegen hun lengte afzet. Een gezond toekomstbeeld dus".

In het proefschrift komen verschillende zaken niet of nauwelijks voor. Met sociale problemen leek Mol weinig te maken te hebben. "Dat was opvallend. Uiteraard ben ik na gaan denken wat de oorzaken daarvan waren. Ligt het aan mezelf? Ik geloof ook dat men zich de eerste twee jaar vrij oppervlakkig houdt over deze problematiek. Er is een nieuwe figuur op het eiland en dan moet er een stukje vertrouwen worden geschapen. Dat is er op een gegeven moment wel, maar men weet donders goed dat er een aantekening wordt gemaakt op de medische kaart. Helemaal een medisch geheim, daar ben je nooit helemaal zeker van in zo'n kleine gemeenschap.

Opvallend is dat er een heleboel sociale en psychologische problematiek thuis wordt opgelost. Het viel me bij de Sabaanse bevolking helemaal op dat het verdrongen wordt, of als somatische klacht tijdens het spreekuur naar voren komt in de vorm van een hoge bloeddruk bijvoorbeeld. Tijdens mijn onderzoek registreerde ik de klachten op het spreekuur, maar opvallend was dat over de sociale en psychologische problematiek nogal eens in de supermarkt werd gepraat, of op een feestje. Dan wordt er gezegd dat het thuis allemaal niet zo goed gaat"

Verder laat Mol de "bush medicine" en de lokale geneeswijzen buiten beschouwing. "Ik heb op een gegeven moment mijn grenzen gesteld, het werd toch al een dik boek. Ik heb me er wel mee bezig gehouden, er literatuur op nagezocht en Sabaanse mensen over geïnterviewd. Die bush medicine is een dermate geweldige topic op het eiland dat ik op de promotie heb gezegd dat ik het een plezierig idee vond dat mijn opvolger ook nog wat kan doen op nieuw gebied. Als je een serieuze jongen hebt, die daar in wil duiken, dan kan er een leuk boekje van komen. Maar een heleboel mensen willen er niet over praten. Er is een soort wantrouwen, dat de patiënt de arts het idee geeft dat hij hem niet vertrouwt, als hij bush medicine gebruikt. Ik heb altijd tegen de mensen gezegd: gebruik het. Papaya bijvoorbeeld is een vrucht die op Saba erg veel gebruikt wordt om de bloeddruk te laten dalen en ik heb hem altijd als medicijn aangeraden. Ik heb ook mensen terug laten komen om te kijken of het inderdaad hielp, want als nuchtere Nederlander wilde ik eerst wel eens zien of het inderdaad hielp, maar dat was zo. Ik heb er nooit tegen geageerd".

En heeft Mol de bush medicine zelf ook gebruikt? "Ik heb gelukkig geen hoge bloeddruk dus de papaya heb ik alleen gebruikt omdat ik het een heerlijke vrucht vind. Wij hebben af en toe wat gras gekookt, dat was erg goed vanwege het feit dat je er goed van naar het toilet ging. We hebben er een paar dingen geprobeerd, maar we hadden er gelukkig niet erg veel reden toe. Maar ik ben wel iemand die zegt: als jij het probeert, dan doe ik het ook".

Nederlander redt 'wetland' op Orkneys

EEN eenmansactie van de journalist Henk van Halm, voorlichter van het Instituut voor Natuur- beschermingseducatie in Amsterdam, heeft op het Orkney- eiland Rousay een typerend stukje nat gebied gered.

Toen hij twee jaar geleden op Rousay was, zo meldt hij in het WNF-blad Panda, vernam hij dat de gemeenteraad plannen had om een plek met twee meertjes te bestemmen voor de waterwinning ten behoeve van de landbouw. Dat zou de plassen doen inkrimpen tot een kwart van de huidige omvang.

Een pompgebouw en een watertoren, voorafgegaan door zwaar transport- materiaal voor de bouw, zouden voor altijd afrekenen met dit 'wetland' op Rousay, broedplaats van roodkeelduikers, goudplevieren en Schotse sneeuwhoenders.

De gemeenteraad verwierp alternatieven van actievoerders. Van Halm vroeg toen wat hij als Nederlander kon doen. Hij kreeg de raad een open brief te schrijven naar het blad 'The Orcadian'.

Anderhalve maand later werd zijn brief gepubliceerd. Van Halm haakte in op een campagne om toeristen te trekken op de Orkneys. Toeristen komen juist naar de eilanden vanwege de onbedorven natuur die in West- Europa zo schaars is geworden, schreef hij.

Zijn brief had succes: men besloot water met een persleiding aan te voeren van het naburige grote eiland Mainland.

Dit stond in een overigens wat toornig schrijven dat Van Halm terugkreeg van de secretaris van de Boerenbond op Rousay. De brief in 'The Orcadian' had ontsteltenis en ergernis gewekt bij de bevolking van Rousay, aldus de secretaris. Het toerisme zou alleen het hotelwezen ten goede komen, niet de boeren en de boeren wilden ook niet leven in een museumlandschap. Trouwens waar bemoeide een buitenlander zich mee?

Van Halm antwoordde de secretaris in een brief dat ook de boeren na oplossing van het waterprobleem konden profiteren van het groeiend toerisme, door 'bed & breakfast' beschikbaar te stellen.

Bemoeienis van een buitenstaander met een plaatselijke milieu- aantasting is volgens een uitspraak van het Europees Gerechtshof legitiem, liet hij de secretaris verder weten. Het milieu houdt niet bij de grenzen op en de roodkeelduikers en middelste zaagbekken van Rousay overwinteren in Nederland. Winter- en broedgebied zijn even belangrijk voor het overleven van de soort. Mochten Nederlanders de roodkeelduikers doden, dan zouden de bewoners van de Orkneys met hetzelfde recht kunnen protesteren.

De zaak is voor alle partijen gunstig afgelopen. De natuur is gespaard gebleven en de persleiding komt er. Op Rousay hebben Van Halm en de boerensecretaris later nog eens persoonlijk met elkaar gesproken. Ze zijn als goede vrienden uit elkaar gegaan.

■ *Meteorieten kunnen de geleerden veel vertellen over het ontstaan van het zonnestelsel.*

Meteorieten-schatkamer op Antarctica

HET rotslandschap onder het ijs van Victorialand, oostelijk van de Rosszee op Antartica, is inderdaad een ware schatkamer van meteorieten, zoals al werd vermoed. Een expeditie van het Westduitse Overheids- instituut voor Aardwetenschappen en Grondstoffen in Hannover heeft dit de afgelopen poolzomer aangetoond met behulp van draagbare radarapparatuur.

Onderzoekers van het Max Planck Instituut voor Chemie in Mainz maten in diezelfde perioden de beweging van de 1,2 kilometer dikke ijsstroom. De ijsvelden worden over hoge rotsplateaus gestuwd. Daarbij komen meteorieten uit het ijs vrij. De afgelopen twintig jaar zijn er op die plaatsen duizenden gevonden. De Duitsers verzamelden er 199, waarvan sommige zo groot als een vuist zijn.

De stenen uit de ruimte worden nu in het Max Planck Instituut nader onderzocht. Omdat ze in het Antarctische ijs duizenden jaren goed bewaard zijn gebleven, worden deze meteorieten wetenschappelijk als bijzonder waardevol beschouwd. De geleerden hopen dat ze belangrijke gegevens over het ontstaan van ons zonnestelsel zullen opleveren.

Naar schatting boort zich jaarlijks zo'n 10.000 ton aan meteoriet- materiaal in de aardse dampkring, met een snelheid tussen 11 en 70 kilometer per seconde. Stukken ter grootte van een tiende millimeter tot enkele centimeters verbranden daarbij door wrijvingshitte en zorgen zo voor het verschijnsel van de 'vallende ster'.

De Zeekaboutertjes

OP EEN DAG liep kabouter Brr op het strand, toen er plotseling een visje zijn kop boven water stak en hem met open bek aanstaarde. "Wat kijk jij verbaasd", lachte kabouter Brr. "Je hebt zeker nog nooit een kaboutertje gezien, he?" "Oh jawel", knikte het visje. "Maar nog nooit zo'n rare als jij". "Ik een raar kaboutertje!" zei kabouter Brr verontwaardigd. "Je bent niet wijs. Heb ik niet een mooie witte baard, een kabouterpakje en een puntmuts, net als alle kaboutertjes!"

"De kaboutertjes, die ik ken, hebben een groene baard", zei het visje. "En een vissestaart in plaats van benen. Ze heten zeekaboutertjes. Waarom ga je niet met me mee, dan zal ik je ze laten zien".

Kaboutertjes met een groene baard en een vissestaart! Kabouter Brr kon zijn oren niet geloven. En omdat hij een nieuwsgierig kaboutertje was, klom hij dadelijk op de rug van het visje.

Toen hij met de vis bij het zeekabouter- dorpje aan kwam, keek het kaboutertje zijn ogen uit. Wat een mooie koraalhuisjes stonden er. En wat zagen de zeekaboutertjes er vreemd uit met hun groene baarden. Ze zwommen met hun vissestaarten door de zeestraatjes en keken nieuwsgierig naar de vreemdeling op de rug van de vis.

"Kom je onze koning bezoeken?" vroegen ze. En met z'n allen brachten ze kabouter Brr naar het grote paleis van hun koning. De ogen van de zeekabouter- koning begonnen te glinsteren van plezier, toen hij het vreemde kaboutertje zag. "Nee maar, een land- kaboutertje!" lachte hij. "Zoiets heb ik nog nooit gezien". Nieuwgierig trok hij eens aan de witte baard van kabouter Brr. En ter ere van zijn gast gaf hij een grote feestmaaltijd voor alle zeekaboutertjes. Het visje mocht ook mee eten, omdat hij kabouter Brr meegebracht had.

Mmmm, wat smulden ze allemaal. Ze aten zeewiersoep, gebakken zeeplanten met zeebanana, zeekomkommer en sponspudding en oh, nog veel meer. Kabouter Brr at zoveel, dat hij bijna niet meer kon zwemmen. "Nu zal ik je mijn paleis laten zien", zei de koning, toen ze klaar waren. Dat was me nog eens een paleis. Het had maar liefst twintig slaapkamers. Een voor de koning en negentien voor de negentien dochters van de koning. Elke kamer had muren van gouden schelpjes, gordijnen van gouddraad voor de ramen en een bed van Parelmoer. Er was ook een grote schatkamer, die bewaakt werd door twee dreigend grommende haaien.

"En nu heb ik nog een verrassing voor je", zei de koning. Ze zwommen door een klein poortje achter in de paleistuin en... kwamen in een echte dierentuin terecht. "Nee maar!" riep kabouter Brr vol verbazing uit. "Wat een mooie grote dierentuin en wat veel dieren!" "Jaja", de koning wreef tevreden in zijn handen. "Met deze dierentuin ben ik heel rijk geworden. Alle zeekabouters, die komen kijken, moeten me een gouden schelpje betalen".

Kabouter Brr keek zijn ogen uit. Er was een kooi met zeesterren, een kooi met zeepaardjes en een kooi met kwallen in allerlei kleuren. Er waren blauwe, rode en paarse en zelfs een gouden vis. Een zeeolifant was er ook en nog een heleboel dieren meer, die kabouter Brr nog nooit van zijn leven gezien had.

"En wat zit er in deze kooi?" vroeg hij, toen hij een lege kooi zag. "Die bewaar ik voor een heel bijzonder dier", zei de koning. "Zo bijzonder, dat alle zeekaboutertjes van de hele zee komen kijken en ik de rijkste en machtigste zeekabouter- koning van alle zeeën word. Ga er maar eens in, dan zal ik je de kooi van binnen laten zien".

Maar terwijl de koning voor hem de kooi in stapte, wenkte van achter een grote zeepl[illegible] lant het visje, dat kabouter Brr naar de zeekaboutertjes had gebracht. "Niet naar binnen gaan!" fluisterde het. "Ik heb twee zeekaboutertjes horen zeggen, dat de koning jou in de kooi wil opsluiten".

"Kom dan", zei de koning. Maar de slimme kabouter Brr gooide vlug het deurtje van de kooi in het slot, zodat de koning in zijn eigen dierentuin gevangen zat. Toen sprong hij op de rug van het visje, dat razendsnel weg zwom, terug naar het strand.

En toen de zeekaboutertjes eindelijk de sleutel van de kooi gevonden hadden en hun schreeuwende koning bevrijd hadden, liep kabouter Brr al vrolijk fluitend door de mondi, op weg naar zijn eigen huisje. En naar de zeekaboutertjes is hij nooit meer geweest.

NEL BASILIO

In de Brievenbus

KIM STEWARD (7 jaar) heeft me twee mooie tekeningen gestuurd. Dank je wel, Kim! Hier zien jullie de eerste. De andere bewaar ik voor de volgende kinderkrant.

Ik krijg steeds verhaaltjes en tekeningen van meisjes. Kom op jongens, waar blijven jullie!

TANTE NEL

Puzzel van de week

HORIZONTAAL: 2. Deel [illegible]; 5. Zeer schadelijk [illegible]; 7. Gebruik je om je haar netjes te houden; 8. Niet moedig; 9. Huisdier; 13. Vader; 14. Niet glimmend; 15. Muzieknoot; 18. Weg van zand; 19. Schreeuw; 21. Niet mager; 23. Roep je als je tikkertje speelt; 24. Niet vast.

VERTIKAAL: 1. Speelgoed; 3. Rest na vuur; 4. Ligt op de vloer; 6. Mak; 7. Voertuig; 10. Grootvader; 11. Krijg je van een [illegible]; 12. Ewaas; 16. [illegible]; 17. Kleur; 18. Schrijfgerei; 20. Deel van een mond; 22. Muzieknoot.

Om zelf te maken

Memory-spel

SPELLETJES doen is leuk, maar ze zelf maken is minstens even fijn. Maak van fotokarton stevige, even grote vierkantjes. Teken op de ene helft van de kaartjes een dier en op de andere helft het geluid, dat het beest maakt. Bijvoorbeeld: Hond - blaft, koe - loeit, paard - hinnikt.

Alle kaartjes worden met de tekening naar beneden op tafel gelegd. En nu is het de kunst steeds het goede geluid bij een dier te vinden.

Raadselrijmpje

Met B loop ik gromme[illegible]
door het bos
en kan iedereen ve[illegible]
slinden.
Met Z ben ik net als pijn
en moet je me verbinden.
Met H word ik een man
dat kun je vast wel vinde[illegible]
Maar met M wordt ik e[illegible]
water
waar bootjes heen [illegible]
varen.
En met P ben ik een vruc[illegible]
die je niet te lang m[illegible]
bewaren.

Tuin-spelletjes

1. Tikkie met verlos
Dit gaat net als het gewo[illegible] tikkertje spelen. Maar het kind, dat getikt word[illegible] moet aan een paal of boo[illegible] gaan staan. De volgend[illegible] getikte geeft de eerste e[illegible] hand, enz. Tot er een [illegible] rij aan de paal staat. T[illegible] minste! De kinderen, d[illegible] nog niet getikt zijn, [illegible] proberen de kinderen a[illegible] de paal te bevrijden do[illegible] hen aan te tikken. Daar[illegible] lopen ze natuurlijk we[illegible] kans ook getikt te worde[illegible]
2. Krijgertjeswel [illegible]

Mopjes

Berend gaat naar de dokter en de dokter vraagt of hij even een plas wil doen in de pot, die in de kamer ernaast staat.
Best hoor, zegt Berend. Maar moet het van hier uit?

* * * * *

Jan en Frits vinden een gulden op straat. Allebei zeggen, dat ze hem het eerst gezien hebben. Ze spreken af, dat wie het best kan liegen, de gulden krijgt.
De pastoor, die net voorbij komt, hoort dat en spreekt de jongens bestraffend toe. "Liegen mag niet, het is zonde. Ik heb mijn hele leven nog niet gelogen".
Jan: "Frits, geef de gulden maar aan meneer pastoor. Die heeft hem verdiend".

* * * * *

De missionaris heeft tijdens zijn vakantie flink wat stukken chocolade gekocht. Op de terugreis naar Afrika [illegible] hij ze vlak voor de [illegible] in de brede [illegible] van zijn habijt.
Douane: Niets [illegible], pater?
Nee.
Maar u zult toch [illegible] gekocht hebben?
Jawel, ik heb chocolade gekocht. Maar die heb ik [illegible] hier [illegible] onder de armen verdeeld.

* * * * *

Klant: Als ik [illegible] pak koop, [illegible] ook [illegible] aangebracht, als dat nodig is?
Verkoper: Jazeker meneer.
Klant: Goed, dan neem ik dit pak.
Verkoper: En wat [illegible] er graag aan veranderd willen hebben, meneer?
Klant: Om te beginnen de prijs...

Wist je dat ...

HONDEN, je ziet ze elke dag, in bijna elke tuin. Maar [illegible] al duizenden jaren onze dieren zijn? Daardoor komt het misschien, dat we zoveel uitdrukkingen hebben, die over honden gaan. Kun je er een paar opnoemen?
De hond in de pot vinden: Je komt te laat thuis en het eten is op. De hond eet de laatste restjes op. Iemand honds behandelen is iemand slecht behandelen. Wat een hondenleven betekent een naar leven. En dat verdient een hond toch niet, want je kent ook [illegible] het gezegde: Zo trouw als een hond.

* * * * *

Ook mieren hebben een taal. Ze kennen tien of meer "Reukwoorden", waarmee ze doorgeven waar voedsel te vinden is. Of ze trekken een reuklijn in het zand, zodat de anderen weten in welke richting ze het voedsel zoeken moeten.

De mierenlegers in Zuid-Amerika [illegible] signalen in reukwoorden op de grond [illegible] Wacht; Voorwaarts; val aan en omsingelen. We weten nog niet, hoe de mieren- "generaals" kans zien zo'n bevel, soms op een afstand van een kilometer, [illegible] door te geven.

* * * * *

De Engelsman Babbage heeft zijn leven lang gewerkt aan een rekenmachine, die de meest ingewikkelde sommen kon maken. In 1830 stierf hij, zonder dat hij deze machine af heeft kunnen maken. [illegible] dank zij Babbage en zijn "halve" rekenmachine [illegible] we nu de com[illegible] [illegible] uitvindingen niet voo[illegible]

* * * * *

Handig!

WIJ KEN[illegible] kast om ons voedsel wat langer [illegible] sommige [illegible] er hun eigen [illegible] op na om hun [illegible] op te slaan. Ze gra[illegible] in de grond, w[illegible] van vlinde[illegible], sprinkhanen [illegible] in bewaren. [illegible] eerst steken ze [illegible] gevangen prooi op zo'n [illegible] dat die niet dood gaat, maar wel helemaal verlamd blijft. Hierin leggen zij dan hun eitjes. En de larven die later uit de eitjes komen, hebben dan [illegible] nodige voedsel om zich te ontwikkelen.

De goudwesp neemt steeds goed [illegible] gelen [illegible] waarin de [illegible] af te sluiten. Zij sleept daarvoor een steentje aan, drukt het in de opening [illegible] over het steentje [illegible] dan alles met [illegible]

Legpuzzel

KNIP DE vakjes uit, leg ze op de juiste plaats en je hebt je eigen pony-puzzel.

MAHLER

een jongensdroom van een multimiljonair

Uitgever Gilbert Kaplan dirigeert de 'opstandings-symfonie'

ALTHANS IN democratische landen is er geen functie, waarin ongebreidelde macht met zoveel bewondering gepaard gaat als die van dirigent. Neem Mahlers tweede symfonie. Een orkest van plusminus 120 man. En een koor dat ongeveer twee maal zo groot is. Allen afhankelijk van die ene man (inderdaad man, want het aantal vrouwelijke dirigenten is te verwaarlozen). Hoeveel mensen dromen er niet van al is het maar één keer in hun leven op die plaats te mogen staan.

Er is een Amerikaan, wiens muzikale opleiding slechts uit drie jaar pianoles heeft bestaan, die een fortuin heeft gespendeerd om die jongensdroom te realiseren. Gilbert Kaplan, gelegenheidsdirigent, is multimiljonair. Hij is uitgever van het gezaghebbende blad 'Institutional Invester' met 130.000 abonnees in meer dan 140 landen.

Hij kan het zich permiteren orkesten, koren en zalen te huren. Hij heeft zich toegelegd op dat ene werk, dat hij meer dan welke andere compositie bewondert en dat zijn leven is gaan beheersen: Mahlers 'Tweede'.

Andere composities heeft hij niet op zijn repertoire, wil hij ook nooit dirigeren. Want hij streeft, zegt hij, niet naar een muzikale carrière.

Niettemin heeft hij op het podium van Carnegie Hall gestaan. Ook in Londen, Frankfurt, Mexico City, Kopenhagen en Rio de Janeiro kennen ze hem. De BBC heeft bovendien een televisiedocumentaire over Kaplan als Mahler- dirigent vervaardigd. En nu heeft hij een plaatopname gemaakt van 'zijn' Mahler-symfonie, op het label IMP. Daarvoor schakelde hij het Londen Symphony Orchestra in, vijf Britse koren, twee vocale solisten plus een opnameteam onder leiding van de bekende platenproducer James Mallinson. En het opmerkelijkste is: het resultaat wordt alom serieus genomen. Sterker nog: talrijke Mahlerkenners zijn enthousiast.

STOKOWSKI

Kaplans interesse in Mahlers tweede symfonie, ook wel 'Opstandingssymfonie' genoemd, begon in 1965, toen hij, 24 jaar oud, in New York een baan had bij de beurs in Wall Street. Een vriend nam hem mee naar een repetitie en uitvoering van het bewuste werk door het American Symphony Orchestra onder leiding van Leopold Stokowski. Kaplan: 'Er gebeurde toen iets bij me, heel diep van binnen'. Zijn fascinatie leidde er toe, dat hij ijlings alle plaatopnamen van het werk kocht en als het maar even kon uitvoeringen van de symfonie, hetzij in Amerika, hetzij in Europa, ging bijwonen.

Op zijn veertigste nam hij het besluit de 'Tweede' te gaan dirigeren. De 209 pagina's tellende partituur kende hij al uit zijn hoofd. En hij meende te weten wat Mahler zich heeft voorgesteld tijdens het componeren van dit gigantische werk. Het kwam er alleen nog op aan als dirigent zijn ideeën op een grote groep musici over te brengen. Hij nam dagelijks les bij een leraar orkestdirectie.

■*Bladzijde uit het vijfde deel van Mahlers tweede symfonie in het handschrift van de componist. Inzetportret: Gustav Mahler als 34-jarige, toen hij werkte aan zijn tweede symfonie.*

Hij ging na afloop van uitvoeringen in Amsterdam, Wenen, Tokio etc. met dirigenten praten. En hij rondde zijn opleiding af met een bezoek aan de gedreven Mahler- vertolker Georg Solti, die hem in zijn woning in een van de Londense buitenwijken heel vriendelijk ontving en hem wat tips gaf.

DEBUUT

In september 1982 was Kaplan klaar voor zijn debuut. Hij huurde in New York de Avery Fisher Hall in Lincoln Center en het American Symphony Orchestra. Twaalf repetities gingen aan de uitvoering vooraf. Voorwaarde van het orkest was, dat het concert besloten zou zijn. En dat muziekcritici niet zouden worden toegelaten.

Het orkest was zo enthousiast, dat het Kaplan vroeg ook een (openbare) uitvoering in Carnegie Hall te dirigeren. Dat werd een triomf. Ook andere orkesten nodigden hem uit. En dat is zo doorgegaan. Gilbert Kaplan hoeft geen musici meer te huren. Enkele malen per jaar dirigeert hij op uitnodiging Mahlers tweede symfonie in de Verenigde Staten, Zuidamerika, Europa of Japan. Zonder honorarium.

MUSEUM

Kaplans obsessie is zich ook gaan uitstrekken buiten de concertzaal. Hij heeft diverse essays over Mahlers Tweede geschreven. En in 1984 zag hij zijn kans schoon. De Willem Mengelberg Stichting bood het originele manuscript van Mahlers tweede symfonie te koop aan. Het behoorde tot een nalatenschap van de beroemde Nederlandse dirigent, die het van Mahlers weduwe Alma cadeau had gekregen. En het lag veilig opgeborgen in het Haags Gemeentemuseum.

De Willem Mengelberg Stichting wilde er afstand van doen om aan geld te komen, teneinde het Zwitserse vakantiehuis van de in ballingschap gestorven, vanwege zijn oorlogsverleden omstreden dirigent te kunnen restaureren. Dat ziet er nu piekfijn uit dankzij Kaplan, die voor het manuscript - door de componist van talloze aantekeningen voorzien - volgens geruchten enkele miljoenen guldens betaalde. Kaplan verzorgde er vervolgens een fraaie privé-facsimile-uitgave van, zodat iedere dirigent die Mahlers tweede onder handen wil nemen kan beschikken over een partituur, waarin veel staat, wat men in de 'officiële gedrukte uitgave mist.

SYMPATHIEK

Gilbert Kaplan pretendeert niet, dat hij een groot orkestleider is. Dat maakt hem ook sympathiek in de ogen van de musici van de talrijke orkesten die hij heeft gedirigeerd. Hij is er zich wel van bewust, dat hij verder in Mahlers 'Tweede' is doorgedrongen - zowel in de noten zelf als in de ontstaansgeschiedenis - dan zijn professionele collega's. Michael Davis concertmeester van het London Symphony Orchestra: 'Die man weet precies wat hij wil en daar is hij niet van af te brengen. Wij hebben uitvoeringen van dit werk gegeven met andere dirigenten, waarvan je kunt zeggen dat ze meer met de dirigenten te maken hadden dan met Mahler'.

Opnameproducer James Mallinson, vele jaren actief voor Decca, roemt het 'authentieke karakter' van Kaplans interpretatie. Kaplan wil de partituur zo nauwkeurig mogelijk weergeven en schenkt aandacht aan details waarover andere dirigenten zich niet zo druk maken. Zo bevat de documentatie bij de cd-uitgave een uitgebreide door hem geschreven verhandeling over de juiste tempi en de ideale opstelling van koor, orkest en solisten. Hij heeft zich ook zorgen gemaakt over de door Mahler voor geschreven klokken en de participatie van het orgel in de grandioze slotapotheose ('Auferstehn, ja auferstehn').

GILBERT KAPLAN

Met die klokken wordt meestal maar wat aangerommeld, vond Kaplan. Mahler wilde grote kerkklokken. Kaplan vond de beste klokken, evenals het meest geschikte orgel, in de Verenigde Staten. Dus werden het carillon in de Harkness Tower en het grote orgel van de universiteit van Yale apart opgenomen en later gemixt met de Londense opname van orkest, koor en solisten (de sopraan Benita Valente en de alt Maureen Forrester). Het resultaat liegt er niet om. Aan de hand van Mahlers Dag des Oordeels kan men tevens een oordeel vellen over de kwaliteit van de hier danig beproefde geluidsapparatuur.

Kaplan heeft inmiddels weer een ander object gevonden voor zijn dadendrang. Hij trof het piepkleine zomerhuisje aan de Oostenrijkse Attersee, waarin Mahler het grootste deel van zijn tweede symfonie heeft gecomponeerd, in een nogal vervallen staat aan. Niet lang na zijn bezoek was het grondig gerestaureerd. Gilbert Kaplan heeft er een museum van gemaakt.

De achtenswaardige Harvard Crimson

Roosevelt, Kennedy, Bhutto, allemaal hebben ze er gewerkt

AL MEER DAN honderd jaar komt in het noordoosten van de Verenigde Staten een achtenswaardige krant uit, die van voorpagina- artikel tot weerbericht door studenten wordt volgeschreven. Maar ook de advertentiewerving, de fotografie, de opmaak van de pagina's het drukken en de bezorging van de 10 pagina's tellende krant wordt dagelijks door de studenten zelf geregeld.

De Harvard Crimson, het dagblad van de toonaangevende Harvard universiteit in het stadje Cambridge onder de rook van Boston, heeft dan ook elke dag interessant universiteits- en ander nieuws te melden aan 17000 studenten en 3000 professoren. De krant heeft een oplage van 3000 exemplaren, maar wordt door veel meer mensen gelezen, want in elk studentenhuis en iedere leeszaal van Cambridge wordt de Crimson bezorgd. Hoewel de Crimson het enige dagblad van Harvard is, is het financieel geheel onafhankelijk van de universiteit. 'We krijgen ons geld uit de advertenties, de abonnementen en de verhuur van onze twintig jaar oude drukpers in de kelders', aldus Colin Boyle, een 21-jarige student politieke wetenschappen en dit jaar president van de Crimson.

Harvard wordt door velen als de beste universiteit van de Verenigde Staten- en daarmee van de wereld, zoals de Amerikanen zelf plegen te zeggen- beschouwd. Slechts één op de tien studenten die zich aanmelden wordt aangenomen, waarvan een niet onaanzienlijk deel uit het buitenland afkomstig is. Op Harvard geven niet alleen vermaarde professoren les, maar de collegezalen worden vaak en graag door andere wetenschappers, maar ook politici en wereldleiders, bezocht om hun mening over de meest uiteenlopende zaken te geven.

'Er is hier elke dag wel een mooi verhaal te halen', zegt Pat Sorrento die al 22 jaar de opmaak van de krant begeleidt en met drukker Brian Byrn de enige betaalde baan bij de krant heeft. 'Want wat wil je, iedereen komt hier langs. Presidenten, koningen, senatoren en noem maar op'. Sorrento overdrijft niet, want de universiteit heeft onder andere zes Amerikaanse presidenten en 28 Nobelprijswinnaars onder wijn oud-studenten.

'Het is voor ons een sport om als eerste nieuws over Harvard de wereld in te brengen. Het is prachtig om te zien als de landelijke kranten ons verhaal pas de volgende dag oppikken', zegt Boyle lachend. Begonnen als één van de meer dan honderd reporters heeft hij zich in de loop van drie jaar opgewerkt tot de zeer begeerde functie van president van de krant. Sommige mensen zeggen dat je kostje gekocht is als je eenmaal president van de Crimson bent geweest. 'Ik denk zelf dat ik niet verder de krantenwereld in wil maar advocaat wordt', aldus Boyle. 'Het is wel zeker dat ik het afgelopen jaar heel wat nuttige ervaring heb opgedaan'.

ROOSEVELT

Boyle staat niet alleen in die mening, want het was president Franklin Delano Roosevelt, Crimsonpresident in 1903, die ooit heeft gezegd dat de beste oefening voor het presidentschap van de Verenigde Staten het presidentschap van de Crimson is geweest. Ook andere wereldleiders zijn hun carrière bij de krant begonnen. President John F. Kennedy heeft in zijn studententijd achter de schrijfmachine in het uit 1915 stemmende redactiegebouw zitten zwoegen en in het begin van de zeventiger jaren was de huidige premier van Pakistan, Benazir Bhutto, bijna dagelijks op de redactie te vinden.

Colin Boyle, dit jaar president van de Crimson...

'Het leuke is dat al die mensen die hier vroeger werkten en nu zo beroemd zijn geworden, hier nog altijd terugkomen', zegt Sorrento. 'Er zijn ook veel Crimsonmensen de krantenwereld ingegaan of hebben boeken geschreven. In mijn boekenkast staan meer dan 150 boeken die ik in de loop der jaren van hen gekregen heb'.

Het redactiegebouw van de krant wordt tevens bezocht door minder beroemde mensen. George, een plaatselijke zwerver, gebruikt het toilet om zich om de paar dagen op te frissen en 58-jarige fotograaf Johnny Walker ('al negen jaar geen druppel meer aangeraakt') gebruikt de redactielokalen als kantoor. Na het verslaan van de revolutie in Portugal in 1974 besloot hij om naar de Verenigde Staten af te reizen. 'Daar werd ik verliefd op een journaliste van de Crimson waar ik later mee ben getrouwd', aldus Walker die inmiddels ere- redacteur is geworden.

ERVARING

De studenten die bij de Crimson werken - meer dan 250 maar met een harde kern van ongeveer 60 - volgen verschillende studies. Omdat men op Harvard geen journalistieke vakken kan volgen proberen de Crimsonredacteuren, die na hun studie veelal graag de journalistiek in willen, bij de krant ervaring op te doen. Soms lijkt het wel of ze te ervaren willen worden. 'Sommigen werken wel 90 uur per week aan de krant. Op een gegeven moment moet ik ze echt het gebouw uitzetten, anders halen ze hun tentamens niet en moeten ze van de universiteit af', zegt Sorrento die zichzelf als vader van zijn Crimsonkinderen voelt.

Naast het universiteitsnieuws, dat een groot gedeelte van de krant vult - van lezingen van bezoekende professoren tot de verrichtingen van Harvards basketbalteam - brengt de krant ook internationaal nieuws. Vroeger zou dit ondenkbaar zijn geweest: Harvard was immers het belangrijkste plekje op de aarde.

Ook op andere gebieden is het blad moderner geworden, vindt hoofdredacteur Boyle. Er werken steeds meer meisjes bij de krant en drie maal is een vrouw tot president verkozen, waardoor het mannencultuur- imago, dat de krant vele jaren had, is afgenomen. Zo werd drie jaar geleden een advertentie van het blootblad Playboy geweigerd. Playboy wilde in alle bladen van de zogenaamde Ivy League universiteiten (de topuniversiteiten in het noordoosten van Amerika) een advertentie plaatsen met een oproep voor welgeschapen topstudentes. Gekleed kon men 100 dollar verdienen, halfbloot 250 en studentes die zich in het blad helemaal blootgaven zouden 500 dollar rijker worden. De Harvard Crimson was de enige krant die de advertentie zou weigeren, een beslissing die zelfs de nationale pers haalde.

Joseph Kahn, die in 1986 president van de krant was, vertelde toentertijd dat men van mening was dat Playboy en de advertentie vrouwen vernederden, en dat de Crimson hier niet aan mee wilde doen. Overigens deelden veel vrouwen Kahns mening niet meer: meer dan 60 dames lieten zich in een motel in de buitenwijken van de stad fotograferen. Playboy had de advertentie namelijk gewoon in andere kranten laten afdrukken. Uiteindelijk werden drie studentes uitgekozen voor de fotoserie 'Vrouwen van de Ivy League'.

En hoewel zij zonder twijfel vol bewondering door hun medestudenten zijn bekeken, heeft men op Harvard nog altijd meer bewondering voor de journalisten van de Crimson die hen van informatie voorzien.

Brazilie erkent mislukken van inflatie-programma

SAO PAOLO - De Braziliaanse regering is donderdag teruggekeerd naar een systeem van indexering van de economie overeenkomstig de inflatie en dagelijkse devaluaties van de cruzado. Daarmee wordt erkend dat het in januari afgekondigde herstelprogramma is mislukt. Dit was er namelijk op gericht de inflatie terug te dringen. De regering zegt nu er tevreden mee te zijn als men het tempo van de prijsstijgingen kan stabiliseren op het huidige niveau. De inflatie is verleden jaar uitgekomen op 93 procent, een ongekende omvang voor Brazilie. Met het derde herstelprogramma waarmee president Jose Sarney in januari aankwam leek het er op dat men inderdaad de inflatie onder de duim kreeg. Van een infaltie van 28,79 procent in december zakte hij tot 3,60 procent in februari. In maart was hij weer 6,09 procent, in april 7,31 procent en in mei 9,94 procent. Voor juni wordt een inflatie verwacht van twintig procent.

AKO-prijswinnares Brigitte Raskin

De echo van een auto-ongeluk

DE ANTWERPSE Elisabethstraat is één van die kaalgeslagen, grauwe straten zoals die in elke grote stad te vinden zijn.

Armoe heeft overal dezelfde vaalte. Maar in de buurt van het schooltje, raakt Brigitte Raskin, winnares van de AKO-literatuurprijs 1989, zichtbaar opgewonden. Haar koorts voor locaties steekt weer op. "Het is de eerste keer sinds toen, dat ik hier weer kom", zegt ze. "Ik kan jullie niet uitleggen wat ik voel".

Ze wijst op de bar Le Moulin Rouge, waar 'het koekoeksjong', de hoofdpersoon uit haar prijswinnende boek, in de weekenden soms wat bijverdienen zou. De sanseveria's staan er nog net zo sullig onder de vitrage als in het boek. Ze laat het geasfalteerde pleintje zien, de plaats waar 'de frituur' moet hebben gestaan. Hier groeide het hoerenjong Frans Maes op, bij Vuile Jef. Hier was het jongensschooltje.

"Eigenlijk had hij hier in deze buurt moeten blijven", zegt ze nadenkend. "Hij was gelukkig hier". In dat geval zou 'Het koekoeksjong' nooit een boek zijn geworden. Want de schrijfster leerde het object van haar obsessie kennen in Leuven, toen hij daar het bestaan van een nepstudent leidde.

Een straatje verder steekt een bareigenaar uit de Antwerpse stationsbuurt zijn hoofd even naar buiten om te kijken wat er gaande is op straat. "Hé, daar hebben we Brigitte Raskin". Ze zwaait en roept: "Ik heb ook een boek geschreven hier over de buurt, de Elisabethstraat speelt een belangrijke rol". En ze wijst naar een zijstraat. Maar de man lijkt dat niet echt interessant te vinden, wèl dat hij een televisiepersoon voor de deur heeft. Ze zal nog vele malen op straat worden herkend.

Later vertelt ze dat het vaak zo gaat. Mensen zijn trots op haar, maar de Nederlandse prijs zet hun niet echt aan het lezen. "Een oudere dame kwam pas naar me toe om me te feliciteren met mijn 'mooie boek', want zo noemde ze het. Heeft u het dan gelezen? Nou nee, dat nu ook weer niet". Achter haar brilleglazen spetteren de pretlichtjes. Het zal haar voorlopig weinig deren. Bovendien heeft een leerling van haar zojuist gemeld: "Ik ben vannacht uw boek gaan lezen". En mocht het echt te bar worden: ze woont zelf vlakbij de taalgrens, dus "één stap naar het zuiden en ik ben anoniem".

MOOI WEER

Een literair debutante die in één keer de AKO-prijs binnenhaalt, 50.000 gulden: niet slecht voor een beginner.

"Ja, zo voel ik het ook wel," zegt ze. "Je wordt zomaar opeens, zoals een vriend van mij schreef, het Nederlandse literaire wereldje ingekatapulteerd, zo van bovenuit neergelaten. En het is natuurlijk heerlijk. Nu met dat mooie weer geniet ik er volop van. Maar straks als het allemaal over is, dan wordt het natuurlijk wel een opgave. Dan moet ik bewijzen dat ik de prijs waard ben..."

"Het gezin staat op stelten.

■ *Brigitte Raskin in de stationsbuurt van Antwerpen. "Hij had hier eigenlijk moeten blijven".*

De kinderen zaten voor de tv toen de uitslag bekend werd gemaakt. Groot feest natuurlijk. Maar dit mag niet te lang duren. Het is een ontzettende stress voor het gezin. Moeder is al meer dan een week weg. En de kinderen willen natuurlijk vertellen dat er muziekexamen was en wat de punten waren en... Gisteren is het de allereerste keer geweest dat mijn dochtertje naar school ging zonder dat ik wist wat zij aanhad. En ze moest nogal liefst op de schoolfoto..."

Brigitte Raskin (40) is lerares geschiedenis, moeder van drie nog jonge kinderen, hoofdredacteur van het Vlaamse links intellectuele blad De Nieuwe Maand, columniste en haar televisiewerk geeft haar bovendien menig avondje in den lande. Haar prijswinnende boek beschrijft de zoektocht van de schrijfster naar het leven van ene Frans Maes, een 'fretachtig' wezen dat tijdens haar eigen studententijd even de kop in haar eigen bestaan opstak. Hoe heeft ze ooit de tijd kunnen vinden voor zo'n tijdrovend documentaire- boek?

"Ik weet het zelf ook echt niet meer hoe ik dat geflikt heb. Het moet de motivatie geweest zijn en de gedrevenheid waar anderen het dan steeds over hebben. Het moest gewoon geschreven worden. En toen mijn veertigste verjaardag naderde, vond ik: nu of nooit. Maar ik herinner me heel goed dat ik twee jaar geleden met dit weer in de archieven van Antwerpen bezig was en me toen de twijfel bekroop: wat doe ik hier met dit mooie weer? Zou ik niet eigenlijk op een terrasje moeten z... ten of met mijn kinder... zwemmen?"

ROLLING STONE

We komen te spreken over ... gedrevenheid achter haar ... drevenheid. Waarom wi... Brigitte per se het leven van ... ze Antwerpse rolling stone ... construeren. En dan citeert ... het juryrapport van de AK... prijs, dat gewag maakt van ... verdriet om de dood van een ... liefde, uitgedrukt in de zo... tocht naar de dood van een ni... geliefde. Hoe diep die wor... van het verhaal in haar eig... hart zit, blijkt als ze er ver... persoonlijke uitleg aan geeft.

In het boek zelf vertelt ... schrijfster slechts in een pa... alinea's over haar gro... jeugdliefde. De man heette R... (in het boek), was getrouw... maar haar vaste gezelschap ... haar Leuvense studententij... Op het hoogtepunt van h... verhouding komt hij om bij e... auto- ongeluk. Brigitte, ... "Dat was de grote tragedie ... mijn leven.

Normaal komen relaties ... en gaan ze weer voorbij, er ... een natuurlijk verloop in, zod... je in de gelegenheid bent ... scheid te nemen, te verwerke... Maar hij, Rob, kwam in e... keer om het leven. Weg. Als ... je zeg dat ik nog steeds, na al d... jaren, zijn nummerplaat tu... sen het verkeer zoek, ben ... dan duidelijk genoeg? Sen... menteler wil ik er niet ov... worden".

En dan vertelt ze over de fo... die zij nog steeds in haar ho... heeft. In de studentenwoning ... er Rob, haar vriendin Ingri... zij, en die Frans Maes die zic... als een pseudo- student, ha... wereld binnengedrongen h... en zich nestelde in het piepkl... ne mansarde- kamertje, h... zolderkamertje.

"Het is een foto uit de gelu... kigste tijd van mijn leven. E... foto uit de tijd van de mans... dekamers. Rob, ik, Ingrid ... dat ongure mannetje. Frans, ... Swa zoals wij hem noemden ... geleid van François), hoor... daar blijkbaar ook bij. Een v... zijn rollen is de onheilsbo... aan het begin van de traged... Want precies in de week dat ... Rob leerde kennen, komt Sw... om bij een afschuweli k aut... ongeluk. Die week staat dus ... het teken van een verkeerso... geval. De kranten staan er v... van. En als later Rob ook o... komt bij een verkeersongelu... moet ik dat uit de krant ve... nemen..."

MIJN PRIJS

Swa heeft zich in haar leve... genesteld als een koekoeksjon... in een duiventil, als een neet ... het nekvel van een keuri... hond. De schrijfster is hem o... nog steeds niet kwijt, ook al ... de man al meer dan zeventie... jaar dood. Tijdens de uitreiki... zei ze ook: "Ik dacht: dat had ... nog eens mee moeten make... Dat had jij eens moeten wete... dat ik nu met jouw leven ge... zit te verdienen".

Het was een spontane ui... roep, waar ze nog steeds acht... staat. Maar we moeten het ni... zo opvatten dat ze zich schuldi... voelt. Nu zegt ze, achter ha... glas in een etablissement a... de Antwerpse Keizerlei: "Ho... wel het mijn prijs is, mijn bo... en mijn leven, had ik toch h... gevoel dat we beiden op het p... dium stonden bij de uitreiki... van de prijs".

Naar de plaats van Robs ve... keersongeluk durft ze niet t... rug te keren. Die plek is 'te g... voelig'. Brigitte Raskin is e... plaatsenfetisjiste, zoals ... zichzelf noemt. De concreet... heid van de ruimte, in comb... natie met het besef dat he... voorgoed voorbij is, is een pri... kel voor haar verbeelding, zo... als we in de stationsbuurt a... begrepen. Maar een boek ove... Robs dood heeft ze nooit wille... maken. "Daar had ik ook noo... bij kunnen komen. Die dossier... zouden gesloten zijn gebleve... voor mij. Hij had zijn familie... niet waar".

Dus horen we in de crash ... waarin de Antwerpse havenar... beider, kruimeldief, chronisch ... wanbetaler, hoerenloper e... hoerenjong, Frans Maes, o... zou komen, de echo van da... andere ongeluk. Brigitte ... "Maar of je nu in de buurt va... Olsene verongelukt of bij ... Aarschot, de knal is dezelfde, ... de dood is dezelfde. Wij denke... alleen maar dat de ene dode de... andere niet is..."

PIJN: expositie Miguel Arguinzones

PIJN, harde en ondraaglijke pijn, dat is de eerste indruk die ik kreeg van de tentoonstelling van het werk van Miguel Arguinzones in de Akademia di Arte. Dat begrip is uit te breiden met grief, met angst en dood, maar ook met morbide en luguber..

Het is een tentoonstelling van werk in allerlei technieken: olieverfschilderijen, aquarellen, houtsculpturen, beeldhouwwerk en keramiek. Ondanks die variatie is het werk een eenheid naar onderwerp en naar voorstelling. Het zijn mensen of delen van mensen, of abstracte mensvormen, maar al die mensen lijden, de pijn straalt eraf. Een houtsculptuur als 'Geboorte', mooi van vorm, maar met diepe insnijdingen, heeft een scherpe metalen baarmoederaanduiding eromheen. Er wordt geen jonge ongevormde mens geboren, maar het is de geboorte van een mens die al veel heeft meegemaakt. Ook de uitgemergelde mens achter tralies laat het leed en vooral de bitterheid zien.

UITERSTEN

Miguel toont de mens in geboorte en dood, in die twee uitersten, waarbij het moment van de dood overheerst. Over een abstract schilderij in heldere kleuren, hoorde ik naast me zeggen: 'Kijk die operatie. Wat vreselijk.' Het gevaar van zoveel dood, als er geen geraamte is, houdt de figuur wel een symbolische zeis in de hand, kan zijn dat het te veel wordt. Als een dode uit zijn graf oprijst om rond te kijken (keramiek), of als een levende(?) mens in een graf kijkt (een aquarel) wordt het naar mijn idee luguber: een spel met de dood, een griezelen om het griezelen. Dat gebeurt echter niet vaak.

PIJN

Het meeste werk van Miguel Arguinzones doet me wel huiveren, maar om de pijn die diep in iedere afgebeelde mens gegroefd staat, een geestelijke pijn die in het lichaam tot uitdrukking komt. Het maakte me nieuwsgierig naar de kunstenaar. Dat blijkt, in tegenstelling tot wat ik verwachtte, een jonge man te zijn, met een tamelijk optimistische kijk op het leven. Arguinzones is een Venezolaan, die in zijn eigen land al een zekere vermaardheid bezit. Hij vertelde dat hij de vorm van secondair belang vindt voor zijn werk. De techniek is alleen het raamwerk, het gaat om de expressie.

TRANSFORMATIE

En die uit hij door middel van deze vormen, steeds deze vormen. Zijn thema is de mens. En het hoofdthema van de mens is de transformatie van leven naar dood, zoals van al het organisch leven. De mens verkeert in moeilijkheden, maar heeft steeds ook hoop op de achtergrond. De mens zoekt het geluk in het materiele. Dat materiele zit in het binnenste van de mens verankerd: hij zoekt het geluk in auto's, video's, e.d.; dat ligt aan onze samenleving, die het de mens moeilijk maakt.

Toch moet dat geluk van binnenuit komen. Volgens Arguinzones dragen mooie en decoratieve vormen niet bij tot een bewustwording, een nadenken over zichzelf. Schoonheid is een relatief begrip. En juist die relativiteit kan van iets lelijks iets moois maken. Het trieste wat je ziet is mooi om uitgedrukt te worden. Dat komt uit je binnenste.

UNIVERSEEL

Kunst is universeel en gaat verder dan politiek, dan ras of woorden. Kunst zou boven alles moeten staan. Maar desondanks heeft alles een politieke realiteit. Kunst kan helpen om afstand te nemen van die realiteit of om juist dichterbij die realiteit te komen. Het is afhankelijk van de macht van een groep of van een mens om de realiteit te manipuleren. Op mijn vraag of hij met zijn houtsculpturen uitgaat van de vorm van het hout, antwoordde Arguinzones dat dat bij hem zeker niet het geval is. Hij gaat uit van lyrische dromen. Het hout vormt zich naar gelang de tijd en zijn wil: 'Het hout wordt mijn slaaf. Het beinvloedt mij niet. Ik doe wat ik wil, het dient mij. Ik ga niet uit van het maken, maar van mijn gevoel. In het begin lijkt het moeilijk.

EDEL

Marmer bijvoorbeeld is een edel materiaal, maar als ik bezig ben, blijkt het heel zacht, heel teder. Ik kan me uiten in dat materiaal. Dat kan ook in andere materialen. Het mooiste is de uitdaging. Zodra het materiaal of het onderwerp makkelijk is, is het werk niet interessant meer. Hoe moeilijker, hoe beter het wordt.' En dan komt hij terug op zijn filosofie: 'De mens is het centrum, zonder mens is er niets. De mens is helemaal afhankelijk van zichzelf. Er zit een dreiging in wat hij zelf maakt. Hij vraagt ook steeds om geholpen te worden, gered te worden, ook door zichzelf.'

MEDEWERKING

De expositie van Arguinzones is mede mogelijk gemaakt door de medewerking van de dienst Cultuur en door het Venezolaanse consulaat. Minguel Arguinzones hoopt dat deze expositie kan bijdragen tot een uitwisseling van cultuur tussen Venezuela en Curacao. Dit wordt onderschreven door de directeur van de Akademia di Arte, de heer Fifi Allee, die gaat onderzoeken of het mogelijk is vaker een uitwisseling van kunstenaars tussen Venezuela en Curacao te organiseren. De komende week zal Miguel Arguinzones aan de Akademia di Arte een workshop geven waarbij ook belangstellenden welkom zijn die niet ingeschreven staan aan de Akademia. Maandag 19 juni, is de eerste dag. De bedoeling is dat de workshop een week zal duren, maar waarschijnlijk zal dat wat uitlopen, omdat beeldhouwwerk, zeker als je daar niet veel ervaring in hebt, veel tijd vraagt.

NEL CASIMIRI

Kerken en DDR:

Andere maatschappij vorm nodig

DRESDEN — De kerken in de DDR hebben zich voor een fundamentele verandering van de socialistische maatschappij uitgesproken. Vertegenwoordigers van de Evangelische kerk, de RK kerk en kleinere kerken hebben tijdens de landelijke bijeenkomst in het kader van het Conciliair proces te Dresden ingestemd met een verklaring, waarin onder meer een verdediging die gebaseerd is op afschrikking, wordt afgewezen.

Verder moeten de regeringen in Bonn en Berlijn afspraken maken over het aantal Oostduitsers die naar het Westen willen emigreren. In dit verband verwees bisschop Forck van Berlijn op de problemen die Oostduitsers ondervinden als ze zich in de bondsrepubliek vestigen.

Hij had zijn twijfels over de kandidatuur van predikanten bij lokale verkiezingen. De door de staat gecontroleerde kranten maken hier misbruik van doordat ze alleen de positieve kant ervan belichten, maar geen melding maken van afwijkende standpunten.

Bisschop Hempel van Dresden verwoordde het verzet bij de bevolking tegen de bouw van een chemische fabriek in de onmiddellijke nabijheid van een woonwijk van deze stad. Bovendien was het besluit niet in Dresden, maar in de hoofdstad Berlijn genomen.

BOGOTA - Gustavo Montoya Escobar is na twee weken door zijn ontvoerders in Colombia vrijgelaten. De Colombiaanse politie maakte de vrijlating bekend van de zoon van de secretaris generaal van het presidentiele paleis van Colombia: Gernan Montoya Velez. Diens zoon werd vrijgelaten in de buurt van de stad Guadus op ongeveer tachtig kilometer ten noorden van Bogota. Het is niet bekend gemaakt wie de ontvoerders zijn geweest. Officieus wordt gezegd dat de familie een losgeld betaald heeft.

AGENDA
ARUBA

NTOORUREN AMIGOE: 08.00-12.00/ 00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

LEFOON: 24333. Voor spoedgevallen na toortijd: 21639, 22950 en 22316. Pager 127-743.

LEFAX: 22368.

NKREK. nr. 10.815.445 Banco di Caribe.

LITIE: 100.

RMCENTRALE: 115.

EKERTJES verschijnen op dinsdag en dag en kunnen iedere dag tussen 08.00-00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; alve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die maandag en donderdag voor 10.00 uur nen zijn, kunnen de dag daarop (dus dag en vrijdag) verschijnen.

OSCOPEN
NCIPAL: 20.30 uur *The Mighty Quinn* stery, 18 jr.).
VE-IN: 20.30 + 24.00 uur *Full Metal Jac-* (drama, 18 jr.).

*****

TICA'S (nachtdienst)
bao brug: Eagle, tel.: 29011.
riba brug: San Nicolas, tel.: 45712.

*****

CHTREGELING DOKTOREN
njestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki ndert, Paradera en Sta. Cruz: dokter E. é, Seroe Pita 54-B, tel.: 23379/28442. Chiquito, Savaneta en San Nicolas: ter O.L. Ponsé, via Centro Medico San olas, tel.: 48833.

*****

KTER HART KINDER-POLIKLINIEK akespearestraat 13, tel.: 27263/24300): eekuren maandag t/m vrijdag van 00-11.30/14.30-17.30 uur; zaterdag van 00-12.00 uur.

*****

NTRO MEDICO CARABOBO (L.G. th Boulevard 34, tel.: 21777): dra L.G. ke-Martínez, Engelandstraat 7, tel.: 06.

*****

T GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; rd: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 0/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dak tel.: 29008 (wijkgebouw), 24444 (kan-

brandgevallen, ongelukken of n of ander ongeluk gelieve armcentrale op te bellen, tel.: 115)

*****

TELEARUBA
ZATERDAG: 18.00 Afrika, een andere continent; 19.00 Style with Elsa Klensch; 19.15 Big Story; 19.30 Crossfire; 20.00 Golden Girls; 20.30 Special; 21.00 CNN international news; 22.00 Estreno; 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 17.00 Sunshine factory; 17.30 Father Murphy; 18.30 Sunday movie; 19.15 This week in Japan; 19.30 Showtime; 20.30 CNN international news; 21.00 Quo Vadis? 22.45 Week in review; 23.30 Sports tonight (CNN); 24.00 Sluiting.

*****

VERSEN
IGHT INFORMATION CENTER: dages geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 r informaties via verkeerstoren.

SO SERVICE CENTER (Oranjestad): 00 **uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

TICHTING ZIEKENVERPLEGING RUBA
DOKTER HORACIO E. ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300)
Bezoekuren:
Kinderafdelingen: doorlopend bezoek van 00-20.00 uur; andere afdelingen: van 00-12.00/15.00-15.45/18.30-19.30 uur.
Rookverbod:
Er is een algemeen rookverbod in het hospitaal. Slechts op enkele recreatieplaatsen in het hospitaal mag er gerookt worden.

ONINGIN WILHELMINA FONDS (tel.: 652/22817): informatiecentrum enadag geopend van 08.30-12.00 uur - Paardenbaaistraat 8 (boven).

ADA (Paardenbaaistraat 8, tel.: 32999): or inlichtingen omtrent preventie alcohol/ rugsmisbruik.

ORSAHUBENTUD UNI: 20.30 uur cultureavond - Club San Martin te Santa Cruz.

PORT
ENNIS: vanaf 17.00 uur invitational enkel- dubbeltoernooi - banen Eagleclub.

VOETBAL **veteranen):** 17.00 uur Nederland vs Marine-selectie - veld in de Marinierskazerne Savaneta.

*****

ZONDAG
BIOSCOPEN
PRINCIPAL II: 20.30 uur *The Mighty Quinn* mystery, 18 jr.).
DRIVE-IN: 21.00 uur *Full Metal Jacket* (drama, 18 jr.).

*****

DIVERSEN
SPORT
ARSENAL **(t.g.v. 25-jarig bestaan):** 30 uur start 25-km fietstocht bij het Arseterrein te Coba Lodo waar ook de finish zijn.

WANDELMARS (**Sociedad Serito**): 10.00 uur start 8-km tocht aan de Nijhoffstraat 38 waar ook het eindpunt is.

TENNIS: 18.00 uur finale invitational enkel- en dubbeltoernooi - banen Eagleclub.

ATLETIEK: vanaf 08.30 uur wedstrijden - Wilhelminastadion.

SOFTBALL (**Kopa Savaneta**): 10.30 uur NCC Vets vs Sibonné; 12.30 uur Formosa vs Savaneta Real Vets; 14.30 uur Sugar Kings vs Zeerovers; 16.30 uur Rolando's vs Tuscany - La Fama-terrein.

*****

MAANDAG
DIVERSEN
INDIAN ROCK GARDEN WATERSLIDE: maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag geopend van 10.00-18.00 uur; donderdag de gehele dag gesloten.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU LEVENS-, GEZINS- EN HUWELIJKS- MOEILIJKHEDEN (Layex Building, Wilhelminastraat 19): iedere werkdag van 07.30-12.00/13.00-16.30 uur (ook mogelijk afspraak te maken via tel.: 23145 of 25111).

CENTRO KIBRAHACHA (**dagverblijf voor bejaarden**): openingsuren dagverblijf: 08.00-12.00 uur; kantooruren: 07.30-12.30/14.00-17.00 uur - Piedra Plat 23 (tel.: 28159).

BEGELEIDINGSCENTRUM GEESTELIJK GEHANDICAPTEN «MAN NA OBRA»: elke maandag en donderdag van 09.00-12.30 uur gelegenheid om producten te kopen in het oude gebouw van «Bibito Pin», t/o Protestantse kerk, Piedra Plat.

*****

KERKDIENSTEN
BRAZIL: zon.: 09.00 en 19.00 uur.
DAKOTA: zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00 uur.
EMANUELKAPEL: zat.: 19.00 uur.
NOORD: zat.: 19.00 uur; zon.: 07.30 en 18.00 uur.
ORANJESTAD: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 10.00 en 19.00 uur.
PARADERA: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 en 17.30 uur.
POS CHIQUITO: zon.: 08.00 uur
SAN NICOLAS: zon.: 08.30 en 18.30 uur.
SANTA CRUZ: zat.: 19.00 uur; zon.: 06.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAVANETA: zat.: 19.00 uur; zon.: 17.30 uur.
TANKI LEENDERT: zon.: 09.00 uur.

*****

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
ORANJESTAD: 10.00 uur herdenkingsdienst i.v.m. 30-jarig bestaan PCVB; 11.00 uur koffie n de zaal.
SEROE COLORADO: 08.30 uur ds A. van den Doel.
PIEDRA PLAT: 10.30 uur ds Hessen; zondagsschool in het Jeugdcentrum.
SAN NICOLAS: 09.00 uur ds Hessen; zondagsschool op dezelfde tijd.

*****

DE NIEUW APOSTOLISCHE KERK (Goletstraat 5-A): 09.30 uur kerkdienst.

*****

Ex-minister Watty Vos
Optreden Nicolaas bewijst dat er niets is gedaan

ORANJESTAD — Het boze optreden van de minister van Verkeer en Vervoer, Elio Nicolaas, die meende het voorlichtingsprogramma van de regering-Oduber te moeten gebruiken of (misbruiken) om politiek te bedrijven en fel zijn gal spuwde op de meerderheid van de pers, bracht een reactie van ex-minister van Justitie, Watty Vos. Deze noemde het optreden van minister Nicolaas een duidelijk bewijs, dat er de afgelopen vier maanden weinig uitgevoerd is door de huidige regering.

Het arrogante optreden van Nicolaas noemde Vos duidelijk ook een bewijs dat deze totaal onvoorbereid minister is geworden op een zo belangrijke post. Dit is geen aanval op zijn partij, aldus Watty Vos, maar op de ongehoorde wijze van optreden van minister Nicolaas.

INLICHTINGEN

Met dit soort optreden wordt de bevolking geenszins voorgelicht. Integendeel. In dit verband merkte Vos op, dat Nicolaas het weer had over de destijds gestolen aceton en de witte jeep, hetgeen hem de vraag doet stellen: als de regering een minister heeft die op de hoogte is van de namen van personen die bij dit delict waren betrokken, waarom geeft hij - zelf ex-politie-inspecteur zijnde - deze inlichtingen dan niet door aan de politie of het Openbaar Ministerie. Als Nicolaas dit niet doet, houdt hij inlichtingen om een misdrijf op te lossen achter en is hij even schuldig in deze.

De toespraak van minister Nicolaas weerspiegelt het beleid van de afgelopen vier maanden, waarin niets werd uitgevoerd en men alleen maar kritiek heeft op personen en instanties. Aldus besloot Vos zijn reactie.

Onder Venezolaanse arbeiders
FTA wint referendum

ORANJESTAD — Onder leiding van landsbemiddelaar Dooley Tromp werd vrijdag een referendum gehouden onder de Venezolaanse werknemers bij het in aanbouw zijnde Renaissance Hotel op Aruba.

De Amigoe berichtte reeds uitvoerig over de problemen die er met de Venezolaanse arbeiders ontstonden omdat zij beneden het minimumloon betaald werden en daardoor op Aruba niet behoorlijk kunnen rondkomen. De Venezolaanse consul en de minister van Arbeid werden door de FTA op de hoogte gesteld. Beide partijen gingen akkoord met een referendum, waaraan gisteren 68 werknemers konden deelnemen, 61 deelnemers namen deel, van wie 51 voor de FTA stemden, zeven geen vakbond wensen, twee blanco en één ongeldig.

Verwacht wordt dat de FTA nu zonder uitstel met de directie van het bouwbedrijf aan tafel zal gaan zitten en in eerste instantie het tekort, dat aan deze arbeiders werd uitbetaald, alsnog uitbetaald wordt. Daarna kan over een cao worden gesproken.

Aruba Hotel Entreprises
Concorde voldeed aan verplichtingen

ORANJESTAD — In het Hotel Aruba Concorde werd gistermiddag een persconferentie gehouden, waarbij de directie onder leiding van president Alvaro Montenegro en advocaat Regulo Semiday van Aruba Hotel Enterprises met andere directieleden opening van zaken gaf rond de negatieve reclame die de afgelopen tijd steeds weer tegen en over het hotel geuit wordt.

Duidelijk werd gesteld, dat deze negatieve reclame zowel op Aruba als daarbuiten betreurd wordt, vooral ook omdat Concorde altijd aan zijn verplichtingen heeft voldaan en zal blijven voldoen. Inderdaad is het hotel na het beleid van de Pratt Corporation in bepaalde moeilijkheden komen te verkeren door dit beleid.

'Wij hebben niet alleen deze problemen overwonnen', aldus de directie, 'maar wij voldoen ook aan onze verplichtingen ten aanzien van de overheid, werknemers en handel'.

Aangehaald werd dat toen Concorde in 1977 met zijn hotel begon men 850 man personeel in dienst had. Gedurende de afgelopen twaalf jaren heeft Aruba Hotel Enterprises in de ontwikkeling en welvaart van Aruba meer dan 140 miljoen dollar geïnvesteerd. Dit door het betalen van salarissen, belasting, water, stroom en andere zaken. Voorts werd een bedrag van honderd miljoen dollar in de lokale handel geïnvesteerd.

Uit onderzoekingen door erkende experts is gebleken dat Pratt Hotel Corporation Aruba Concorde Hotel een schade van meer dan 27 miljoen dollar heeft toegebracht.

Op het ogenblik wordt met de Arubaanse autoriteiten overlegd over welk bedrag door Concorde betaald moet worden, waarbij het hotel wordt bijgestaan door Van Dien en Co. Het verschil van mening over het te betalen bedrag zou zijn oorzaak vinden in veranderde wetgevingen.

De achterstand bij de SVB wordt betaald, voorts worden bedragen geïnvesteerd zowel in hotel als casino voor de nodige opknapbeurten. Verder wordt een intensieve verkoopcampagne gevoerd voor promotie van het hotel en Aruba.

Met nadruk stelde de directie dat getracht wordt om zonder uitstel met de overheid tot een regeling te komen. De directie, die stelde dat in de loop der twaalf jaren Concorde nauw verbonden was met Aruba, verwacht allerwege steun te krijgen om haar leidende positie in de Arubaanse toeristenindustrie te kunnen behouden. Aan de directie zal het zeker niet liggen.

ORANJESTAD — De zwemlessen van Stichting Schoolzwemmen Aruba zullen gedurende de grote vakantie gewoon doorgang vinden op zaterdagmorgen.

De lessen zijn om half elf voor de eerste groep en om half twaalf voor de tweede groep in de zee ter hoogte van het Golden Tulip Aruba Caribbean Hotel.

Ouders die hun kind(eren) willen inschrijven, kunnen dit op elke zaterdagmorgen vanaf kwart over tien op het Golden Tulip-strand doen.

Hoofdprijs blijft in Sportlottopot

ORANJESTAD — Geen der inzenders heeft gisteravond de vier getrokken nummers van de Arubaanse Lotto -10-7-28-2- goed geraden.

Het beschikbare bedrag van 146.748,80 florin blijft in de prijzenpot. Volgende week vrijdag is voor de eerste prijs rond de 166 mille beschikbaar voor de tweede prijs - drie der getrokken nummers met joker 34 - was er één winnaar voor de beschikbare 6.099,30 florin.

Voor de derde prijs - drie nummers goed - zijn er 82 winnaars, van wie 25 Lotto Loco, die ieder 55,80 florin kunnen incasseren.

Door deskundige Verwey
Serie lezingen over onderwijsveranderingen

ORANJESTAD — Onderwijsdeskundige C. Verhey uit Nederland houdt volgende week maandag 19 juni zijn eerste uit een serie lezingen over de wijzigingen in het Nederlands onderwijs en hun gevolgen ervan, die ook zullen doorwerken in het Arubaans onderwijs.

Maandag staat vanaf acht uur 's morgens de herstructurering van het basisonderwijs op Aruba en de veranderingen in het Nederlands basisonderwijs centraal. Vragen die worden behandeld zijn onder meer: 'Welke inhoudelijke veranderingen vinden plaats bij integratie van kleuter-en basisonderwijs? Differentiatie; wat is het? Wat verandert in vakkenaanbod? Na de lunchpauze wordt vanaf twee uur gepraat over de basisvorming in de onderbouw van het voortgezet onderwijs, het vakkenpakketmateriaal en de doorstroming naar het Hoger Onderwijs.

Veranderingen in het Nederlandse basisonderwijs, de vakkenpakketmaatregel en basisvorming in de onderbouw van het Voortgezet onderwijs zijn dinsdag van acht uur tot half twaalf te beluisteren. Na de lunchpauze start om half één een bespreking over de veranderingen in het Nederlandse beroepsonderwijs en doorstroming naar het Hoger Onderwijs.

Donderdag 22 juni komen deze zelfde onderwerpen aan de orde. De schooltypen zijn dan echter MAVO-, HAVO- en VWO-scholen.

Premier voor tv en Radio Kelkboom

ORANJESTAD — Van de perschef van de premier, Franklin Oduber, wordt vernomen dat premier Nelson Oduber zondagmorgen om elf uur voor Radio Kelkboom en maandagavond om half acht voor TeleAruba zich tot de bevolking van Aruba zal richten. Het extra programma voor TeleAruba zal een half uur duren.

■ *ORANJESTAD — Honderden mensen hebben gistermiddag ten huize van de familie Mansur afscheid genomen van Elias Mansur, die eergisteren op 87-jarige leeftijd na een welbesteed leven overleed.*

Onder de velen bevonden zich waarnemend gouverneur mr Maximo Croes, leden van de ministerraad, Statenleden en vertegenwoordigers uit alle lagen van de bevolking. Een grote delegatie van de internationale Philip Morris-organisatie was eveneens aanwezig.

Kort na vier uur vertrok de droeve stoet uit huize Mansur (zie foto), voorafgegaan met tientallen auto's met bloemen, naar de Sint Franciscuskerk waar afscheid werd genomen voordat de overledene op de katholieke begraafplaats ter ruste werd gelegd.

De enorme belangstelling bewees weer eens het grote verlies dat niet alleen de familie Mansur, maar geheel Aruba door zijn heengaan geleden heeft.

O.A. Quandt adjudant van gouverneur Tromp

ORANJESTAD — De huidige adjudant van gouverneur Felipe Tromp wordt eind van deze maand overgeplaatst naar Curaçao. Kapitein Hensy Beaujon wordt daar belast met een functie in de staf van de commandant Zeemacht Caribisch gebied. Als adjudant van de gouverneur wordt hij opgevolgd door de eerste luitenant der mariniers, O.A. Quandt.

Deze dient nu in de Marinierskazerne Savaneta. Zoals bekend heeft de huidige directeur van het kabinet, mr Lou Hillen, per 15 augustus aanstaande de functie van plaatsvervangend griffier van de Tweede Kamer der Staten Generaal aanvaard. Hillen zal onder andere belast worden met het griffierschap van de Vaste Commissie voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken. Zoals de Amigoe reeds berichtte, wordt hij als directeur van het kabinet opgevolgd door mr B. Nieuwenhuizen.

Donderdag 29 juni wordt ten gouverneurs huize afscheid van Hillen en Beaujon genomen.

ORANJESTAD — Aruba heeft het beslist niet slecht gedaan in de 'Open USA' tafeltenniskampioenschappen tussen internationale tafeltennisreuzen.

Bij de dames behaalde Suzette Kock in de categorie 'foreign women' de tweede plaats, terwijl Marian Soloagnier achter haar op de derde plaats volgde.

In de categorie 'foreign men' eindigde Franklin Lopez onder de eerste acht, terwijl Andy Gomes, Mario Croes en Shannon Rollock alle drie onder de eerste zestien waren.

De delegatie keerde gisteren op Aruba terug.

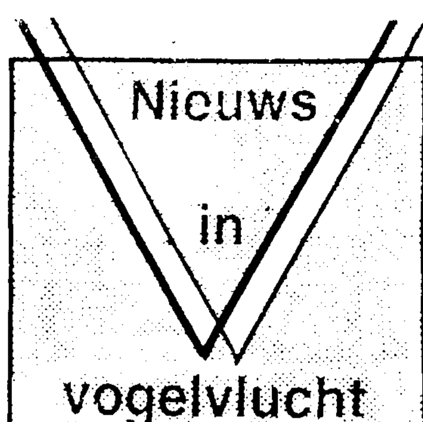
Dief krijgt nog laatste kans
Voorwaardelijke straf in ongedekte cheqezaak

ORANJESTAD — De vrouw A.M. werd vrijdag veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van drie weken met een proeftijd van drie jaar. Zij had in de maand maart ongedekte cheques uitgeschreven ter waarde van tweeduizend florin.

Volgens raadsvrouwe mr Carol Sint Jago-Francis werd M. op 17 maart op haar werk aangehouden. Haar cliënt had van de bank nooit een brief gekregen, dat zij niet over voldoende fondsen beschikte. Derhalve kan er geen sprake zijn van falsificatie, aldus mr Sint Jago.

De officier van Justitie dacht er anders over en eiste een geldboete van 250 florin, terwijl de rechter er een voorwaardelijke straf van maakte, omdat een geldboete de beklaagde, die haar werk verloren had, in nog grotere financiële problemen zou kunnen brengen.

De man R.R. kreeg een gevangenisstraf van drie maanden opgelegd. Hij stond terecht wegens diefstal van een hoeveelheid zinkplaten van de SEPA Ranch en inbraak in Centro di Barrio Brazil. De eis van de officier was vier maanden gevangenisstraf doch de rechter maakte er drie maanden van omdat hij R. een allerlaatste kans wilde geven.

WARSCHAU - Premier Rakowski van Polen heeft voorafgaande aan de verkiezingen van zondag de Communistische partij een hart onder de riem gestoken. Zondag is de 2e stembusronde. Hij noemde de overweldigende verkiezingszege 2 weken eerder van Solidariteit een tijdelijke terugslag. Op 9 na werden alle Solidariteits- kandidaten gekozen. In de senaat behaalde het 92 van de 100 zetels. Deze slechte bui zal overgaan aldus Rakowski. Solidariteitsvoorzitter Walesa vindt dat zijn vakverbond nog niet klaar is voor het dragen van regeringsverantwoordelijkheid in bv een coalitie met de Communisten. Hij verklaarde dit aan het Westduitse blad Spiegel.

*****

OOST BERLIJN - Een Oostduits vliegtuig met meer dan 100 mensen aan boord vloog zaterdag in brand na een mislukte poging om te stijgen van het Oostberlijnse vliegveld Schonefeld. Daarbij vielen zeker 5 doden en 12 gewonden. Het zou vertrekken naar Moskou.

*****

BRUSSEL - De Belgische arts Cools is vrijgekomen zonder dat er enige andere tegenprestatie van Belgische zijde tegenover stond. Aldus Buitenlandse handel- minister Urbain. Daarbij is medewerking verleend van Libische kant. Zijn collega minister Tindemans die Buitenlandse zaken behartigt is nog steeds boos dat hem de eer is ontgaan de zaak tot een goed einde te hebben geleid.

*****

JERUZALEM - In de bezette Gazastrook schoten Israelische soldaten vrijdag 3 Palestijnen dood en verwondden er 40. Bij een begrafenisplechtigheid braken er onlusten uit waarbij 2 doden en 31 gewonden vielen. In de stadsgevangenis brak een opstand uit omdat men gedetineerde familieleden niet kon bezoeken.

*****

PRETORIA - Massaal zijn in Zuidafrika door de zwarten de Soweto- opstand en zijn slachtoffers herdacht met een staking. Een miljoen bleven er thuis van hun werk. De regering had geweigerd een vrije dag uit te roepen voor de herdenking. De straten in de zwarte woonwijken lagen er uitgestorven bij en winkels en bedrijven bleven dicht.

*****

AMSTERDAM - De slotkoers van de dollar in Amsterdam was 2,2425 gulden tegen 2,2845 gld donderdag. Dit lagere koerspeil was al donderdagavond in New York bereikt. Een reeks Europese Centrale banken was tussenbeiden gekomen. De VS- consumentenprijzen zijn in mei met 0,6 % gestegen na een stijging met 0,7 % in april. Men had voor mei 0,5 % verwacht. Vooral de componenten energie en levensmiddelen waren oorzaak van de stijging. Het aantal in aanbouw genomen woningen in mei is met 2,1 % afgenomen tot het laagste niveau sinds dec.82. De vermindering in april is herzien van 2,7 tot 5 %. Het aantal nieuwe bouwvergunningen in mei steeg met 0,1 %. De Dow Jones index in Wall Street steeg met 11,58 punten naar 2486,39. Men verwacht een koersstijging bij het aflopen van een aantal termijn- contracten.

*****

WASHINGTON - De VS- coordinator van de drugs- bestrijding Bennett heeft geen morele bezwaren tegen het onthoofden van drugshandelaren, zo zei hij tegenover CNN. Hij vindt een van de grootste problemen ' het feit dat hetgeen we tegen de drugshandelaren doen moreel in geen enkele proportie staat tot de aard van de overtreding die zij hebben begaan'. Zo stelde hij vast.

*****

WASHINGTON - VS- president Bush handhaaft Rowny (72) als zijn speciale adviseur inzake wapen- beheersing. Hij wordt als een der beste experts op dit gebied gezien. Hij heeft de rang van ambassadeur en loopt nu al 20 jaar mee als wapen- onderhandelaar.

*****

LISSABON - Het conflict in Mocambique moet via de dialoog worden opgelost, waaraan ook Zuidafrika als Afrikaans land moet kunnen deelnemen, aldus het Mocambiqueverzet RENAMO, dat gesteund wordt door ZA. Hiertoe werd besloten tijdens het 1e Renamo- congres onlangs.

*****

DEN HAAG - De relaties tussen Nederland en Kuwayt staan sinds begin dit jaar op een laag pitje wegens een slepend conflict over een mijoenenvordering van Den Haag. Aanvankelijk was het een vordering van het staalbedrijf Holandia Kloos, welk bedrijf 1 hangar had gebouwd voor Kuwayt Airways. Hollandia Kloos had de aanneemsom via de Nederlandsche credietverzekerings- maatschappij bij de Nederlandse staat herverzekerd. Pogingen om de zaak op te lossen leverden niets op.

*****

...het moment dat dr P. Lamping (midden) de cheque in ontvangst neemt van F. Swaak (l). De gevolmachtigde minister Edsel Jesurun kijkt glimlachend toe (r).

PARIJS - Frankrijk en de SU hebben een voorstel ingediend voor een 'gemeenschappelijk rechtsgebied' in een Europa van de rechtstaten. De beide landen dienden hun voorstel vrijdag in op de Mensenrechten- conferentie in Parijs. Zij verklaren zich bereid een vergelijkende analyse te maken van de rechtsbedeling en de wetgevende, uitvoerende en rechterlijke instellingen in de 35 deelnemende landen.

Steun bedrijfsleven Vriendengenootschap

DEN HAAG — Dat ook het Antilliaans Bedrijfsleven de doelstellingen van het jonge Vriendengenootschap Nederland-Nederlandse Antillen volledig onderstreept en ondersteunt, blijkt duidelijk uit het feit dat reeds vele commerciële instellingen als sponsor voor het genootschap zijn opgetreden.

Zo werd op 1 juni ten kantore van gevolmachtigde minister Edsel Jesurun door mr F. Swaak, vertegenwoordiger van de Maduro & Curiels Bank in Nederland aan de penningmeester van het genootschap, dr P. Lamping, een cheque aangeboden ter waarde van tienduizend gulden. Hierbij was tevens aanwezig H. Lambers, adviseur van de Maduro & Curiels Bank.

In zijn korte dankwoord drukte dr Lamping, mede namens het bestuur van het genootschap zijn erkentelijkheid uit voor het vertrouwen, dat de directie van de Maduro & Curiels Bank met deze donatie in het jonge genootschap heeft weten te stellen. Ook andere commerciële instellingen in de Antillen en in Nederland hebben door donaties hun daadwerkelijke ondersteuning van de doelstellingen en hun vertrouwen in de daadkracht van het genootschap doen blijken.

Om echter de doelstelling op optimale wijze te kunnen realiseren en slagvaardig en efficiënt te kunnen functioneren, is veel vrijwilligerswerk maar ook voldoende financiële middelen onontbeerlijk. Naast de contributie van de leden zullen ook steeds donaties van sponsors noodzakelijk blijven.

De lijst van sponsors: Citco Bank Nederland nv, Citco Nederland bv, Curaçao Ports Authority nv, Curaçao Port Services nv, Hudig en Langeveld, Maduro & Curiels Bank nv, Mijnmaatschappij Curaçao nv, KPMG - Klynveld Kraayenhof & Co. Curaçao, Sarva - Syntex Nederland bv.

ONTSLAGEN OP CUBA

■ *HAVANA - Minister Diocles Torralbas (zie foto) van Transport in het kabinet van president Fidel Castro van Cuba is van zijn post ontheven wegens zijn 'persoonlijke gedrag'. Ook generaal Arnaldo Ochoa die de leiding heeft gehad over de Cubaanse troepen in Angola is aan de kant geschoven. Officieel wegens betrokkenheid bij een groot corruptie- schandaal. Maar in beide gevallen zou ook hun voorkeur voor het doorvoeren van Michail Gorbatsjovs perestrojka een rol gespeeld hebben. Daarvan moeten Fidel Castro en zijn medestanders niets hebben. De zuivering zou ook hebben toegeslagen onder nog meer militaire leiders op Cuba. (AVP/ satellietfoto)*

Cuba: drugs-schandaal

HAVANA - Volgens het Communistische partijblad Granma zijn militairen en ambtenaren van het ministerie van Buitenlandse zaken wegens corruptie en drugssmokkel gearresteerd. Ook de onlangs ontslagen generaal Arnaldo Ochoa zou bij de drugssmokkel zijn betrokken. Hij werd aanvankelijk aangehouden wegens de illegale handel in suiker met Angola. Onder de aangehoudenen zijn burgers en zeker twee hoge leger- officieren onder wie een brigadegeneraal en vier andere officieren. Er zijn er bij die medeplichtig zouden zijn met Ochoa en weer anderen die handlangers waren van de eerder ontslagen minister Diocles Torralba. Volgens Granma is er geen verband tussen de zaken Ochoa- en Torralba. Laatstgenoemde werd wegens zijn persoonlijke gedrag ontslagen.

LONDEN - Engeland wees vrijdag 3 Iraniers uit: 2 studenten en 1 zakenman. In maart wees Londen al 17 Iraniers de deur, een paar dagen nadat de banden waren verbroken wegens het doodvonnis tegen de Satansverzen- auteur Rushdie. Teheran zette toen 18 Britten de deur uit.

Antilliaanse kunst in Sea Art Quarium

GEDURENDE drie dagen heeft het Seaquarium een functie bijgekregen. U kunt er niet alleen vissen bewonderen, maar directeur Jacques Visser heeft het seaquarium omgetoverd in een Art-Gallery. Negentien plaatselijke kunstenaars exposeren hier hun werk, waarbij de inrichting van de tentoonstelling wordt opgesierd door bonsai-boompjes en planten. Lopend tussen de aquaria kom je schilderijen tegen, beelden, houtsculpturen, foto's en keramiek. De afwisseling wordt niet alleen veroorzaakt door de gevarieerdheid der technieken, maar ook door het verschil in vormgeving, onderwerpkeuze, kleurkeuze en ook kwaliteit van het getoonde werk.

De meeste kunstenaars hebben zo'n keuze gemaakt dat de bezoeker een goed idee kan krijgen van hun werk. Enkelen hebben hun keuze aangepast aan de plaats van de expositie, zoals Asyla ten Holt die schilderijen van koralen, krabben en sponzen ophing en John Baselmans met zijn heel fijne, knappe tekeningen van zeedieren. Van John Baselmans hangen er ook twee grotere pastels, een van een gevel, en een van een oven.

PEEPSHOW

Boten en visverkopers nemen ook een ruime plaats in, evenals, met het oog op de toeristen?, de landhuizen en straatjes van Otrobanda. Luigi Pinedo zorgt zelfs voor een peep-show met twee 'schilderijtjes' van elk een vierkante centimeter groot.

Twee leerlingen van Dineke van der Geest, Eddy Baetens en Max Ghering, exposeren hier in het seaquarium voor de eerste keer. Al is de invloed van Dineke merkbaar, ze laten zien dat ze toch hun eigen weg zoeken. Wat me opviel is dat er voor zo'n breed overzicht van kunstenaars maar weinig abstract werk hangt: een enkel schilderij van Babs den Brabander, 'Ultimate Nature', een mooie compositie in felle kleuren, en wat sculpturen en olieverfschilderijen van Dineke van der Geest. Wel is een overgang van abstract naar figuratief of andersom, te vinden. Dat komt naar voren in bijvoorbeeld het werk van Wilson Garcia. Hij heeft op deze expositie vijf schilderijen hangen, waarvan 'Unidat' met zijn blauw-roze overgangen een nieuwe weg toont, een weg die Wilson Garcia verder wil onderzoeken.

VERRASSING

Het werk van Elis Juliana is niet vaak op een expositie te vinden. Toch herkent ieder onmiddellijk zijn fijne pentekeningen, vaak met een vergrootglas gemaakt, die hij ook gebruikt als illustraties voor zijn boeken. De grote verrassing op deze tentoonstelling is het werk van Philippe Zanolino. Zanolino is een Fransman die al enkele jaren op Curacao woont, maar tot nu toe geen expositie van zijn werk heeft gehouden, al was er wel wat werk van hem te koop bij Gallery 86. Zanolino exposeert in het seaquarium met twee grote olieverfschilderij[en], de een pointillistisch, [de] ander wat minder fi[jn], maar beide kleurcom[po]sities, waarin door e[en] veelheid van kleuren [in] detail een groter geh[eel] ontstaat, waardoor de o[or]spronkelijke kleuren we[g]vallen en samen e[en] nieuwe kleureenheid v[or]men. Op dat geheel he[eft] de lichtval een gro[te] invloed. Vandaar dat h[et] werk een plaats heeft gek[re]gen waar het licht ove[r]dag door de achterka[nt] van het doek, zijn in[vl]oed op de voorkant k[an] uitoefenen. Bij e[en] beschrijving van een te[n]toonstelling waara[an] zoveel kunstenaars me[e]doen, kun je niet ied[er]een noemen en daardo[or] doe je altijd een aant[al] mensen tekort. Ik de[nk] in dit geval aan de bot[en] van Annemiep van Olth[et]ten, het felle geel van Ph[i]lip Rademaker, h[et] kistje van Betty va[n] Lange, de foto's va[n] Ellen Spijkstra, de vro[u]wen en meisjes van Ho[r]tence Brouwn, de blo[e]men van Adelheid Augu[s]tus, de straten va[n] Ronald Schotborgh en [de] verkoopsters van Jean Gi[ri]gori.

KEUS

Ik moest een ke[us] maken, zoals Jaques Vi[s]ser een keus maakte, to[en] hij deze tentoonstelli[ng] opzette. Want niet al[le] kunstenaars van Cur[a]cao zijn op deze exposit[ie] terug te vinden. Somm[i]gen zijn wel gevraagd m[ee] te doen, maar hebben ge[en] werk gebracht, andere[n] zijn niet gevraagd. W[at] de criteria voor het w[el] of niet uitnodigen om m[ee] te doen, waren, weet [ik] niet. Ik kreeg de indru[k] dat het tamelijk willeke[u]rig was. De een brac[ht] de ander mee. Directe[ur] Jaques Visser is zelf e[rg] enthousiast over de exp[o]sitie. Voorlopig blijft h[et] werk maar drie dagen ha[n]gen, omdat dit nog ee[n] experiment is. Het is no[g] niet duidelijk in hoever[re] de wind en het zout[e] water de kunstwerken aa[n]tasten. Als deze expos[i]tie een succes is zal h[ij] proberen het werk no[g] een paar dagen langer [te] laten hangen. Oo[k] maakt hij al plannen vo[or] volgende exposities, o[ok] van eenmansexposities.

KINDERZIEKTES

Het seaquarium is ee[n] mooie expositieruimt[e] waarin de verschillend[e] kunstwerken goed tot hu[n] recht komen. 's Avond[s] mogen sommige spotjes wat sterker zijn, maar da[t] zijn kinderziektes die mak[ke]lijk verholpen kunnen worden. Ik hoop wel dat er een volgende keer wee[r] aan de planten gedacht wordt, die deze expositie een bijzondere sfeer geven. De expositie in het sea-aquarium blijft in ieder geval te bezichtigen tot en met zondag. De deelnemende kunstenaars zijn :Jean Girigori, R.Schotborgh, Adelheid Augustus, John Baselmans, Annemiep Olthetten, Asyla ten Holt, Dineke van der Geest, Max Ghering, Eddy Baetens, Babs den Brabander, Ellen Spijkstra, Wilson Garcia, Hortence Brouwn, Philip Rademaker, Betty van Lange, Elis Juliana, Luigi Pinedo en Philippe Zanolino.

Nel Casimiri

Belg in Libanon vrijgelaten

SIDON - De Belgische arts Jan Cools is dertien maanden na zijn ontvoering in Libanon vrijgelaten. De 32- jarige Cools werd vanmorgen (donderdag) overgedragen aan leider Mustapha Saad van de militie van het Volksbevrijdings- leger PLA van Sunnitsche Moslims, die Sidon beheerst. Kort daarop arriveerden bij Saad een paar Belgische functionarissen om Cools verder te begelei[den]. Cools was werkzaam als [ver]pleger in de Noorse hul[p]mie voor Palestijnse vluc[hte]lingen. Hij werd op 21 [...] 1988 ontvoerd nadat hij [het] Palestijnse vluchtelingenk[amp] Rashidiyen in zuid- Liba[non], waar hij werkzaam was, verlaten. Hij werd ontvo[erd] door een groep die zich [...] daten van de waarh[eid] noemt.

Major League Baseball

NTRO DEPORTIVO KORSOU
vembad)
opend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur;
sdag- en donderdagmorgen gesloten.

WLEN
amacor Bowling Club, Chuchu-weg)
eningstijden: maandag t/m donderdag n 17.00- 02.00 uur; vrijdag en zaterdag n 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf .00 uur.

HAAKVERENIGING CURAÇAO
ust & Burgh)
ere maandagavond om 20.00 uur gelegenheid tot schaken.

HAAKVERENIGING JANWE
entro di Bario Janwé)
e zaterdag van 09.00-13.00 uur uur aakles en -training voor de jeugd vanaf 7 23 jaar.

ARATE
uraçao Karate Bond)
.00 uur 12e individuele senior- kampioenschappen - sportzaal Sentro Deportivo rsou.
vens demonstratie door de Japanse eester Sensei Tatsuo Suzuki (8e dan).

SEBALL
A-klasse)
.00 uur Groot Kwartier Stars vs Blue wks;
.30 uur Royal Scorpions vs Santa Maria ates - Sentro Deportivo Kòrsou.

*****

NDAG
ETBAL
ederashon Futbòl Kòrsou)
.00 uur Juventut Westpunt vs Vesta;
.00 uur SUBT vs Scherpenheuvel - Sentro portivo Kòrsou.

OFTBALL
iga Amistat)
.00 uur Cheprok vs Bols;
.00 uur Aguilas vs Veteranos;
.00 uur Luvac vs Awa Limpi;
.00 uur Nos ku Nos vs Bati Bala - Suvek park.

*****

BASEBALL-COMPETITIE AA-KLASSE
Clemencia vs Clemencia

Sorpresa behoudt kansen op tweede ronde

WILLEMSTAD — Met zijn vijfde overwinning van het seizoen heeft Sorpresa / Robby's Lottery uitzicht gekregen op kwalificatie voor de tweede fase van de AA-klasse baseball-competitie, waarin de nummers 1 tot en met 6 tegen elkaar zullen uitkomen. Dit resultaat werd donderdagavond met de score 4-3 behaald tegen Sta Rosa Indians / Mennen Speedstick dankzij een iets grotere daadkracht en een uitstekend optreden van pitcher Nestor Clemencia.

Twee Clemencia's stonden donderdagavond tegenover elkaar gedurende het grootste gedeelte van de partij. Winnaar Nestor Clemencia, die reeds in de eerste inning starter Aldrin Visser verving en Orsendo Clemencia, die voor Indians opende en de eerste zes innings voor zijn rekening nam.

De Sorpresa-werper had meer succes dan zijn naamgenoot. Zijn entree was al opmerkelijk. Op het moment dat hij Visser verving, had de Sta Rosa-ploeg reeds een voorsprong van 1-0 en nog twee lopers op de honken zonder outs. Met tweemaal drieslag redde Nestor Clemencia zijn team zonder verdere schade uit deze moeilijke situatie.

Zijn aandeel in de zege bleef overigens niet alleen bij het heuvelwerk. In de derde inning zorgde hij namelijk voor de gelijkmaker met een homerun tussen het linker- en middenveld. Sorpresa nam in deze inning ook de leiding op vierwijd en een aangooifout van de andere Clemencia.

Indians trok in de vijfde slagbeurt de score recht op een honkslag van Sharnold Adriana en een fout van shortstop Dudley Sanchez maar werd in de zesde al weer voorbijgestreefd door de ploeg van manager Melvin Rozendaal. Avalon Hueck en Hubert Peroze waren allebei goed voor een tweehonkslag (3-2) waarna Gilford Schmidt nog een punt produceerde met een honkslag (4-2).

Dit betekende ook het einde van het optreden van Orsendo Clemencia, die vervangen werd door Rupert Straker. Deze kweet zich overigens opnieuw op uitstekende wijze van zijn taak als reliefpitcher.

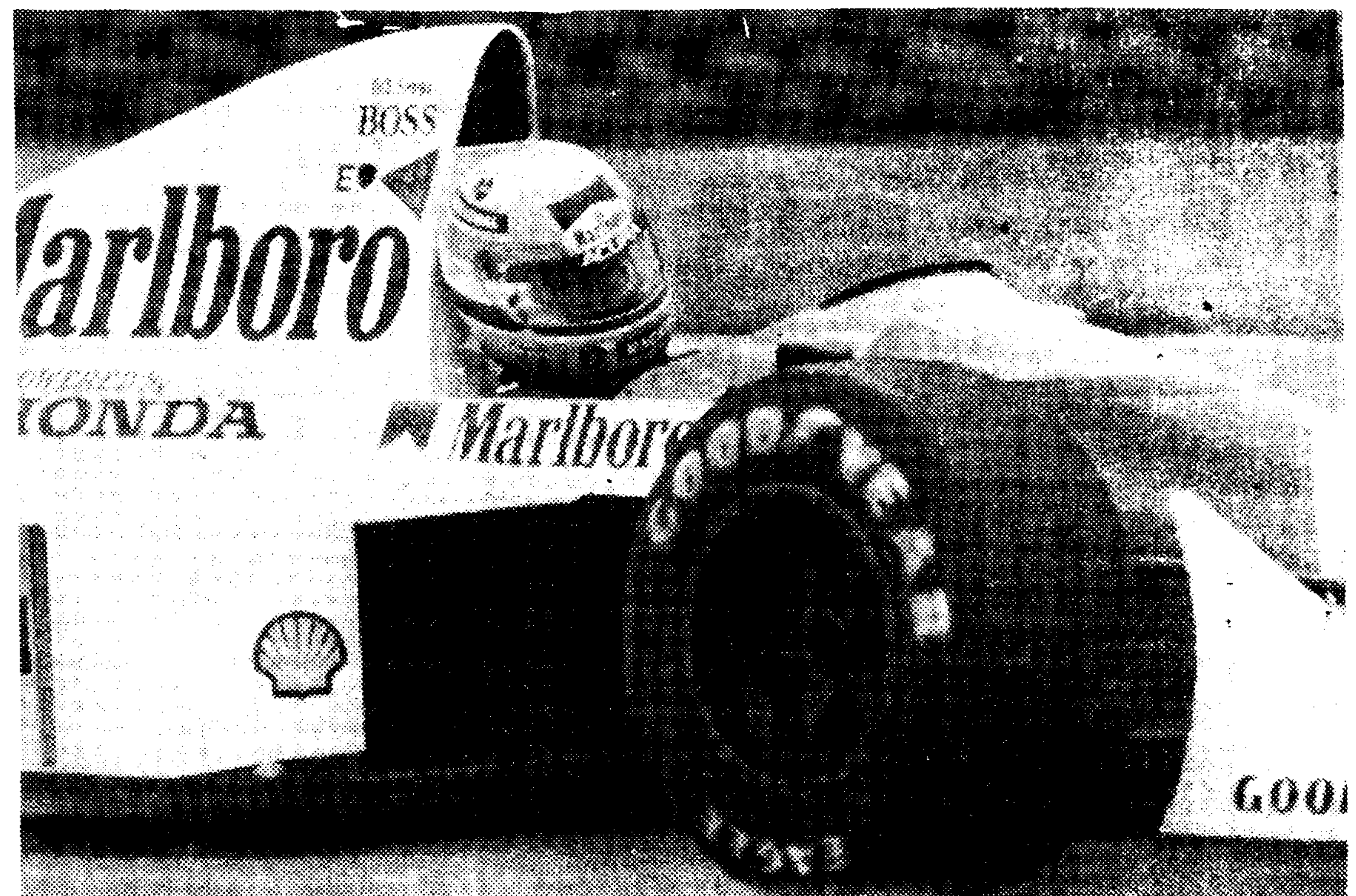
Dit laatste gold ook voor Ernesto Marks, de tweede wissel van sorpresa, die in de tweede helft van de zesde inning Nestor Clemencia te hulp moest komen. Dit na twee vrije lopen, een honkslag van Ronnie Inesia en een derde Sta Rosa-run. Marks zorgde er echter voor dat het bij dat ene punt bleef en hield de Sta Rosa-ploeg verder op nul in de resterende slagbeurten.

De eindcijfers waren respectievelijk 4-7-3 voor Sorpresa en 3-4-6 voor Indians. Sorpresa verbeterde met de overwinning zijn record. Nu staat de ploeg op 5-6 en heeft daarmee een positie verworven die perspectieven biedt op plaatsing voor de volgende ronde welke zal gaan tussen de nummers 1 tot en met 6 van de eerste competitieronde.

Indians neemt nog steeds een tweede plaats in met een record van 8-4 en een achterstand van 2 1/2 wedstrijd op koploper Sta Maria Pirates.

*****

Ayrton Senna in training snel

MONTREAL - De Braziliaanse Formule-1 wereldkampioen Ayrton Senna aan het stuur van zijn McLaren Honda V-10 tijdens de kwalificatie-ronden voor de Grote Prijs van Canada. Senna had de op een na snelste ronde, achter zijn stalgenoot, de Fransman Alain Prost.
Beide heren staan zondag op pole-positie aan de start.

Short - Ehlvest zet voor zet

ROTTERDAM - De partij tussen Short en Ehlvest, welke door de Brit werd gewonnen had het volgende zettenverloop:
1. e2-e4 c7-c5; 2. Pg1-f3 d7-d6; 3. d2-d4 c5xd4; 4. Pf4xd3 Pg8-f6; 5. Pb1-c3 a7-a6; 6. Lc1-e3 e7-e6; 7. f2-f3 Pb8-c6; 8. g2-g4 Lf8-e7; 9. Dd1-d2 0[0; 10. 0-0-0 Pe6xd4; 11. Le3xd4 Pf6-d7; 12. h2-h4 b7-b5; 13. g4-g5 Ta8-b8; 14. Lf1-h3 Dd8-c7; 15. g5-g6 h7xg6; 16. h4-h5 Pd7-e5; 17. h5xg6 f7xg6; 18. Lh3-g4 b5-b4; 19. Ld4xe5 d6xe5; 20. Pc3-e2 Tb8-b6; 21. Kc1-b1 a6-a5; 22. Pe2-c1 Tf8-d8; 23. Pc1-d3 a5-a4; 24. Dd2-h2 Le7-f6; 25. f3-f4 e5xf4; 26. e4-e5 Lf6-g5; 27. Dh2-h7+ Kg8-f7; 28. Lg4-h5 g6xh5; 29. Dh7xh5+ Kf7-g8; 30. Td1-g1 Lc8-b7; 31. Dh5-h7+ Kg8-f8; 32. Tg1xg5 Dc7-f7; 33. Th1-h4 Td8-d4; 34. Th4-g4 g7-g6; 35. Dh7-h8+ Df7-g8; 36. Dh8-h4 b4-b3; 37. Tg5xg6 b3xc2+; 38. Kb1-c1.
Zwart geeft op.

Timman alleen op tweede plaats

Anatoli Karpov verwezenlijkt doelstelling in Rotterdam

OTTERDAM - Karpov is het wereldbeker schaaktoernooi in Rotterdam met ts moois bezig. Vrijdag haalde hij in de elfde onde zijn vijfde overwinning. Van een minuscuul oordeeltje vlocht hij met it tegen Joesoepov op ergaloze wijze een winnende stelling.

Door de overwinnig kwam e oud-wereldkampioen op 7 uit 9. Hij had voor het toernooi in de havenstad een koers uitgestippeld voor de score van 10,5 uit 15. Daarmee zou hij in september in het slottoernooi in Zweden onder exact dezelfde condidities van start gaan als rivaal Kasparov. Zes ronden voor het einde heeft het er alle schijn van dat hij zijn doelstelling zal overtreffen, waardoor hij in Zweden een ideale uitgangspositie zal verwerven.

Tegen Joesoepov was de Moskoviet ouderwets op dreef. Dec wonderbaarlijke ontsnapping tegen Short betekende voor de Rus een nieuwe inspiratiebron. In de ruilvariant van het orthodox damegambiet stond wit voortdurend een tikkeltje beter. In hevige tijdnood verloor Joesoepov op de 37e zet een pion. Hij zag het kleinood nooit meer terug. Het verlies van de voorbode vormde de basis voor de nederlaag. In het eindspel met de dame en toren wikkelde Karpov technisch bedreven af. Na 58 zetten gaf de 'Muur van de Oeral' zich over.

JAN TIMMAN

Jan Timman nestelde zich alleen op de tweede plaats. De Amsterdammer veroverde voor de vierde keer de volle winst. Met wit versloeg hij Salov in 63 zetten. De duels tussen de twee zijn sedert de tweekamp in het kandidaten toernooi in het Canadese Saint John, dat Timman in de slotpartij winnend afsloot, altijd scherp en uitputtend. Zo ook in Rotterdam.

De eerste dertien Dame-Indische zetten vlogen uit de vingers van beide grootmeesters. Wit had ruimtelijk overwicht en het loperpaar. Zelfs een witte dubbelpion verbloemde het voordeel niet. Kort voor de eerste tijd controle forceerde Timman een doorbraak in het centrum. Met zijn 37e zet ruïneerde hij de zwarte satelling. Zwart probeerde de opmars van de witte h-pion te stuiten door een stukoffer. Het had slechts een tijdelijk effect. Wit bereikte een technisch gewonnen stelling, die door Timman vlekkeloos werd uitgebuit.

*****

VOETBAL / MILAAN - AC Milan heeft in eigen stadion Sampdoria verslagen met 3-1 in de Italiaanse strijd om de Super Cup, een duel tussen de beker- en landskampioen van vorig jaar. Vialli opende voor Sampdoria de score, maar Rijkaard maakte nog voor rust gelijk. Na rust zorgde eerst Mannari voor een 2-1 voorsprong, alvorens Van Basten vlak voor tijd een strafschop verzilverde.

*****

VOETBAL / GLASGOW - De laatste acht van het wereldkampioenschap voetbal voor nationale jeugdteams (tot 17 jaar) heeft de laatste acht bereikt. De volgende ploegen strijden om een plaats in de halve finales: Bahreyn - Brazilië; DDR - Schotland; Nigeria - Saudiarabië; Portugal - Argentinië.

*****

Grote namen laten het geheel afweten

HOUSTON - De Amerikaanse atletiek- kampioenschappen zijn in Houston begonnen met slechts twee winnaars van gouden Olympische medailles op de deelnemerslijst. Tot de afwezigen behoren Jackie Joyner-Kersee, André Phillips, 'Butch' Reynolds en Greg Foster, maar ook Carl Lewis, Joe Deloach en Steve Lewis, Edwin Moses, Renaldo Nehemiah en Evelyn Ashford.

Een deel van de afwezigen is geblesseerd, Carl Lewis en Deloach hebben moeilijkheden met de atletiekbond TAC, anderen hebben geen belangstelling, zoals Jackie Joyner-Kersee, die vermoeid is en Nehemiah, waarschijnlijk met vakantie in Spanje.

De Amerikaanse kampioenschappen zijn de toets voor de wereldbekerstrijd in september in Barcelona, waar de Verenigde Staten dus vrijwel zeker met zijn tweede keus zal zijn vertegenwoordigd.

Olympisch horden-kampioen Roger Kingdom veroordeelde de afwezigheid van een groot aantal van zijn collega's. 'Er worden meningsverschillen met de TAC uitgevochten, maar in feite verbrandt men zijn eigen schepen. Het is een slechte zaak voor onze sport.'

Doordat de wind gunstig en vooral stevig waaide, kwamen er geflatteerde tijden op de klokken zoals de 13,28 seconden voor Kingdom op de 110 meter horden. Ook Tananjalyn Stanley (100 meter horden in 12,83), Baron Council (100 meter in 9,98), Esther Jones (110 meter in 11,07) en Floyd Heard (200 meter in 20,15) profiteerden in de kwalificaties van de gunstige wind.

De enige finale op de eerste dag werd gewonnen door Nan Davis, die de 10 kilometer liep in 32 minuten, 34,59 seconden voor Colette Murphy (32.54,86) en Judy Chamberlin (32.56,06).

*****

Surprise-zeil wedstrijden

WILLEMSTAD — Zondag 18 juni worden er weer catamaran-wedstrijden georganiseerd op het Spaanse Water. Juist omdat op dit moment de wind weer op een echte passaat lijkt en de kracht zodanig is dat de Curaçaose catamaran-zeilers echt tot hun recht kunnen komen, zullen de uitgestelde Surprise-wedstrijden verzeild worden.

De organisator, Watersport Vereniging Jan Sofat, heeft wederom een aantrekkelijk parcour uitgezet op het Spaanse Water. Indien er zeer rustig weer heerst zal een gedeelte van de wedstrijd op buitenwater gezeild worden.

Er zijn voor aanstaande zondag twee wedstrijden gepland. De eerste start zal om 11.30 u plaatsvinden en de tweede om 14.30 u. inschrijven is mogelijk tot 11.00 u zondagmorgen op de WSV Jan Sofat. De uitreiking van de Surprise-prijzen zal rond 17.00 plaats vinden.

Alleen nog Australië

Grote kansen Oranje op Champions Trophy

WEST-BERLIJN - Nederland heeft een ideale uitgangspositie verworven om zich als drievoudig winnaar van het toernooi om de Champions Trophy naast Pakistan, Australië en de Bondsrepubliek te schaen.

Niet alleen werd vrijdag tegen India de vierde achtereenvolgende zege behaald, de ruime score (4-1) en het feit, dat Australië nog moet optornen tegen een geladen Westduits team, betekenen hoogstwaarschijnlijk, dat Oranje aan een gelijkspel voldoende zal hebben voor de winst in het prestigieuze toernooi. Eerder bracht Nederland de Champions Trophy in 1981 uit Karachi mee naar huis, om een jaar later in Amstelveen opnieuw eerste te worden.

Het succes in West-Berlijn, waar opnieuw hooguit 500 bezoekers kwamen, komt net zo onverwacht als acht jaar geleden. Toen trok coach Wim van Heumen zonder al te veel illusies met een sterk verjongde ploeg naar Pakistan, waar de ene na de andere gerenommeerde tegenstander werd verslagen met imposante scores als 7-4 tegen Engeland en 7-5 tegen Australië.

Van die lichting is alleen Diepeveen, nu recordhouder met 232 interlands, overgebleven. Litjens en reservedoelman Claushuis zijn ook in Berlijn, maar als bestuurslid en sponsor.

Nederland, gesteund door het voltallige bondsbestuur en een groot aantal sponsors, had drie kwartier nodig om India over de knie te krijgen. Na een voorzichtig begin namen de Indiërs, zo goed begonnen met een zege op de Westduitsers, maar daarna ingestort in de veertiende minuut plotseling de leiding door een tip-in.

'Het was de enige kans die we weggaven', zou een stralende coach Jorritsma na afloop zeggen. Bovenlander herstelde het evenwicht vanuit een strafcorner. Dezelfde specialist op strafcornergebied knalde ook de tweede er in. Diepeveen zorgde na een zeldzame solo voor 3-1. Van 't Hek zorgde met een tip-in voor 4-1 en tevens voor de grootste overwinning in de hockey-historie op Inida.

Nederland speelt zijn laatste wedstrijd tegen Australië. In dat duel wordt waarschijnlijk beslist over zilver of goud. Zilver is in ieder geval al zeker.

MENSEN

De Argentijnse gekozen president Carlos Menem, danst de tango met de actrice Beba Bidart tijdens een programma van een particulier televisiestation tijdens de uitzending van het populaire programma GRANDE VALORES DEL TANGO.

* * * * *

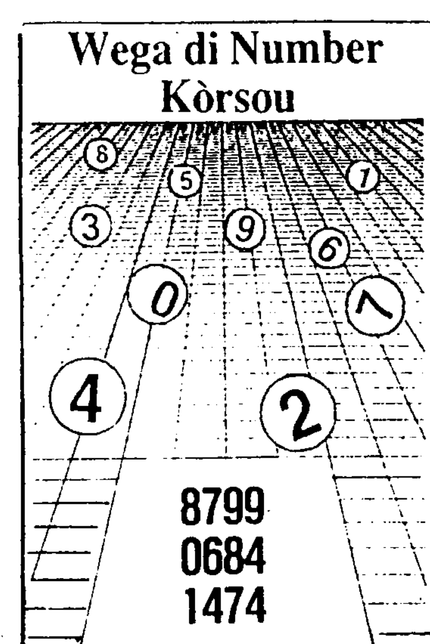
Aan de Academie voor Lichamelijke Opvqeding (AL)) in Tilburg is voor het eerst een diploma uitgereikt aan een lichamelijk gehandicapte student. Dat gebeurde door staatssecretaris Ginjaar-Maas (Onderwijs), aan de 24 jarige Ellen de Lange. Als gevolg van een auto-ongeluk op driejarige leeftijd, zit De Lange sinds haar prille jeugd in een rolstoel.

* * * * *

Zij was als zwemster aanwezig op de Paralympics in Arnhem, op het onderdeel rolstoelbasketbal nam zij deel aan de Paralympics in 1984 in Engeland en als tennisspeelster was zij aanwezig in Seoul. De 24-jarige studente is afgestudeerd als bewegingsdeskundige voor lichamelijk gehandicapten, een vrijes tudierichting van de ALO. Alvorens de diploma-uitreiking kon plaatsvinden, moesten De Lange en andere bezoekers/rolstoelers de trap naar de sportzaal worden opgehesen, want het academiegebouw is in het geheel niet op gehandicapten berekend. Eenmaal boven werd de studente allerwege geprezen, onder meer door onderwijscoordinator drs C. Van Tilborg van de Tilburgse Academie die het emancipatoire aspect van haar prestatie benadrukte. 'Sporten door mindervaliden heeft zij boven zieligheid uitgetild. Sportwereld en de wereld van lichamelijke opvoeding mogen haar daarvoor dankbaar zijn', aldus van Tilborg.

* * * * *

De Eindhovense politie treedt voortaan streng op tegen de bezitters van een hond die hun huisdier achterlaten in een afgesloten auto. Een woordvoerder van de Eindhovense politie heeft dit meegedeeld. De afgelopen dagen heeft de politie al twee keer een hond uit een auto moeten bevrijden. Met dit warme weer is het volgens de politie pure mishandeling wanneer een dier wordt opgesloten in een personenauto. De politie is van plan in alle gevallen de hond in beslag te nemen. De eigenaar krijgt onverbiddelijk een procesverbaal. In het verleden heeft de Eindhovense kantonrechter voor deze vorm van DIERKWELLERIJ al eens boetes opgelegd van 250 gulden. Volgens de woordvoerder van de politie zal dit in voorkomende gevallen ongetwijfeld weer gebeuren.

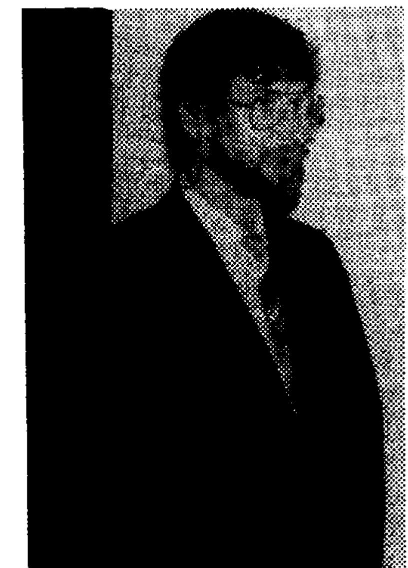

De Italiaanse televisie RAI heeft de kijkers opgeroepen massaal de telefoon te grijpen en te bellen naar China om de daar ingestelde 'VERKLIKKERSLIJNEN' te overbelasten. De presentator gaf de vier nummers die de Chinese bevolking kan bellen om de zogenoemde 'contra-revolutionairen', oftewel de deelnemers aan de recente demonstraties voor vrijheid en democratie, aan te geven bij de autoriteiten, daarmee zouden de Italiaanse bellers ervoor kunnen zorgen dat de nummers voortdurend in gesprek zijn en 'verklikkers' worden gedwarsboomd.

* * * * *

Het kamerlid Groenman (D660) heeft minister Van den Broek van Buitenlandse Zaken gevraagd bij de Spaanse regering te protesteren tegen een recent uitgevoerde 'brute HOMOJACHT op Gran Canaria'. Een officieel protest daartegen werd reeds ingediend door Groot-Brittannie, de Bondsrepubliek Duitsland, de Verenigde Staten en Zweden. In schriftelijke vragen verwijst Groenman naar berichten over een inval in een homodancing in Playa Del Ingles, waarna onder mensonterende omstandigheden ongeveer 120 homoseksuele mannen in de gevangenis werden vastgehouden. Onder hen bevond zich een aantal Nederlanders. Groenman wil verder weten welke stappen het Nederlands consulaat heeft ondernomen om de betrokken Nederlanders terzijde te staan. Ook vraagt zij de minister of er aanleiding is tot het waarschuwen van Nederlandse toeristen voor een verblijf op de Spaanse eilanden.

* * * * * *

Aruba heeft in dr Rudolf Wilming een NIEUWE APOTHEKER bij gekregen. Op de foto de nieuwe apotheker tijdens de eed-aflegging voor waarnemend gouverneur mr Maximo Croes.

* * * * *

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN
zaterdag
21.00 uur *Twins* (comedy, alle leeft., ƒ.5,- p.p.); 24.00 uur *Gespreide betaling* (sex movie, 18 jr., ƒ.5,- p.p.).
zondag
21.00 uur *Twins* (comedy, alle leeft., ƒ.5,- p.p.).

* * * * *

TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met Tante Irma en Tante Shirley; 18.45 Vaderdag special: «Dalya»; 19.00 Jennifer's journey; 19.30 New generation; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 21 Jump Street; 21.30 Estreno: «Wild Horses»; 22.00 Wega di Number Kòrsou; 22.10 vervolg Estreno; 24.00 Sluiting.

ZONDAG: 09.30 'antesala' voetbàl; 10.00 Uitzending Italiaans voetbal; 12.00 Baseball Major League: game of the week; 14.30 Matinee: «Flipper's new adventure»; 16.00 Sena di Señor: «pastoor Gilberto Valencia en zang van de Santa Famia-koor» 17.00 Sala di konsierto; 17.45 Wega di Number Kòrsou; 18.00 Telepatria met Chin Behilia; 19.00 De nieuwe buren; 19.30 Moda ku Mylène; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Shete dia; 21.00 After school specials: «Hewitt's just different»; 22.00 Santo Domingo invitá; 23.00 Sluiting.
(wijzigingen voorbehouden)

* * * * *

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
17 juni 1989 vanaf 08.00 uur t/m 19 juni 1989 om 07.00 uur:
Dokter Braakman, Sentro Mediko Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313 b.g.g. 89337/89266.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
16 juni 1989 vanaf 17.00 uur t/m 19 juni 1989 om 07.00 uur:
Dokter Roose, Sentro Mediko Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 83233 b.g.g. 89337/89266.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Goilo-Henry, Soliana-Tjin, Heerenveen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
16 juni 1989 vanaf 17.00 uur t/m 19 juni 1989 om 07.00 uur.
Dokter Lucasius, Spreekkamer: Soto, tel.: 641790; spreekuren: 10.00-11.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641356 b.g.g. 89337/89266.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucacius en Spong).

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarneemt.**
Het verdient te allen tijd aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

* * * * *

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e distrikt) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afluisteren.
De patiënten van de andere medische distrikten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

* * * * *

THORAX CENTER (Jan Noorduynweg naast UNA, tel.: 85544): openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

* * * * *

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/82344; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Römer, tel.; 370460, pageboy 027-360.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleer volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

* * * * *

NEUTRALE WIJKVERPLEGING (voòrheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231/44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Concencion, tel.: 85381, pageboy 027-053 b.g.g. 43838.

* * * * *

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

* * * * *

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

* * * * *

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00 / 14.00-18.00 uur, tel.: 54900.

* * * * *

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (weekeindedienst)
zaterdag
Otrobanda
Otrabanda, Winkelcentrum Colon, tel.: 625633/625634.
Punda
del Pueblo, Sha Caprileskade 7-A, tel.: 612444/612555.
zondag
Otrobanda
Sta Maria, Winston Churchillweg 155, tel.: 80800.
Punda
Popular, hoek Madurostraat / Columbusstraat 15, tel.: 611269/612376.

* * * * *

VERLOF BEGRAFENIS
17 juni: P.A.J. Scherptong, Winston Churchillweg 157-E.
18 juni: R.A. de Windt, Uteweg 53.

* * * * *

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te **Openbare Basisschool Brievengat.**
Bandabao: iedere donderdagavo[nd] 19.30 uur gebouw Credit Union San
Kanga: iedere woensdag- en zate[rdaga]vond om 19.30 uur te Centrum Ab achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en z[...] gavond om 19.30 uur te Aloëstraat 1[...]

TENTOONSTELLING
CURAÇAO SEAQUARIUM: 10.00 uur expositie 'Sea Art Quarium' (werk[en van] 19 verschillende kunstenaars) - [Bapor] Kibrá.

* * * * *

ZONDAG
DIVERSEN
CURAÇAO SEAQUARIUM: 10.00 uur gelegenheid tot bezichtiging ex[positie] 'Sea Art Quarium' (werken van 19 ve[rschil]lende kunstenaars) - Bapor Kibrá.

MUZIEK AKADEMIE: 19.00 uur gro[...]lingen- uitvoering - Centro Po Arte.

DE CURAÇAOSCHE HARTSTICH[TING] 10.00-17.00 uur 'open house' - Landhu[is ...] baai.

* * * * *

MAANDAG
DIVERSEN
TENTOONSTELLING
DE S-GALERIE (Dr Albert Sch[wei]zerschool): **t/m 28 juni** op school van 11.30-12.30 uur expositie van miep Oltheten.

* * * * *

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv[...] Lansbergeweg): zon.: 10.00 uur ho[...] (Ned.) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur[...] 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: [...] en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto) 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaa[ns]) 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw va[n] Carmel): zat.; 19.30 uur; zon.: 09.00 [...] en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede [...] zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.0[0 ...] zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.0[0 ...] zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.)
KORAAL SPECHT (Goede Herder) 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTANA (H. Dominicus): zon.: [...] 08.30 en 19.00 uur.
OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08[...] 19.00 uur
(Santa Famia): zon.: 06.00, 09.00, [...] (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.0[0 ...] zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: [...] 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: [...] 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; [...] 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uu[r].
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uu[r].
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altag[racia]) zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, [...] (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima) 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

* * * * *

PROTESTANTSE KERKDIENS[TEN]
VERENIGING PROTESTANTSE [GE]MEENTEN
DE TAMARIJN (hoek Mahaaiweg/J[...] weg): 09.00 uur ds H. Gilhuys.
EBENEZER CHURCH (Plasa Obed A[...] ny): 09.30 uur ds H.B. v/d Steen.
EMMAKERK (Schottegatweg Noord): [...] uur ds G.J. Schüssler.

* * * * *

EVANGELISCHE BROEDERGEMEE[NTE] MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo)
zaterdagavond 19.00 uur zangdienst.
zondagmorgen 09.30 uur preekdienst.
Emmy Berthold Kleuterschool, S[uffi]sant)
zondagavond 18.00 uur Papiame[ntu] dienst.

* * * * *

AMIGOE Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Ingrid de Maayer-Hollander.
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Yvonne van Es, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretaresse), Izaan Moeniralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:
Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddy Williams, P.O.Box 366, tel.: 22580/22764.
Faxnummer: 25868.
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel.: 2265.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

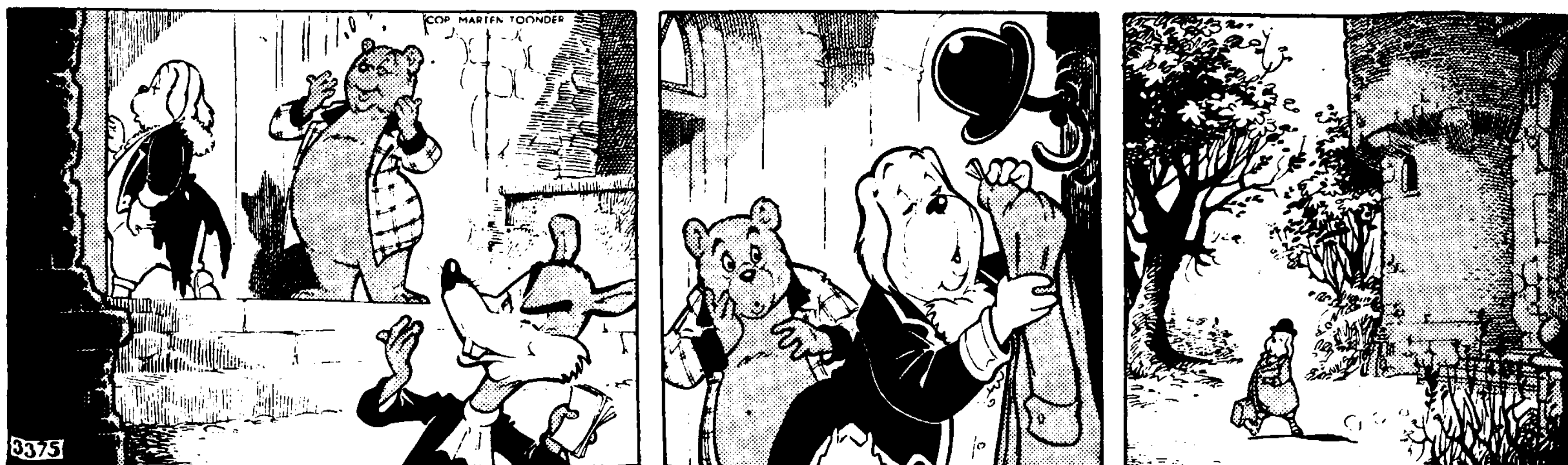
DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, **tel.: 370503, 370504 en 370304.**
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen **vijftien gulden per maand.**

Buiten Antillen (Nederland):
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Heer Bommel en de Argwaners

door Marten Toonder

3375 — 'Verschoon mij, dat ik zo aandring, heer Olivier', zei Joost ernstig, 'maar uw bezoek zegt, dat Bommelstein voortaan van hen is. Is dat juist met uw welnemen?'

'Dat is eh... dat is in grote trekken juist', gaf heer Ollie toe. 'Mijn bezit is het hunne heb ik gezegd en daar houd ik mij aan'.

'Houd u mij ten goede', hernam de trouwe knecht, 'maar dat stuit mij tegen de borst. Het zijn woestelingen, als u mij toestaat'.

'Ach, kom!' riep heer Bommel uit. 'Ruwe bolsters met blanke pitten, als je begrijpt wat ik bedoel. Door liefde en toewijding zullen zij.....'

De bediende keerde zich zwijgend om en liep naar binnen zonder verder te luisteren. Zijn wetgever haastte zich achter hem aan, terwijl een duister voorgevoel hem bekroop.

'W-at ga je doen?' vroeg hij, toen hij Joost bij de kapstok aantrof, bezig met het aantrekken van een demi.

'Waarom luister je niet als ik praat? Ik zei door liefde en toewijding zullen we deze ruwe bolsters kunnen ontdooien. Ik bedoel.....

'Excuseer, heer Olivier', onderbrak de knecht. 'Ik begrijp wat u bedoelt, maar de liefde kan niet van één kant komen. Het gaat mij boven de kracht om aan uw gasten de nodige toewijding te geven. Ik voel, dat ik hier te veel ben en daarom ga ik liever, als ik zo vrij mag zijn'.

Met deze woorden nam hij zijn koffertje op en verliet Bommelstein, heer Bommel sprakeloos achterlatend.....

HENRY ® By Dick Hodgins

LOOK! IT SEEMS HENRY HAS MADE...
...THE ULTIMATE STATEMENT...
...AGAINST TRASH TELEVISION...
TRASH

BONER'S ARK ® By Addison & Frank Johnson

I DON'T LIKE THE ATTITUDE OF THE ANIMALS ON THIS ARK!
WHATEVER HAPPENED TO FAITH, HOPE AND CHARITY?
BLAME IT ON, CAPTAIN BONER.
HE PROBABLY FORGOT TO INVITE THEM!

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

YOU AND OTTO ARE SURE CLOSE
WE SURE ARE
I ACTUALLY UNDERSTAND HIM HALF THE TIME, BUT THAT'S ENOUGH
HE ACTUALLY UNDERSTANDS ME A 50th OF THE TIME, BUT I GET BY

REDEYE ® By Bill Yates & Mel Casson

THEY OVERRAN US, REDEYE!
MAYBE SO...
BUT I'D RATHER HAVE SEEN THOSE FOOTPRINTS ON YOUR FRONT!

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek)
maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers)
woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beefeater.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

DIERENASIEL (Lagoen tussen LVV en Slachthuis): openingstijden maandag t/m zondag van 08.00-10.00/15.00-17.00 uur.

SPREEKUUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LVV: **openingstijden slachthuis** maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-16.00 uur en donderdag en vrijdag van 06.00-11.00/11.30-14.30 uur.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

PEKING - China heeft 2 VS-journalisten de deur gewezen: de redactiechef van de Voice of America in Peking Pessin en AP-journalist Pomfret. Pessin omdat hij de regels van de staat van beleg over de berichtgeving heeft overtreden en wegens verspreiding van geruchten. Pomfret heeft op illegale wijze staatsgeheimen verkregen en had veelvuldig contact met leiders van illegale organisaties. De Voice of America werd al herhaaldelijk door de media aangevallen.

Proefschrift Rutsel Silvestre J. Martha

Internationale belastingheffing gezien vanuit het volkenrecht

OP 6 JUNI promoveerde Rutsel Silvestre J. Martha aan de Rijksuniversiteit te Leiden op het proefschrift 'The jurisdiction to tax in international law - theory and practice of legislative fiscal jurisdiction'. Zijn promotoren waren prof. mr P.H. Kooijmans (Rijksuniversiteit Leiden) en prof. dr J.H. Christiaanse (Erasmus Universiteit).

Dit betreft een studie over internationale belastingheffing gezien vanuit het volkenrecht (hierna 'internationaal recht'). De auteur gaat de uitdaging aan theorie en praktijk van internationale belasting te beschrijven en te conceptualiseren op grond van de volkenrechtelijke rechtsmachtleer. Het uitgangspunt is dat rechtsmacht over elk rechtsgebied een attribuut is van soevereiniteit. Op grond van deze premisse en langs een logisch deductieve methode worden de grondslagen van de heffingsbevoegdheid van staten afgeleid. Aldus komt de auteur tot een a-prioristische beschouwing van de grenzen van de belasting-soevereiniteit. De op deze wijze geïdentificeerde heffingsbeginselen worden gestaafd aan de rechtspraktijk.

De studie vangt aan met een overzicht van de veronderstelling die bestaan ten aanzien van de functie van het internationaal recht inzake belastingheffing en de verschillende theorieën welke door de jaren aangedragen zijn als grondslag voor fiscale rechtsmacht (heffingsbevoegdheid). Bij het ontleden van de fiscale rechtsmacht worden steeds de fundamentele elementen van de volkenrechtelijke rechtsmachtleer opgeworpen en geprojecteerd op internationale belastingheffing. Auteur concludeert dat de volgende regels ten aanzien van fiscale jurisdictie voortvloeien uit de volkenrechtelijke rechtsmachtleer:

1. Uitoefening van fiscale rechtsmacht op grond van persoonlijke soevereiniteit. Ondanks dat het nationaliteitsbeginsel doorgaans niet gezien wordt als ideaal aanknopingspunt voor fiscale rechtsmacht, is vanuit een internationaalrechtelijk perspectief een staat volledig bevoegd om de belastingplicht ten aanzien van het wereldinkomen van belastingplichtigen aan het nationaliteitsbeginsel te koppelen. Discussiepunten blijven dan de vragen wanneer een onderdaan, natuurlijk- of rechtspersoon, onder het nationaliteitsbeginsel ressorteert en of zich geen misbruik van recht voordoet in de gegeven situaties. Met name de in de Verenigde Staten bekende 'Unitary Taxation' wordt in dit licht bestudeerd.

2. Fiscale rechtsmacht kan ook gebaseerd worden op territoriale soevereiniteit hetwelk eventueel onderverdeeld kan worden in belastingsplichtigheid op grond van het woonplaatsbeginsel, het bronbeginsel en het beginsel van economische gebondenheid.

3. Het internationaal recht erkent bovendien de bevoegdheid om op grond van functionele soevereiniteit belasting te mogen heffen. Dit naar aanleiding van onder meer het Geneefse verdrag inzake het Continentaal Plateau (1958) en de Montego Bay-conventie inzake Zeerecht (1982), welke laatste tevens een nieuw verschijnsel introduceert: Originaire fiscale rechtsmacht met een territoriaal karakter toegekend aan een internationale organisatie.

Vervolgens identificeert de auteur oorzaken van internationaal dubbele belastingheffing. Naast het reeds bekende conflict betreffende samenvallende fiscale rechtsmacht worden twee andere oorzaken aangekaart:

1. Dat het internationale recht belastingheffing reguleert middels complete en incomplete normen. Dit laatste type norm verklaart de heersende dispariteit tussen nationale fiscale begrippen, het welk dubbele belastingheffing tot gevolg kan hebben (bijvoorbeeld ongelijke criteria voor het bepalen van woonplaats).

2. Dat vanwege de misvatting dat het internationaal recht geen regels voorschrijft voor belastingheffing en het gebrek aan toetsing aan de volkenrechtelijke rechtsmacht doorgaans over het hoofd wordt gezien dat er sprake kan zijn van rechtsmachtigoverschrijding die tot dubbele belasting leidt.

De studie wordt afgesloten met een samenvatting en conclusies. Een commerciële editie wordt uitgegeven door Kluwer Law and Taxation Publishers.

ANTILLEN

Op diverse plaatsen in de studie wordt ingegaan op de Antillen rechtstreeks rakende internationale fiscale rechtskwesties.

De promovendus werd bijgestaan door twee paranimfen ('padrino'), te weten zijn Leidse studievriend mr Ralph A.R. Palm, belastingadviseur bij KPMG, Curaçao en mr Elmer L. Joubert, waarnemend gouverneur die overigens de auteur heeft geïnspireerd om dit onderwerp te bestuderen.

De promotie werd bijgewoond door gevolmachtigde minister Edsel Jesurun. Als lid van de Oppositiecommissie trad op de Curaçaoënaar prof. E. (Onchi) Cohen Henriquez, oud-notaris te Curaçao en emeritus-hoogleraar in het recht en ere-voorzitter van de door Martha en Palm opgerichte Societas Juridica Antiliana te Leiden.

De studie is financieel mogelijk gemaakt door een landsbeurs voor voortgezette academische studie, de stichting Wilma Studiefonds, de Bank van de Nederlandse Antillen en de stichting A.A.G. Smeets Studiefonds.

De voorzitter en een bestuurslid van de stichting Wilma Studiefonds, L.M.H. Maas en drs A.N.A.M. Smits, hebben de promotie bijgewoond als ook de president van de Bank van de Nederlandse Antillen, drs V.A. Servage en de financieel economisch directeur dr E.D. Tromp. Martha kon zich voorts verheugen in de aanwezigheid van een groot aantal van zijn voormalige UNA-studenten die thans aan diverse universiteiten in Nederland hun rechtenstudie voortzetten.

Weinig belangstelling

Oud internationals geven Bonaire les

KRALENDIJK - De opkomst van de voetballiefhebbers op Boanire was wat teleurstellend afgelopen woensdagavond. Mogelijk zal de forse toegangsprijs daar debet aan geweest zijn. De aanwezigen hebben echter toch een aantrekkelijke partij kunnen zien, hoewel de score voor de oud spelers van het Bonaireaanse elftal met dubbele cijfers wat ongelukkig is uitgevallen.

Met wat meer geluk zouden de Bonaireanen in ieder geval de nul van het scorebord hebben kunnen halen, maar dat kleine beetje geluk ontbrak juist en tot twee maal toe stond de paal een doelpunt in de weg. Het doel van de Bonaireanen was iets te groot en kon door de Nederlandse oud internationals tot tien maal toe doorboord worden.

Van het BC waren aanwezig gezaghebber mr George Soliana en eilandssecretaris mr Frits Goedgedrag. Gedeputeerde Ernesto Melaan verving zijn collega voor Sportzaken Carmo Cecilia. Voor de wedstrijd nog hoopte gezaghebber Soliana dat er slechts met een half doelpuntje verschil gewonnen zou worden. Die hoop heeft in ieder geval niet mogen baten.

Na de wedstrijd die werd gespeeld in het stadion van Kralendijk onder auspicien van de Stichting Beheer enb Exploitatie van het stadion, werd er nog ruimschoots nagepraat in het Hollandse cafe van Wouter Nap, de Mona Lisa. Toen daar nog Kaandorp met haar ukele verscheen, kon de pret helemaal niet meer op. Het 'Geef mij maar Amsterdam' was niet van de lucht, hetgeen na drie weken Antillen kennelijk op een beginnende heimwee gaat lijken.

Vanmorgen was daarvoor echter geen enkele reden, want het gehele Nederlandse gezelschap werd door Hugo Gerharts van Sunset Beach hotel uitgenodigd voor een rondrit over Bonaire en een barbeque op Lac. Gisteravond werd het verblijf van het Nederlandse elftal afgesloten met een cocktailparty in de fraaie tuin van het bestuurskantoor.

KRALENDIJK -Donderdagavond bood het bestuurscollege van Bonaire aan de Nederlandse voetbaldelegatie een afscheidscocktail aan op de patio van het bestuurskantoor. Tijdens de party bood de gedeputeerde van Sportzaken Carmo Cecilia de organisator Willem Dekker van Pro Sport Antillen het Bonaireboek aan. Dekker op zijn beurt bleek echter dankbaar voor de manier waarop de Nederlandse voetballers en hun dames door Bonaire werden ontvangen.

Zonder iemand tekort te willen doen, sprak Willem Dekker echter een speciaal dankwoord uit aan Elias Bernabela, de secretaris van de Stichting Exploitatie Stadion zonder wie de trip naar Bonaire niet doorgegaan zou zijn en aan Hugo Gerharts, die een enorme bijdrage heeft geleverd tot het welslagen van het sportfestijn door zijn Sunset Beach hotel beschikbaar te stellen aan de spelers. Op de foto's een overzicht van de genodigden tijdens de party en op het moment waarop gedeputeerde Cecilia zijn fotoboek aanbood aan organisator Willem Dekker.

OOST BERLIJN - Deelnemers aan de opstand in de DDR op 17 juni 53 hebben SU-leider Gorbatsjov om eerherstel gevraagd voor diegenen die tijdens de mislukte arbeiders-protesten zijn gevallen. Zij wijzen er op dat de SU, Polen en Hongarije bewijzen dat echte perestrojka begint met verzoening na ernstige schending van de mensenrechten.

In Venezuela

Congreslid wil fonds beloning voor aanhouding VS Maffia-leiders

CARACAS - Vanuit het Venezolaanse parlement is het voorstel gelanceerd om een fonds te vormen waaruit beloningen kunnen worden betaald aan hen door wier tussenkomst figuren kunnen worden aangehouden die verbonden zijn met de georganiseerde misdaad. De fractieleider van de rechtse partij Nieuwe generatie Vladimir Gessen is van plan deze kwestie aanhangig te maken binnen het Andesparlement. Hij is namelijk lid van de Andespact- commissie ter bestrijding van de handel in verdovende middelen. Hij denkt daarbij aan een fonds van een miljoen dollar. Hij hoopt dat men hiermee mensen kan belonen door wier toedoen men de hand kan leggen op kopstukken van de Amerikaanse maffia en dan in het bijzonder kopstukken van drugskartels. Met name zou Gessen graag willen zien dat John Gotti wordt aangehouden van de Gambino- familie en Anthony Salerno van de Genovese- familie, Philip Rafteli van de Bonanno- familie, Anthony Corrallo van de Lucchese- familie en verder Carmine Persico en Philip Lombardo.

Dierenarts op Bonaire

KRALENDIJK - Na het vertrek van de dierenarts, is Bonaire voorlopig weer aangewezen op de komst van een dierenarts uit Curaçao. Een aanzienlijke achteruitgang, aangezien deze dierenarts maar met grote tussentijden naar Bonaire komt. Voor de eerste maal na het vertrek van dierenarts Jansen komt er op 30 juni weer een bezoekend dierenarts naar Bonaire. Hij zal consult houden in de kliniek van Noord di Salina. Afspraken kunnen gemaakt worden via mevrouw Roswell telefoon 8437 tussen zes en zeven uur 's avonds.

In Dominicaanse Republiek

Leger straat op wegens staking

SANTO DOMINGO — In de straten van Santo Domingo, de hoofdstad van de Dominicaanse Republiek, patrouilleerden gisteren twintigduizend soldaten. De situatie in de hoofdstad is gespannen omdat voor maandag een driedaagse staking is aangekondigd, zo heeft een verslaggever ter plaatse gemeld.

De militairen fouilleerden met het geweer in de hand voorbijgangers en houden auto's aan op zoek naar wapens, om te voorkomen dat tijdens de staking geweldddadigheden uitbreken, zo is van officiële zijde bevestigd. Dertien vakbonden, waaronder de vier grootste van het land, hebben tot de staking opgeroepen en de oproep wordt ondersteund door driehonderd organisaties van uiteenlopende politieke kleur en overtuiging. Zij eisen een salarisverhoging van honderd procent voor alle werknemers.

VERGEEFSE POGING PRESIDENT

Gisteren heeft de 82-jarige president Joaquin Balaguer tijdens een vergadering vergeefs geprobeerd zeventien vakbondsleiders af te houden van de staking. 'Onze beslissing een staking uit te roepen blijft bestaan, de regering heeft ons geen enkele concrete oplossing voorgesteld en wij zijn moe van alle beloften', zo zei Virtudes Alvarez, een van de vakbondsleiders, na afloop. Hij voegde daaraan toe dat vanaf zes uur maandagochtend alle transport, winkels en fabrieken verlamd zal zijn.

De afgelopen dagen hebben vertegenwoordigers van industrie, kerk en politieke partijen aangedrongen op een dialoog, uit vrees dat de staking zal uitlopen op gewelddaden. De politie en het leger hebben aangekondigd dat zij 'krachtig' zullen optreden om de openbare orde en veiligheid te verzekeren.